

**Notulen van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht
gehouden op 6 juni 2016**

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht Vergadering 6 juni 2016

BESTUUR, EUROPA EN MIDDELEN

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 april 2016, dienst/sector SGU, nummer PS2016BEM09, inzake zienswijze begroting 2017 Randstedelijke Rekenkamer.

Daartoe besloten
PS2016BEM09

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 17 mei 2016, dienst/sector MAO, nummer PS2016BEM10, inzake nieuwe verordening bezwaarschriften klachten en administratief beroep.

Daartoe besloten
PS2016BEM10

Amendement A14, ingediend door de fracties van de ChristenUnie, PvdD en 50Plus, inzake verordening bezwaarschriften klachten en administratief beroep.

Het amendement is verworpen.
Daartoe besloten

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 april 2016, dienst/sector BDO, nummer PS2016BEM07, inzake Europastrategie 2016-2019 van de Randstadprovincies.

Daartoe besloten
PS2016BEM07

Motie M23, ingediend door de fracties van D66, GroenLinks, ChristenUnie, 50Plus, PvdD en PvdA, inzake geen genade voor foute diesels.

De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M29, ingediend door de fracties van D66, GroenLinks, ChristenUnie, 50Plus, PvdD, PvdA, inzake geen genade voor foute diesels.

De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 10 mei 2016, dienst/sector BDO, nummer PS2016BEM08, inzake zienswijze ontwerp programmabegroting RUD 2017.

Daartoe besloten
PS2016BEM08

Motie M19, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake niet investeren in kernwapenproducenten.

De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M24, ingediend door de fractie van de SP, inzake niet sjoemelen met intenties WNT.

De motie is verworpen.
Daartoe besloten

MILIEU, MOBILITEIT EN ECONOMIE

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 11 mei 2016, dienst/sector SGU, nummer PS2016MME04, inzake Rapport Randstedelijke Rekenkamer "Geluidhinder Provinciale Wegen".

Daartoe besloten
PS2016MME04

Motie M20, ingediend door de fracties van D66, PvdA, GroenLinks, SP, PvdD, SGP, PVV en 50Plus, inzake PS zelfde rechten als raad bij Actieplan Geluidhinder.

De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Motie M21, ingediend door de fracties van D66, PvdA, GroenLinks, SP, PvdD, SGP, PVV en 50Plus, inzake actieplan geluidhinder pas vaststellen na horen wensen PS.

De motie is aanvaard.

Daartoe besloten

RUIMTE, GROEN en WATER

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 26 april 2016, dienst/sector FLO, nummer PS2016RGW03, inzake wijziging Waterverordening HDSR.

Daartoe besloten

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 10 mei 2016, dienst/sector FLO, nummer PS2016RGW04, inzake Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving 2016-2019.

Daartoe besloten

Amendement A15, ingediend door de fractie van de SGP, inzake IFL-kleine kernen.

Het amendement is aanvaard.

Daartoe besloten

Amendement A16, ingediend door de fractie van de SP, inzake betaalbare woonruimte topprioriteit.

Het amendement is verworpen.

Daartoe besloten

Motie M22, ingediend door de fracties van de ChristenUnie en SP, inzake reservelijstje innovatieprogramma.

De motie is verworpen.

Daartoe besloten

STATEN (provinciale)

Vaststelling agenda.

Ingekomen stukken.

Vragen(half)uurtje.

Vaststelling van het verslag van Provinciale Staten van 18 april 2016.

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 10 mei 2016, dienst/sector MAO, nummer PS2016PS08, inzake vaststelling Jaarrekening 2015.

Daartoe besloten (zie de notulen van 13 juni 2016)

PS2016PS08

Amendement A12, ingediend door de fractie van de PvdA, inzake bestemming 16,7 M bij de Voorjaarsnota 2016.

Het amendement is ... (zie de notulen van 13 juni 2016)

Daartoe besloten

Amendement A13, ingediend door de fractie van de SP, inzake behoud de smeerolie van de ISV.

Het amendement is ... (zie de notulen van 13 juni 2016)

Daartoe besloten

Motie M18, ingediend door de fractie van de PvdA, inzake GS moet PS beter in staat stellen te controleren en bij te sturen.

De motie is ... (zie de notulen van 13 juni 2016)

Daartoe besloten

Motie M19, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake niet investeren in kernwapenproducenten.

De motie is ingetrokken.

Daartoe besloten

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 31 mei 2016, dienst/sector SGU, nummer PS2016PS09, inzake bekrachtiging geheimhouding grondexploitatie Vliegbasis Soesterberg.

Daartoe besloten

PS2016PS09

Motie M25 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fracties van de PvdA, SP en 50Plus, inzake provinciale bijdrage aan instandhouding buslijn 150 Almere-Utrecht Uithof.

De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M26 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fracties van de PvdA, SP en 50Plus, inzake in stand houden verzet verbreding bak Amelisweerd.

De motie is verworpen.
Daartoe besloten

Motie M27 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fractie van GroenLinks, inzake zienswijze OTB Ring Utrecht.

De motie is ingetrokken.
Daartoe besloten

Motie M28 vreemd aan de orde van de dag, ingediend door de fracties van GroenLinks en 50Plus, inzake zienswijze OTB Ring Utrecht.

De motie is aanvaard.
Daartoe besloten

Interpellatieverzoek van de fractie van de PVV inzake het schenden van de bepalingen van het Verdrag van Aarhus.

Stemverklaringen.

Stemmingen.

Presentielijst vergadering 6 juni 2016

Voorzitter:	W.I.I. van Beek, commissaris van de Koning
Griffier:	L.C.A.W. Graafhuis
VVD	mevr. drs. N. Eijsbroek, Utrecht mevr. ir. A.A. Ens, Amersfoort drs. J. Germs, Renswoude W.J. Joustra, Langbroek drs. A.H.L. Kocken, Utrecht R. van Reenen, IJsselstein mevr. ir. J.C.V. Vaessen, Utrecht mevr. dr. A.J. Vlam, Nieuwegein Z. el Yassini, Utrecht (afwezig van circa 15.00 uur tot 20.30 uur)
D66	drs. J.G. Boerkamp, Utrecht (vanaf 15.32 uur) mevr. H. Chidi, Amersfoort mevr. drs. A.J. Dekker, Odijk mevr. drs. A.W.T. Dercksen, Baarn mr. dr. M.C.J. Groothuizen, Zeist ir. N.J.P. Hoefnagels, Bunnik P.D. Overkleeft, Utrecht dr. I.Thonon, Utrecht
CDA	ing. D.G. Boswijk, Wilnis mr. J.M. Buiting, Utrecht mevr. D.J. Dorrestijn, Renswoude J.M.W. Jansen, Baarn mevr. drs. M.W.J. Maasdam-Hoevers, Zeist
PvdA	A. Essousi LLB, Utrecht mevr. drs. J.P. d' Hondt, Utrecht drs. C. de Kruijf, Leusden ir. R.G.H. van Muilekom, Amersfoort H.O. Suna, Soest
PVV	mevr. E.J. Broere, Soest R.G.J. Dercksen, Bosch en Duin ir. H. IJssennagger, Bilthoven drs. W.J. Ubaghs, Maarssen
SP	G.J. Bosman, Loenen aan de Vecht A.M. Meijer, Amersfoort mevr. M.G. Noordenbos, Maarssen mevr. A.M. Poppe, IJsselstein
GroenLinks	drs. F.H.W. Bekkers, Bilthoven mevr. A.C. Boelhouser, Wijk bij Duurstede ir. H.P. van Essen, Utrecht mevr. drs. E. Kotkamp, Nieuwegein
ChristenUnie	mevr. N. de Haan, Amersfoort drs. C.J. van Kranenburg, Driebergen-Rijsenburg A.J. Schaddelee, Houten
PvdD	mevr. F.M. Arissen LLB, Utrecht mevr. H.J. Keller, Driebergen-Rijsenburg
SGP	G. van Leeuwen, Houten P.A. van Leeuwen, Rhenen
50Plus	mevr. W.M.M. Hoek, Vreeland
Afwezig:	mevr. T. Koelewijn, Bunschoten (CDA) mevr. A.M. Schneiders, Utrecht (D66)

Leden van Gedeputeerde Staten:

drs. ing. P. van den Berg, Amersfoort

drs. R.W. Krol, Soest

mevr. A.M.A. Pennarts-Pouw, Montfoort

mevr. mr. J. Verbeek-Nijhof, Huis ter Heide

Opening.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik open de vergadering. Ik heet u allen van harte welkom. Afwezig zijn mevrouw Koelewijn, mevrouw Schneiders en de heer Boerkamp. De heer Boerkamp komt later. Als ik geen andere signalen krijg, dan blijft het daarbij.

Wij hebben een forse agenda. De schattingen over hoe lang wij daarvoor nodig hebben, lopen uiteen. Ik ben in elk geval voornemens mij aan de spelregel te houden als wij in de loop van de avond zien dat het te laat wordt, wij naar een volgende avond toe moeten. Ik hoop dat dit u allen zal stimuleren om de gemeenschappelijke inspanning te doen binnen anderhalf dagdeel te kunnen uitkomen. Dat vraagt erom dat ik niet meer een te lange inleiding houd en dat ik u snel meeneem naar het vaststellen van de agenda.

Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: Er is een aantal moties vreemd aan de orde van de dag binnengekomen. Ik stel u voor om de moties betreffende buslijn 150 onder te brengen als agendapunt 15.1 en de moties over de A27 en de rondweg onder te brengen bij agendapunt 15.2. Daarnaast is er een interpellatieverzoek van de PVV-fractie over het onderwerp Aarhus. Ik stel u voor dit onder te brengen als agendapunt 15.3. Kunt u daarmee leven? Als dat het geval is, verzoek ik u de agenda zo vast te stellen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Is het mogelijk om, mochten we een reserveavond nodig hebben, eventuele stemmingen vanavond al wel te laten plaatsvinden over de onderwerpen waarover wij vandaag al hebben gedebatteerd?

De VOORZITTER: Ik zal daarmee in de planning rekening houden. Akkoord.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een principiële voorstel. Principieel is echter misschien niet het goede woord. Wij gaan straks spreken over de jaarrekening. Er ligt echter geen accountantsverklaring voor. Ik vind dit wel een punt dat wij een jaarrekening afronden en wij daarover een besluit nemen, zonder dat er een accountantsverklaring ligt. We hebben dat overigens al bij meerdere gemeenten en ook bij andere provincies gezien. Daar hebben ze besloten om het een maand op te schuiven, naar een moment dat die accountantsverklaring er wel is. Dat is mijn voorstel.

De VOORZITTER: Dat laatste wil ik voorkomen. Als ik goed ben geïnformeerd en ik met één oog naar de portefeuillehouder kijk, dan hebben wij de toezegging dat de accountantsverklaring zal worden afgegeven. Ik sluit zelfs niet uit dat hij in de loop van de middag nog kan worden toegevoegd. Op het moment dat wij het punt behandelen, moeten wij dit afwegen. Ik zou het echter wel heel erg goed vinden dat wij het onderwerp in elk geval wel kunnen behandelen. Anders zouden wij de jaarrekening onder voorbehoud moeten vaststellen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het punt is dat het uitermate slordig overkomt.

De VOORZITTER: U moest eens weten wat ik allemaal gezegd heb.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik zeg het ook om na te gaan wat mijn collega's hier in de Staten hiervan vinden. Wij gaan gezamenlijk over de agenda.

De VOORZITTER: Daarmee ben ik het eens. Ik kijk even naar de portefeuillehouder en de vraag of zij nog iets heeft toe te voegen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! We hebben er in de subcommissie al over gesproken en ook in de vorige vergadering van de commissie BEM. Het is uitermate slordig van de accountant. Het zal een punt zijn bij de evaluatie. Daar hebben wij nu alleen niets aan. De informa-

tie die de voorzitter zojuist meldde is de informatie die wij een kwartier geleden van de accountant hebben gekregen.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind uw voorstel om de jaarrekening onder voorbehoud vast te stellen het minste wat wij zouden moeten doen. Het kan toch niet zo zijn dat er om welke reden dan ook straks geen goedkeurende verklaring komt en wij hier de jaarrekening al hebben goedgekeurd?

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Is bekend wat de oorzaak is dat de verklaring er nog niet is, behalve dat het een beetje slordig wordt gevonden?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie BEM hebben wij daarbij ook al stilgestaan. De accountant noemde in de subcommissie dat zij interne reviews moeten uitvoeren. Dat mag echter geen reden zijn voor het niet tijdig afgeven van de goedkeurende verklaring. Die reden hebben zij echter tot nu toe aangegeven.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Er was wel een toezegging dat de jaarrekening zou worden besproken onder de voorwaarde dat de accountantsverklaring er vandaag zou zijn.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als het goed is, komt hij ook. Dat hebben wij in eerste instantie gezegd. Hij zou er vrijdag liggen, maar er zijn nu deze laatste berichten. Daarmee moeten wij het nu allen even doen. Ik hoop dat de verklaring er straks alsnog ligt. De voorzitter gaf het zojuist aan. Een kwartier geleden is daarover nog contact geweest. Dat is de laatste stand van zaken.

De VOORZITTER: Ons voorstel is om de behandeling van het stuk vanmiddag te laten plaatsvinden, om op het moment van de besluitvorming te bekijken of de verklaring binnen is en om anders de besluitvorming onder voorbehoud van de verklaring te laten plaatsvinden.

Mevrouw HOEK: Mijnheer de Voorzitter! Mag ik nog een opmerking maken? In de gemeenteraad speelde precies hetzelfde. Wij hebben de jaarrekening wel behandeld in de gemeenteraad, maar wel met de afspraak met de raad het voorstel in de volgende vergadering als hamerstuk te behandelen. Dat zouden wij nu ook in de Staten kunnen doen. Hier heet een hamerstuk dan een sterstuk.

De VOORZITTER: Er zit wel een verschil tussen de situatie in de gemeenten en de situatie hier. Er is hier geen enkel signaal dat wij die verklaring niet zouden kunnen krijgen. Bij de gemeenten speelt dat op dit moment wel. Het gaat erom dat de accountant vanwege interne redenen de handtekening nog niet gezet heeft. Zojuist heeft de accountant nog verklaard dat er geen enkele reden is te twijfelen aan de toezegging dat die verklaring er komt. Hij is er echter op dit moment nog niet.

Om een lang verhaal kort te maken: gaat u akkoord met het nu behandelen van het voorstel en het op het moment van stemming bekijken hoe de situatie eruitziet? Ja? Dan doen wij het zo.

Gaat u verder akkoord met de agenda zoals die voorligt? Dat is het geval. De agenda wordt als zodanig uitgevoerd.

Zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de agenda aldus gewijzigd vast.

Ingekomen stukken.

De VOORZITTER: Ik stel u voor dit agendapunt vast te stellen overeenkomstig de zaken zoals die zijn aangeleverd.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorgestelde wijzen van afdoening.

Vragen(half)uurtje.

De VOORZITTER: Er zijn geen vragen ingediend. Daarmee is dit punt afgehandeld.

Vaststellen notulen van Provinciale Staten van 18 april 2016.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de notulen van de vergadering van 18 april 2016 ongewijzigd vast.

Statenvoorstel Jaarrekening 2015.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De Jaarrekening 2015. We hebben er in alle commissies al over gesproken. Daarin is dank uitgesproken aan het bestuur en zeker ook aan de ambtelijke organisatie, aan alle organisaties in de provincie, aan burgers en aan bedrijven die eraan hebben meegewerkt vanwege het dingetjes tot een succes te maken. Het punt is dat het hele traject uitermate rommelig verloopt, tot op het punt dat wij nu nog geen accountantsverklaring hebben. Wij constateren dat de jaarrekening mooie verhalen vertelt, met feestelijke foto's en dat soort zaken. Meerdere partijen hebben gezegd dat kritische kanttekeningen en enige zelfreflectie ontbreken. Die waren best wel gewenst, omdat wij hebben gezien dat de onderbestedingen van de afgelopen drie jaar zijn opgelopen van € 17.000.000, naar € 32.000.000, naar € 61.000.000 en dat er een netto overschot is van € 16.700.000. Dit moet worden geplaatst in het licht van dat wij bij de behandeling van de najaarsrapportage dachten dat wij nog een paar ton verschil zouden hebben. Nu constateren wij dat er € 16.700.000 over is. In die zin is de PvdA totaal verbijsterd. Wat zit erachter, hoe kan dit allemaal? Onze vraag is als volgt: hoe kunnen wij sturen als de P&C-stukken, zoals de voorjaarsnota en de najaarsnota, blijkbaar onbetrouwbaar zijn? Hoe komt het dat er zulke grote verschillen zijn? Is men lui? Wil men PS misleiden? Heeft men überhaupt de zaken wel op orde? Wordt er wel voldoende sturing gegeven? Als PS willen wij weten wanneer er afwijkingen zijn, zodat wij kunnen bijsturen. Wij willen namelijk wel dat de realisatie van de doelen die zijn gesteld voor elkaar komt.

Ik vond het woord dat de heer Buiting tijdens de behandeling in de commissie gebruikte terecht, namelijk dat het toch wel een beetje een grote tombola lijkt. Dat is niet goed. Lezen wij het rapport van bevindingen dat wij op het laatste moment vorige week nog in de mailbox hebben gekregen, dan zien wij dat de accountant niet mals is met zijn opmerkingen en zijn kritiek. Het begrotingsbeheer is niet op orde. Je kunt zeggen dat dit college er net één jaar zit, maar deze coalitie zit er inmiddels al vijf jaar. Dit roept vragen op als: is er vanuit het Rijk preventief toezicht op deze provincie nodig? Bij gemeenten doen we dat maar al te graag, als dat gewenst zou zijn.

Een belangrijk punt was ook de controle op de cijfers. Er werd genoemd dat de controlepersonen hier gewoon administratieve mensen zijn die gegevens verwerken, in plaats van mensen die kritisch zijn op de inhoudelijke afdelingen. Als wij dat niet zijn, kunnen wij ook niet tijdig zien wanneer cijfers niet inzichtelijk en niet betrouwbaar zijn. Wij willen als PS kunnen sturen en bijsturen als dat noodzakelijk is. Daarom hebben wij een motie opgesteld, waarin staat dat PS beter moet kunnen controleren, bijsturen en bijstellen als dat nodig is.

Tot slot het feit dat er € 16.700.000 over is. Wat ga je nu met zo'n fors bedrag doen? Daarvoor moet je niet over één nacht ijs gaan. De PvdA is van mening dat je hierin zaken goed moet afwegen. De PvdA vindt ook dat wij goed moeten weten, lopende het begrotingsjaar 2016, waar de tekorten zitten, waar het ontbreekt aan doelrealisatie, voor welke dingen geldt dat zij net een accentje erbij moeten hebben om meer te krijgen en waar extra accenten nodig zijn. Daarom vinden wij dat als wij hebben besloten de jaarrekening nu te behandelen, wij wel zeggen dat behandeling prima is, maar dat de discussie en de besluiten over de bestemming van die € 16.700.000 moeten plaatsvinden op het moment dat wij de voorjaarsnota behandelen. In die zin moeten wij de afspraak maken die discussie te voeren als wij over een maand de voorjaarsnota bespreken. Stel dat dit niet het geval is, dan hebben wij nog een aantal voorstellen achter de hand. Wij hebben een aantal ideeën over wat wij met die € 16.700.000 moeten

doen. Ik ga er echter van uit dat u ook graag bij de behandeling van de voorjaarsnota verder wilt praten over de besteding van die € 16.700.000.

Motie M18 (PvdA): GS moet PS beter in staat stellen te controleren en bij te sturen.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016;

gehoord hebbende de beraadslagingen over de Jaarrekening 2015;

overwegende:

- *dat de onderbestedingen in de afgelopen 3 jaren zijn opgelopen van 17,32 naar 61 M euro;*
- *dat in de Najaarsrapportage nog werd gesproken van een tekort van enkele tonnen en uit de Jaarrekening 2015 in mei 2016 blijkt dat er over het begrotingsjaar 2015 een overschot blijkt te zijn van 16,7 M euro;*
- *dat de accountantsverklaring voor het boekjaar 2015 nog steeds niet beschikbaar is;*
- *dat de accountant in het rapport van bevindingen wel reeds verklaart: "Wij zien in de huidige opzet van de organisatie de financiële administratie steeds meer als een gegevensverwerker en niet meer als een controlerende functie die van een administratie zou mogen worden verwacht. Hiermee komt de kwaliteit en de informatiewaarde van de financiële administratie onder druk te staan.";*
- *dat in het afgelopen jaar in de Staten regelmatig lange discussies tussen PS en met GS hebben plaatsgevonden om in de bestaande begroting bedragen te vinden voor de dekking van hooguit enkele tonnen euro's;*

spreken hun mening uit:

- *dat de voorspellingen van GS bij de bespreking van de begroting, de voorjaarsrapportage en de najaarsrapportage op een grote tombola lijken;*
- *dat het van groot belang is dat PS bij de bespreking van de P&C-stukken immer actuele en betrouwbare informatie ter beschikking dient te hebben;*
- *dat PS het gehele jaar door zijn rol bij de controle op het beleid en financiën en bij de eventuele bijstelling daarvan goed moet kunnen uitoefenen;*
- *dat GS meer moet sturen op doelrealisatie en aan PS adequaat en tijdig voorstellen voorleggen wat nodig is om de doelrealisatie te bereiken;*

dragen het college van GS op om:

1. *de voorspelbare waarde van de P&C-stukken te vergroten en PS immer tijdig en adequaat te voorzien van actuele gegevens om te kunnen controleren en bij te stellen;*
2. *bij de Najaarsrapportage 2016 en de Begroting 2017 deze verandering doorgevoerd te hebben.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Amendement A12 (PvdA): bestemming 16,7 M bij de Voorjaarsnota 2016.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016, ter behandeling van vaststelling Jaarrekening 2015;

constaterende:

- *dat er conform de jaarrekening over het begrotingsjaar 2015 een fors netto overschot van 16,7 M euro is gerealiseerd;*
- *dat er een voorstel ligt om deze 16,7 M nu bij de vaststelling van de jaarrekening reeds te bestemmen;*
- *dat bij de bespreking van de Voorjaarsnota 2016 er meer inzicht en actuele informatie over de voortgang van de uitvoering van de Begroting 2016 is;*

- *dat bij de behandeling van de voorjaarsnota er actuele ontwikkelingen besproken kunnen worden die bij het vaststellen van de Begroting 2016 nog niet (volledig) voorzien waren;*

is van mening:

dat het moment van behandeling van de Voorjaarsnota 2016 op 4 juli 2016 het juiste moment is om het forse overschot van het begrotingsjaar 2015 van 16,7 M euro goed te kunnen bestemmen;

besluiten:

1. *de beslispunten 5 en 6 te schrappen;*
2. *en beslispunt 10 toe te voegen met het dictum: "Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2016 op 4 juli met elkaar de discussie te voeren over de gewenste bestemming van de 16,7 M en vervolgens daar dan een besluit over te nemen."*

De VOORZITTER: De motie M18 en het amendement A12 zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslaging. Ze kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Als dit 'the tone of voice' van de PvdA in de coalitie is, die meteen zegt dat er zo veel over is, dat dit een groot probleem is en dat we het willen uitgeven, dan is de toon wel weer gezet.

De VVD heeft kennisgenomen van de Jaarrekening 2015. Ook hier geven wij de complimenten aan de samenstellers, die hier in huis een heleboel werk verricht hebben, ook in het interne controlecircuit waarvoor in dit huis veel taken zijn uitgevoerd. Wij betreuren het wel dat de accountantsverklaring er nog niet is. Onze inbreng is dan ook altijd nog steeds onder voorbehoud van een goedkeurende verklaring. We hebben die verklaring wellicht dan wel mondeling ontvangen en ook hebben wij de samenvatting van de stukken gekregen, maar het is toch wel een onderdeel dat er onlosmakelijk aan verbonden is.

De VVD is blij dat het een jaarrekening met een positief saldo is. Het is goed te constateren dat in het eerste jaar van deze coalitie er een positief saldo is. Wij zijn er echter minder blij mee dat een groot deel van het positieve saldo is ontstaan doordat er een aantal kasritmeverschillen in zitten. Dat betekent dat er in de uitvoering nauwgezet op begroot zou kunnen worden. Als je een project hebt dat tien jaar duurt, betekent dit niet dat je in die tien jaar elk jaar evenveel uitgeeft. Het ene jaar geef je wat minder uit en het andere jaar wat meer. Daarom ziet de VVD het echt niet als een bezwaar dat er nu veel geld overblijft. We weten dat de komende jaren nog komen. Het past bij een goed beheer van je financiën dat je daarmee rekening houdt en dat je weet dat als je dit jaar wat minder hebt uitgegeven aan het project en de totale kosten van het project gelijk blijven, je het volgend jaar juist extra voor je kiezen krijgt. Daarop moeten wij alert blijven. Wel vindt de VVD de prognoses van de afgelopen jaren voor de motorrijtuigenbelasting en het Provinciefonds jammer, want die hebben toch een aantal keren moeten bijstellen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Vlam zegt terecht dat als wij weten dat er in de komende jaren of wanneer dan ook geld nodig is, dit prima is. Dat is echter het punt. Heeft u inzicht in hoe het er met de doelrealisaties voor staat? Heeft u inzicht in waarvoor die € 16.700.000 nodig is om de gestelde doelen wel te bereiken?

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Er is een groot aantal projecten waarin wisselende kasstromen zit. Het ene project heeft dit jaar wellicht een grote uitgave en het andere project in een ander jaar. Daarom zijn een goede prognose en een goed inzicht in de cijfers nodig. Een deel is proefondervindelijk. Van een aantal projecten op wegenbouwgebied weet je precies wanneer er kosten kunnen worden gemaakt. Bij andere projecten is dit wat minder inzichtelijk. Ik ga ervan uit dat u die vraag ook heeft gesteld in de commissies waarin u dergelijke projecten behandelt en inzicht heeft in de voortgang van die projecten.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Precies. Het gaat om € 61.000.000. We kennen de projecten maar al te goed, zoals voor mobiliteit, voor het landelijk gebied en het meerjaren-

programma waarbij die projecten doorlopen naar de komende jaren. Als we daarmee rekening houden, houden we nog € 16.700.000 over.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Daarentegen hebben we ook minder onttrekkingen uit de reserves van € 55.000.000. Ik zou bijna zeggen: tel uw zegeningen. We hoeven minder aanspraak te maken op de buffer die wij hebben. Het geld blijft gewoon beschikbaar.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Een overheid heeft niet als doel winst te maken. We hebben het doel om doelen te bereiken en om dingen voor elkaar te krijgen. Het lijkt erop alsof de VVD blij is dat wij een forse winst gemaakt hebben, met minder aanspraak op reserves. Dat valt mij tegen van de VVD.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Daarbij kan ik mooi aansluiten. Dat verbaast mij namelijk ook. De VVD beoordeelt de provincie een beetje als een bedrijf. Er is mooi winst gemaakt en dat is goed voor de aandeelhouders. Het is echter natuurlijk slecht voor de burgers. U constateert dat wij een behoorlijk bedrag over hebben. U bent als VVD toch de partij voor de lagere belastingen, zo heb ik altijd gehoord en altijd begrepen. Waarom pleit u niet, net zoals de PVV, voor lagere lasten voor de burgers? Dat kan gemakkelijk. We hebben € 15.000.000 te veel binnengehaald. We hadden dan toch veel gemakkelijker de belastingen kunnen verlagen? Waarom laat u ons altijd alleen staan?

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik zie dat de heer IJssennagger heel eenzaam is. Hij zou toch moeten weten dat we al jaren pleiten voor lagere belastingen, dat wij mede door de inbreng van de VVD al vanaf 2008 de op een na laagste motorrijtuigenbelasting van Nederland hebben en dat in absolute aantallen de opcenten voor motorrijtuigen niet gewijzigd zijn. Daarmee zijn wij op dat punt de op een na goedkoopste provincie in Nederland. Zelfs met die heel lage motorrijtuigenbelastingopcenten, het enige dat wij aan de burgers vragen als bijdrage, weten we nog zo verstandig met onze financiën om te gaan.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Vlam is handig met woorden. Zij praat over een verlaging, maar zij zegt direct dat de opcenten al jaren constant zijn. Ik hoop dat als wij weer eens een motie of een amendement indienen om de belastingen echt te verlagen, de VVD ons dan een keer zal steunen.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij treden verstandige voorstellen van de PVV altijd met open ogen tegemoet. Als er een concreet voorstel is, zullen wij dat op dat moment op zijn merites beoordelen en het totale plaatje bekijken. Een van de posten is niet alleen de bijdrage voor de motorrijtuigenbelasting die nogal wisselde, maar een van die posten is ook de bijdrage uit het Provinciefonds. Enig inzicht in zijn totaliteit daarbij is wenselijk.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Al met al een positief resultaat. Daarnet hoorden we het al een beetje: er wordt reikhalzend uitgekeken naar de miljoenen die er ogenschijnlijk te verdelen zijn. Niets is echter minder waar. Daarover hebben wij namelijk al afspraken gemaakt in ons overleg en in het coalitieakkoord. Er is een deel toegezegd voor een aantal projecten, maar ook zijn er al eerder afspraken gemaakt dat als er iets over is, dit naar de reserves gaat met een een derde, een derde, een derde-verdeling voor De Hollandse Waterlinie, mobiliteit en sparen in het algemeen. Dan moet je op een verstandige manier goed kijken naar de reserves en moet je het weerstandsvermogen in tact houden.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben even het spoor bijster. Mevrouw Vlam zegt dat wij afspraken hebben gemaakt en zij spreekt over "ons overleg". Welk overleg bedoelt u?

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Begin dit jaar hebben wij een coalitieakkoord gepresenteerd waarin wij in de financiële paragraaf hebben aangegeven hoe wij met een positief saldo in de jaarrekening zullen omgaan. Dat is de omschrijving van een derde, een derde en een derde. Daaraan voldoet dit voorstel.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Zou het zo kunnen zijn dat de wereld om ons heen verandert en dat er noden zijn in bepaalde onderdelen van de begroting die wij anderhalf jaar geleden of ruim een jaar geleden nog niet kenden en dat de VVD dan zegt dat wij daar toch eens naar moeten kijken? Die € 16.700.000 gaat om een dermate fors bedrag dat wij hopen dat de voorjaarsnota daarover duidelijke taal spreekt. Wij moeten er rekening mee houden.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Op het moment dat wij de voorjaarsnota of de kadernota bespreken, zullen wij uitgebreid ingaan op de vraag hoe de besteding dit jaar plaatsvindt en hoe we op de rit zijn bij de begroting 2016. We hebben het nu over de afwikkeling van de Jaarrekening 2015. Daarvoor hebben wij de lijn aangehouden van een derde, een derde, een derde. Overigens moet u ook niet vergeten dat een deel van het positieve saldo een puur incidenteel gelukje is door de verkoop van een aantal deposito's die op het eind van hun periode liepen. We praten daarom dus niet over structurele inkomsten of structurele bijdragen waarvan wij zeggen dat wij nu zo veel hebben gekregen dat wij daar de komende jaren mee kunnen ingaan.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De VVD staat open voor de incidentele voorstellen die waar dan ook vanuit de Staten gaan komen en voor het gehonoreerd krijgen daarvan. Het is dus niet zo dat vandaag wordt gesproken over zo veel miljoen euro en dat er daarna geen woord meer over valt.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Bij de bespreking van de voorjaarsnota of de kadernota gaan wij bekijken hoe wij met de middelen van dit jaar omgaan.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik was van plan om hierover een kleine opmerking te maken in mijn eigen spreektijd, maar mevrouw Vlam gaat dusdanig bizar uit de bocht dat ik er even specifiek op moet ingaan. Ik wijs op pagina 25 van het coalitieakkoord. "Ook gaan wij sparen om onze ambities mogelijk te maken. Hiervoor hebben wij afspraken gemaakt over het bestemmen van toekomstige positieve rekeningresultaten. Voor de uitvoering van de ambities van dit college is in de periode 2015-2019 in totaal bijna € 40.000.000 nodig." Het is toch volkomen helder waar die onderbestedingen vandaan komen? De coalitie hangt de vlag uit. Waarom houdt mevrouw Vlam hier dan al deze verdrietige verhalen dat de onderbesteding zo'n probleem is? U financiert daarmee uw programma.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet niet waar de verdrietige verhalen vandaan komen, want u heeft ze mij niet horen vertellen. Ik heb wel aangetoond dat een beoogde verhoging van de motorrijtuigenbelasting, zoals de SP die graag ziet, niet nodig is.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! We hebben het dan altijd nog over de opcenten en niet over de motorrijtuigenbelasting. U weet nog wel die verhoging van drie reepjes chocola per jaar voor de gemiddelde automobilist. Ik roep dat even in uw herinnering terug. Het gaat erom dat u gewoon open kaart moet spelen. U heeft financiering nodig. Dat zit hem in het feit dat u uw programma's niet helemaal uitvoert. U doet niet wat u beloofd heeft aan de kiezer en aan de Staten. Dat beoogt een coalitieakkoord uiteindelijk. U moet gewoon eerlijk zijn en zeggen dat de onderbesteding een politieke prioriteit is van deze coalitie.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik laat de woorden van de heer Meijer over wat hij vindt van bepaalde percepties graag bij hemzelf. Wij staan voor een verstandig beleid. Volgens mij doet de VVD uitstekend waar zij voor staat en wat zij de kiezer heeft beloofd. De vier partijen die in de coalitie zitten hebben aan de kiezer beloofd verstandig om te gaan met een positief resultaat van de

jaarrekening en dat toe te wijzen in de vorm van een derde, een derde, een derde. Er is niets mis; we doen gewoon wat we gezegd hebben te zullen gaan doen.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik sluit meteen aan bij de laatste zin van mevrouw Vlam over die een derde, een derde, een derde. Begrijpen wij het goed dat het voorstel was om het overschot aan de algemene middelen toe te voegen en dat dit nog wel een amendement vergt van u?

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp niet helemaal wat de intentie is.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Die een derde, een derde, een derde is misschien wel een politieke wenselijkheid, maar dat is niet het huidige voorstel, voor zo ver wij dat kunnen overzien.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp het ook niet. In de stukken staat dat de resultaatbestemming plaatsvindt conform de in het coalitieakkoord gemaakte afspraken. Dat houdt in: een derde mobiliteit, een derde De Hollandse Waterlinie en een derde sparen in de algemene reserve. Volgens mij is daarvoor geen motie of amendering nodig.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Daarom zeg ik ook dat het misschien wel een politieke wenselijkheid is, maar dat dit anders is dan het huidige besluit. Los van het feit of het een goed idee is of niet, lijkt het huidige voorstel ertoe te leiden dat, ook al wordt die een derde, een derde, een derde wel genoemd in het besluit, het bedrag gewoon bij de algemene middelen terecht komt. Misschien kan de gedeputeerde straks verder toelichten waartoe wij precies besluiten.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik geleid de vraag door naar de gedeputeerde, zodat zij een toelichting kan geven op de feitelijke uitvoering van het besluit.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Mijn interruptie is gericht op de bijdrage van de heer Meijer. Ik ben zeer teleurgesteld over de bijdrage en de indruk die gewekt wordt alsof het een kwestie is van niet waarmaken wat je belooft als je nog geen volledige dekking hebt voor een programma dat loopt tot 2028. Je kunt allerlei kritiek of een andere voorkeur hebben, zoals de heer Van Muilekom, maar het is heel normaal om te proberen politiek te maken van iets wat heel normaal is en vervolgens te sparen om die langetermijnambities alsnog te kunnen financieren. Dat is geen enkele kwestie van dat niet wordt gedaan wat er beloofd is.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Mijn betoog komt hiermee ten einde. Ik heb alle punten ingebracht. Wij zijn positief over het voorstel.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Het jaarlijkse spelletje Babylonische spraakverwarring is weer gestart. De ene partij noemt cijfermatig een positief resultaat en vindt dat fijn. De andere partij is daarover heel erg ontevreden. Ik moet eerlijk zeggen dat wij deze laatste groep volgen. Wij vinden het een slecht resultaat dat je a. geldt overhoudt en b. je je reserves kunt vergroten. Dan heb je tegen de burgers het verhaal te vertellen: "We hebben jullie wel € 115.000.000 motorrijtuigenbelasting afhandig gemaakt, maar het was € 15.000.000 te veel. Teruggeven kan niet, dus stoppen we het maar in onze spaarpot." Wij vinden dat een slecht verhaal. We denken dat de partijen die staan voor lagere lasten voor de burger dit duidelijk moeten steunen.

Je geeft geld uit. Wij staan erom bekend dat wij daarover altijd kritisch zijn. Wij verlagen liever de belastingen, maar daarvoor bestaat geen meerderheid in de Staten. Als er nog geld binnenkomt, geef het dan zo nuttig mogelijk uit. We hebben kritiek op veel bestedingen. De kritiek heeft u grotendeels al gehoord bij de behandeling van de begroting. Dat is echter geen reden voor ons om al dan niet in te stemmen met de jaarrekening. Wij vinden het een slecht resultaat.

Boekhoudkundig is de jaarrekening prima. Wij vinden het een beetje raar dat de accountantsverklaring er nog steeds niet is, zoals ik eerder al noemde bij de procedurebehandeling. In die zin is het voor ons een must; de verklaring moet er echt zijn. Toezeggingen zijn mooi, maar feitelijk kunnen wij het besluit niet nemen. Wij moeten besluiten onder voorbehoud. Als dit niet kan, zullen wij tegen stemmen.

De reserves. We hebben een forse pot met reserves. Daarin komt onder meer € 11.000.000 voor eco-ducten voor. Nieuwsblad De Kaap kwam met een heel leuk bericht. "Twijfel bij natuurorganisaties over nut en noodzaak van de provinciale eco-ducten." De voorzitter van een grote natuurorganisatie sprak zich als volgt uit: "Waarom zou je eco-ducten voor reeën bouwen als u ze later afschiet?" Dat is bekend. We zullen er later op terugkomen. Het is toch wel een belangrijk punt. Inmiddels is er in Nederland zo'n € 5.000.000.000 uitgegeven aan eco-ducten, omdat ze niet betwist werden. Als de 'eigen' natuurorganisaties echter al twijfels gaan trekken, dan krijgen wij nieuwe energie om daartegen bij volgende behandelingen weer eens volop van leer te trekken.

Kijkend naar de bestedingen van het rekeningresultaat hebben wij moeite met een klein bedrag. Het is een klein bedrag; daar gaat het niet om. Dat betreft de vernieuwingsimpuls dualisering. Wij denken dat je daarvoor geen geld moet uittrekken. Dat moet binnen het bestaande budget kunnen. Om dat geld nu alsnog uit te geven, vinden wij overbodig.

Concluderend: zonder accountantsverklaring stemmen wij niet in. Mocht die er wel zijn, dan zullen wij wel instemmen met de jaarrekening, omdat er een technisch boekhoudkundig leuk verhaal in zit. Wij steunen hem dan niet omdat wij de bestedingen zo steunen-dat verhaal houden wij bij de begrotingsbehandeling –, wij steunen hem omdat deze boekhoudkundig technisch goed in elkaar zit.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie BEM hebben wij al uitgebreid stilgestaan bij de jaarrekening. Daar hebben wij ook aangegeven dat D66 met tevredenheid constateert dat wij ons financieel geen zorgen hoeven te maken. Ik herhaal onze complimenten van toen dat het een mooi verslag is dat een helder inzicht geeft in de beleidsresultaten.

In deze plenaire bespreking wil ik nog maar stilstaan bij één serieus zorgpunt. In de commissie BEM is door verschillende collega's gewezen op de enorme fluctuaties tussen de vastgestelde begroting, de later gewijzigde begroting en het uiteindelijke resultaat in de jaarrekening. Collega Van Muilekom citeerde net al collega Buiting, toen hij sprak over het woord tombola. Ik zag dat woord in zijn motie terugkomen. Voor het beeld: in de primaire begroting was gerekend met een min of meer gelijkblijvend uitgavenniveau in 2015 ten opzichte van 2014. De gewijzigde begroting ging uit van een uitgavenstijging van 22%. Uiteindelijk is er 29% minder, dat wil zeggen ruim € 170.000.000 minder uitgegeven dan toen voorzien.

Mobiliteit is kwantitatief 'by far' de belangrijkste uitgave, want daarin wordt 60% van ons budget verspijkerd. Van een budget van € 373.000.000 wordt in 2015 € 253.000.000 daadwerkelijk besteed. De rest wordt doorgeschoven. Desondanks resteert aan het einde van het jaar toch nog een gemelde onderuitputting van € 24.800.000 op dit dossier. Ons inzicht als Staten in het programma Bereikbaarheid schiet tekort. Bij andere programma's speelt dit ook wel enigszins, maar die zijn kleiner. De deelposten die in de begroting zijn opgenomen voor het programma Bereikbaarheid deugen wel. Het is voor de Staten echter nauwelijks mogelijk om invloed uit te oefenen op de besteding van overschietende middelen door meevallers in een aanbesteding of door vertragingen. Wij vragen ons af hoe wij daarmee beter kunnen omgaan. Tegen die achtergrond wil D66 graag twee keer met de gedeputeerde, bijvoorbeeld in een gecombineerde vergadering van de commissies BEM en MME, het verloop van de uitvoering in het lopende jaar en de verwachtingen voor de uitvoering in het daaropvolgende jaar bespreken. Kan de gedeputeerde dit organiseren? Zo'n vergadering kunnen we natuurlijk zelf organiseren, maar het is natuurlijk wel zaak dat wij de goede stukken hebben en dat wij daadwerkelijk het gesprek over de uitgaven in de lopende jaarcyclus kunnen bezien en dat wij kunnen nadenken over de vraag wat dit betekent voor nu en voor het volgende jaar. Een termijn die meer dan een decennium van ons weg ligt, maakt de politieke controle wel heel erg ingewikkeld. In zo'n overleg kunnen abstracte programmadoelen in het licht van een afzienbare termijn uit te voeren projecten concreet worden bespro-

ken, zodat wij dan minder het gevoel hebben dat er sprake is van een ongrijpbare tombola. Als de gedeputeerde hierop positief kan reageren, dan zou dat helpen. Zo niet, dan beogen wij met een motie te komen, zij het dat die qua strekking in de buurt komt van de motie van collega Van Muilekom.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag over die € 16.700.000. Hoe kijkt de heer Groothuizen daar tegenaan? Welke bestemming zou hij daaraan willen geven? Hoe wilt u daarover het debat in de Staten hebben?

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het voorstel van de PvdA om dit bij de behandeling van de voorjaarsnota te doen, lijkt ons op zichzelf een goed idee.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Om maar met de deur in huis te vallen: dat lijkt ons ook een goed idee. Wij hebben al in een veel eerdere fase vergelijkbare voorstellen gedaan. Het is natuurlijk heel begrijpelijk dat als je extra middelen toe te kennen hebt, je dat niet behandelt als een apart technisch iets, maar dat je daar ook de politieke vraag aan de orde laat komen waar geld bij moet en waar het wat minder zou kunnen zijn? Wij zullen dat voorstel uiteraard steunen.

Het verhaal van de onderbesteding houdt de gemoederen danig bezig. Ik vind dat heel begrijpelijk, want je doet in de begroting een belofte. Je legt vast wat je wilt, hoeveel geld je uiteindelijk wilt besteden aan een bepaalde bestemming. De samenleving en de Staten als controlerend orgaan moeten daarvan kunnen uitgaan. Als je daar niet een klein beetje, maar heel erg van afwijkt, dan is er reden om daarover samen eens kritisch te praten. Ik kan mij heel goed herinneren dat, toen ik vijf, zes jaar geleden nog niet zo lang statenlid was, de Randstedelijke Rekenkamer daarover een zeer venijnig rapport heeft gemaakt. Ik mag het natuurlijk niet zeggen, want het is niet erg netjes, maar ik heb altijd het idee dat de moeite die sommige coalitiepartijen hebben met de Randstedelijke Rekenkamer terug valt te voeren op die gebeurtenis van dat moment. Bij ons kunnen ze natuurlijk niet meer stuk, dat snapt u. Je moet namelijk zeggen wat je doet en dat moet je zien na te komen.

Wat betreft de problematiek rondom zo'n bestemmingsreserve, die overal aan de orde is in gemeenteraden en in provincies, heb ik al aangegeven wat het keuzemoment is en dat je dit het liefst moet laten samenvallen. Als de meerderheid in deze Staten het voorstel van de PvdA om het meetmoment bij de voorjaarsnota te laten plaatsvinden echter onverhoopt niet zou steunen, dan zal er hier en daar toch een heldere uitspraak moeten worden gedaan. Sowieso, los van alle andere bestemmingsvoorstellen die er gedaan zijn, lichten wij eruit het verhaal van de stedelijke voorzieningen. U heeft het kunnen volgen. Het gaat om een totaal van € 16.600.000, een bedrag van € 15.500.000 toe te voegen aan de algemene reserve en een bedrag van € 1.250.000 ter beschikking te houden voor de uitvoering van ISV-beleidsdoelen (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing). Dat willen wij. Wij vinden dat je dat geld op dit moment nodig hebt, omdat er zo'n druk ligt op de gemeenten op het gebied van binnenstedelijk bouwen. Denk bijvoorbeeld aan de opgaven bij het huisvesten van statushouders en de enorme wachtlijsten voor de sociale woningbouw, om maar eens iets te noemen. Die middelen zijn nodig. Dat vinden wij niet alleen, maar dat vindt een meerderheid van de gemeenteraad in Utrecht ook. Ik denk dat wij er verstandig aan doen, nee, ik denk dat het noodzakelijk is om die resterende € 1.250.000 ter beschikking te houden voor de uitvoering van de ISV-beleidsdoelen. Ik zal daartoe een amendement indienen.

Amendement A13 (SP): behoud de smeerolie van de ISV.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016, ter bespreking van het Staten-voorstel Jaarrekening 2015;

gehoord de beraadslagingen:

besluiten:

- *beslispunt 4 te wijzigen in:*

"van het positieve saldo van de jaarrekening 2015 ad € 16.691.000 een bedrag van € 15.541.000 toe te voegen aan de algemene reserve en een bedrag van € 1.250.000 ter beschikking te houden voor de uitvoering van ISV-beleidsdoelen;

- *het college op te dragen met de gemeenten op korte termijn de dialoog te starten over de inzet van deze middelen en de Staten te informeren over de uitkomsten hiervan.*

Toelichting:

De ISV-gelden vanuit het Rijk zijn stopgezet, maar de stedelijke vernieuwingsopgave blijft onverminderd urgent, ook als de nog beschikbare middelen op korte termijn door de steden geheel zijn ingezet. Door een deel van het overschot van de provinciale middelen beschikbaar te houden voor ISV-gerelateerde beleidsdoelen in de steden, kan de provincie deze broodnodige 'smeerolie' als cofinanciering inzetten voor zaken als verduurzaming en herinrichting van de openbare ruimte.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag voor de heer Meijer. Heb ik het net goed begrepen dat hij de heer Van Muilekom volgt in diens voorstel om pas bij de behandeling van de kadernota te besluiten over inhoudelijke bestemmingen en dat hij een minuut later op één onderwerp nu een amendement indient om daarvoor wel een bestemming vast te leggen? Hoe rijmt hij dat met elkaar?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! In de eerste plaats moeten we nog maar afwachten of het amendement van de heer Van Muilekom het vandaag gaat redden. Daarnaast maken wij wel onderscheid tussen de verschillende bestemmingsvoorstellen. Wij zijn heel erg bevreesd, gelet op de actualiteit en de urgentie die er met name bij de gemeenten is, voor de mogelijkheid dat dit punt blijft hangen. Daarom lichten wij dit punt eruit en willen wij graag in het bijzonder een uitspraak over die € 1.250.000 aan ISV-gelden.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! In het bestemmingsvoorstel dat GS bij de jaarrekening heeft gevoegd, zit een bestemming van het ISV-bodemsaneringbudget dat nog beschikbaar blijft voor de bodem. Daarover hebben wij al eerder besloten. Blijft u dat dan ook nog steeds steunen?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Nee. Als wij niets veranderen, gaat de resterende € 1.250.000 naar de algemene middelen. Daarmee hebben wij een probleem. Daarover gaat dit amendement. Wij willen dat van de resterende € 1.250.000-dat is precies één blijft en één gaat weg-het vertrekende deel ook voor de ISV-doelen wordt bestemd. Nu, hier, op dit moment.

Het is toch niet ongebruikelijk om bij de behandeling van de jaarrekening terug te kijken naar wat er in het achterliggende jaar is gebeurd. Ik heb al meer gezegd dat niet alleen Gedeputeerde Staten uiteindelijk het resultaat bepalen van wat er politiek wordt bereikt. Dat doen Provinciale Staten ook. In dat geval moet mij toch het volgende van het hart; ik heb dat bij andere gelegenheden ook wel eens gezegd. Tot op de dag van vandaag zijn wij enorm met onszelf bezig. Aan de andere kant liggen er enorme vraagstukken te wachten om opgepakt te worden. Ik noem de hoeveelheid sociale huurwoningen, het isoleren van die sociale huurwoningen, het aanbrengen van zonnepanelen op daken van corporatiewoningen, de kwestie van het werkgelegenheidsbeleid, het aanpakken van de moeizaam op gang komende werkgelegenheid voor mensen met een wat lager opleidingsniveau, waar wij al om hebben geroepen, gebruld, geschreeuwd en gegild vanaf de jaren van de heer Van Lunteren. Al die zaken komen niet op een essentiële manier tot een oplossing, omdat wij op dit moment nog te veel energie steken in procedures en manieren waarop wij ons tot elkaar verhouden, terwijl wij dat anders zouden moeten aanpakken. Eigenlijk zouden wij doelgericht die zaken tot prioriteit moeten verheffen en moeten zien wat wij kunnen doen om er zo snel mogelijk voor te zorgen dat aan deze uitermate urgente maatschappelijke vraagstukken daadwerkelijk inhoud wordt gegeven. Mijn appel op deze plaats aan de collega-statenleden, de collega-statenfracties en de gedeputeerden is om die handschoen gezamenlijk op te pakken, daadkracht te tonen en ervoor te zorgen dat wij daadwerkelijk die maatschappelijke rol gaan vervullen die op dit moment als uitdaging voor ons ligt en waar deze prachtige provincie om schreeuwt.

De VOORZITTER: Het amendement A13 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BUITING (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ten eerste is ook dit jaar de jaarrekening een leesbaar en daardoor voor de Staten goed hanteerbaar document. Dat is al vaker gezegd, maar het is een soort 'ongoing proces' door de jaren heen. Ik wens dat wij misschien nog wat verbetering kunnen aanbrengen. Mijn betoog zal daarop deels gericht zijn.

Het eerste is al veel gezegd en onze fractie heeft ook nagedacht over wat nu te doen op het moment dat het financieel meezit. Ik stipuleer één ding heel nadrukkelijk, namelijk dat het resultaat sterk geflatteerd wordt door het vrijvallen van treasury. Ik zeg dat zo nadrukkelijk, omdat wij nog een paar keer zo'n kleine of forse meevaller kunnen krijgen en dan overgaan op schatkistbankieren. Dan zien wij dat een groot deel van de beleggingen die wij hadden en die toch wel een forse opbrengst hadden, verdwijnt. Wij moeten ons behoeden voor het ons te rijk rekenen. Wij gaan straks naar een totaal andere systematiek, waarbij een aantal inkomsten afneemt.

De kasritmeverschillen. Ik ben al een paar keer aangehaald, want ik heb daarover iets gezegd in de commissie BEM. Die woorden waren er niet op gericht commentaar te geven op de precieze weergave. Er liggen allerlei compatibiliteitsregels aan ten grondslag. Wij kunnen niet zomaar een jaarrekening opstellen, want wij moeten aan een aantal regels voldoen. Ook in de literatuur en in de moderne accountancy wordt nu vaak een lans gebroken dat wij onvoorstelbaar veel hebben vastgepind op de jaarschijf. Het vastpinnen op de jaarschijf van plannen die je over meerdere jaren realiseert, geeft constant dit soort grote verschillen. Die worden bij ons nog vergroot doordat wij dan allerlei calculaties doen in de najaarsrapportage. Als je die langsloopt, zie je dat die bijna geen van alle een voorspellende waarde hebben. Wat wij in de najaarsrapportage vaststellen, kan zomaar volstrekt anders uitvallen. Dan vraag je je zo langzamerhand af wat wij aan het doen zijn. Het geeft zo veel verwarring. Het is begrijpelijk dat er vragen over worden gesteld.

Graag hoor ik het commentaar van de gedeputeerde op een suggestie die ik misschien nog wat onuitgewerkt deed in de commissievergadering. Ik zou het als volgt willen formuleren. Ik realiseer mij dat wij dit niet meteen moeten toepassen op alle programma's, omdat het echt wel om een nieuwe discipline gaat van weergaven. Mij is echter verzekerd dat het nieuwe computersysteem dit mogelijk maakt. Je hebt een bepaalde mate van doelrealisatie die je wilt bereiken. Los van de jaarschijf en de precieze uitputting van de middelen wil ik graag zien hoe ver je in de doelrealisatie bent opgeschoven. Kun je dan iets zeggen over de vraag of de middelen dan uit de pas lopen, meevallen of tegenvallen? In de loop van de tijd zou je met schuifjes willen zien of op een bepaald moment in een programma de doelen sneller worden gerealiseerd voor minder geld of langzamer voor meer geld, of dat er andere variaties aan de hand zijn. Mijn suggestie is om dit bij een of twee programma's uit te proberen en om op die manier een betrouwbaar beeld te krijgen aan de hand van de vraag of wij heel doelmatig bezig zijn en of wij op die manier geld overhouden voor andere dingen, of dat het alleen maar een kwestie is van kasritmeverschillen. Graag uw commentaar daarop.

Dan de bestemming en de discussie die daarover nu plaatsvindt. Het is altijd heel gevaarlijk om dit te zeggen als je tien jaar in de Staten zit en heel lang de commissie voor de jaarrekening hebt voorgezeten, maar ik merk heel voorzichtig een verschuiving in nuance. Dat zit ook wel een beetje in de volgorde van de woordvoerders. In de afgelopen acht jaar hebben wij die alleen ingezet bij de algemene beschouwingen. Nu doen wij dat ook bij de jaarrekening. Dit wekt al een soort illusie, alsof er hier een algemene politieke beschouwing over een bestemmingsresultaat aan de orde is, wat altijd veel meer in de begroting, in de voorjaarsnota en in bijstellingen het geval was. Ik zeg dit omdat daarmee een beetje de zuiverheid van het nakijken en het achteruitkijken door elkaar worden gehaald met het vooruitkijken of het bijstellen van ambities die meer beleidsmatig zijn. Ik stel deze vraag aan de gedeputeerde, maar ik wil ook de vergaderdiscipline aan onszelf voorleggen. Het zou zuiverder te zijn om nu eerst ons af te vragen wat wij met de jaarrekening doen. Aan het einde van het jaar hebben wij de gelden

alleen maar geparkeerd op bepaalde plekken. Waar dat is, is een beetje vestzak-broekzak. Als het geld er nog maar is. Het uiteindelijke bestemmen van het geld zou ik veel meer doen bij de voorjaarsnota.

Tot slot een opmerking die ik graag wil meegeven. Ik heb die al eerder gemaakt in de commissie BEM en ik was toen blij met de toezegging. Ik wil het echter toch in deze statenvergadering herhalen. Dat wordt nog eens onderbouwd door de situatie dat de accountant nu zelfs, in deze vergadering, niet komt met zijn verklaring. Toen wij daarover spraken met de accountant, werden verschillende redenen genoemd. Ik heb die ook in de commissie genoemd. Ik onderschrijf voluit dat wij goed naar topinkomens en WNT (Wet normering topinkomens) kijken, maar als daarbij een uitvoeringsbesluit komt op non-activiteit van 40 pagina's, dan moeten wij ons zorgen maken over de bureaucratie. Als een accountant op papier zijn goedkeurende verklaring klaar heeft en interne verificaties, die deels komen door nieuwe autoriteiten die financieel op die accountants worden gezet, dan moeten wij ons daarover zo langzamerhand zorgen maken. Ik benadruk zeer de wens om dit soort signalen in IPO-verband terug te geven aan de rijksoverheid. Op dit moment begint deze manier van controleren ons namelijk echt in de wielen te rijden. Ik vind dat een zeer ernstige zaak.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! De Jaarrekening 2015. Een terugblik, maar zonder schriftelijke accountantsverklaring. Dat alles dus onder voorbehoud. Wat ons betreft moet dat volgend jaar beter.

Wie is niet blij met een gezonde financiële positie, een groot eigen vermogen en een gerealiseerd positief resultaat van € 16.700.000? De provincie Utrecht heeft de bijzondere interne controle voor het eerst zelfstandig verricht. Overigens niet tijdig genoeg om hiervan in 2015 al van te kunnen profiteren. In de jaarrekening wordt uitgebreid aandacht besteed aan bestuurlijke successen en mijlpalen. Ook de ChristenUnie is uiteraard blij met een positief resultaat en de behaalde doelstellingen. Complimenten ook voor de ambtelijke organisatie, voor de verbeterde leesbaarheid en voor de intentie om daarin nog verder te innoveren door middel van een digitale 'tool'.

Dat is echter niet alles wat er te zeggen valt over de jaarrekening. De verschillen met de begroting zijn fors. Aan de ene kant is er een verhoging aan de inkomstenkant, zij het eenmalig. Aan de andere kant zijn de begrotingswijzigingen in de meeste gevallen eerst naar boven bijgesteld met 22%, en deze komen nu 29% lager uit. In de verschillende commissies hebben de gedeputeerden argumenten gegeven bij de verschillende onderbestedingen vanwege de vertraging van projecten en latere subsidieverstrekking. Toch missen wij hierin het ongemak en de zelfreflectie. Die moeten er komen als wij daarnaar vragen. Er is ook vertraging door te weinig capaciteit, waarvoor wij in de commissie BEM aandacht hebben gevraagd. Er waren financiële middelen, maar er was te weinig menskracht. Daardoor werden vergunningen te laat afgegeven of werden voorgenomen noodzakelijke vervanging van de ICT uitgesteld. Voor de ChristenUnie geldt dat als menskracht de oorzaak is van niet gerealiseerde doelen en er sprake is van onderbesteding op de betreffende programma's, er tijdig maatregelen moeten worden genomen om die doelstellingen wel te halen. Ook de rapportage van EY (Ernst&Young legt de vinger bij kwaliteit en beschikbaarheid van menskracht in relatie tot algemene IT-beheersmaatregelen en financiële controle.

De gedeputeerde heeft in de commissie BEM wel een aantal verbetermaatregelen aangekondigd. De stuuras werd genoemd, die zichtbaar moet worden in de najaarsrapportage. Daar kijken wij met zeer veel belangstelling naar uit. Dat geldt ook voor de egaliseringsreserve en de verbetering in de lange looptijd van de jaarrekening. Toch heeft dit alles ons nog niet geheel gerustgesteld. Het verschil tussen de gewijzigde begroting en de uiteindelijke jaarrekening is namelijk groot. Ik moet u eerlijk zeggen dat het ook wat vervreemdend werkt. Terugkijkend op debatten, bijvoorbeeld rondom de najaarsrapportage, zien wij nu dat er een heel groot overschot is. Dat vraagt van het college, en in het bijzonder van de gedeputeerde Financiën, de grip op de begroting te versterken, de voorspelbaarheid van de cijfers te verhogen, tussentijds strakker te sturen en PS daarin mee te nemen. Het voorstel van D66, zoals net genoemd, waarderen wij dan ook positief.

Zo kunnen wij onze controlerende taak zo goed mogelijk uitvoeren. EY doet ook aanbevelingen in die richting. De provincie is uiterst kritisch op de financiële huishouding van gemeenten, partnerorganisa-

ties en uitvoeringsdiensten bij goed inzicht en een juiste sturing op cijfers. Onlangs kwam bijvoorbeeld nog de begroting van de RUD voorbij in de Rekenkamer. Begrotingen worden op detail gefileerd, zo ook de jaarrekeningen. Laten we daarin dan zelf het goede voorbeeld geven. Dat ademt kwaliteit en dwingt in financieel opzicht respect af. Laat GS dan ook de ambitie tonen om een zo optimaal mogelijk financieel beleid te voeren, inzichtelijk voor ons allen.

Onder protest en met wat kritiek op sturing en monitoring, alsmede met het klemmende verzoek om goede informatie en inzichtelijkheid voor de Staten, stemmen wij in met de jaarrekening en het bestemmingsvoorstel.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De Jaarrekening 2015 geeft de fractie van GroenLinks het beeld van een organisatie die volop in uitvoering is en talloze resultaten boekt. Het beeldverslag geeft daar een heel aardig beeld van en geeft ons de vraag of naast die terugblik op de uitvoering er wellicht ook in de communicatie vooruit, in de planning van de realisatie van verschillende projecten een soort communicatiekalender of vooruitblik ontwikkeld kan worden. Bijvoorbeeld bij de aankoop en inrichting van natuurgebieden en de start van mobiliteitsprojecten of de realisatie daarvan moeten we niet alleen terugblikken, maar moeten we ook onze uitvoeringsactiviteiten kunnen laten zien.

Opvallend in deze jaarrekening is uiteraard het enorme bedrag dat is gelabeld als onderbesteding; verschillende collega's hebben het daarover al gehad. Voor de fractie van GroenLinks is het ontstaan van dit resultaat helder verklaard. Het lijkt ons voor een volgende keer echter wel nuttig om de differentiatie in wat de oorzaken zijn van verschillende onderbestedingen iets systematischer aan te brengen. Het komt veelvuldig voor, van meevallers tot tegenvallers, tot voorspoedige zaken in de uitvoering. Zo kunnen we op basis van die analyse onszelf spiegelen op het punt van onze uitvoeringskracht, zowel op het niveau van het werk van de ambtelijke organisatie als van onze effectiviteit in de samenwerking en verbinding met anderen, alsook voor wat betreft de bestuurlijke slagkracht. Op die manier kunnen wij wegblijven van het algemeen oordelen dat het een slechte prestatie is, omdat er geen doelen worden bereikt omdat er sprake is van onderbesteding en ook van generieke platitudes. Dan kunnen we in plaats daarvan daadwerkelijk inzicht krijgen in wat er gebeurt en in hoe wij ons daarin kunnen verbeteren om de doelen die wij vaststellen effectiever en efficiënter te realiseren. Vindt GS dit ook een aantrekkelijk en nuttig idee voor de toekomst?

De begroting is leesbaar. Dat wordt in de debatten door veel mensen aangehaald. Dit is al jarenlang zo. Aan de andere kant hebben wij wel moeite met de inzichtelijkheid van de cijfers bij deze jaarrekening, net als bij de begroting. Dat heeft ermee te maken dat de link tussen bijvoorbeeld reserves en de doelstellingen of activiteiten wij inzetten niet altijd één op één is, dat ze soms uit verschillende potjes komen of dat soms verschillende doelstellingen in één potje zitten. Is het mogelijk om dit te vereenvoudigen, zodat er een meer directe relatie is tussen wat wij als doelstelling hebben en welke prestatie daarbij hoort, alsmede dat dit te herleiden is, zodat duidelijk wordt uit welke reserve het komt en wat het artikel is waarmee het wordt betaald?

Daarmee sluit ik aan bij het pleidooi van D66. In die zin geldt het voor de volle breedte van de begroting. Gezien de omvang van het mobiliteitsprogramma verdient dit de meeste aandacht, omdat hierin heel veel verschillende soorten projecten met verschillende looptijden zitten. Dat maakt het moeilijk om het overzichtelijk in beeld te brengen. Het idee om daarover in commissieverband een soort voortgangsgesprek te hebben, zou wellicht goed zijn. Wij horen hierop graag een reactie van Gedeputeerde Staten.

Tot slot hebben wij nog een vraag, niet zozeer over de verklarende zin zoals in de stukken staat, maar meer over de oorsprong van het ontbreken van de accountantsverklaring. Vinden wij als provincie het redelijk dat de accountant om de een of andere reden er inderdaad meer werk aan heeft gehad dan gedacht? Of zouden we ook wel kunnen vragen: is dit nu een accountant die de politiek-bestuurlijke sensitiviteit heeft om zijn werk zo te plannen en zijn tarief waar te maken dat hij ervoor zorgt dat hij zijn werk heeft gedaan?

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De PvdD maakt zich zorgen over de onderbestedingen van € 16.000.000. Dit komt door niet gehaalde doelstellingen en dus niet uitgegeven geld. De PvdD blijft zich, ondanks geruststellende woorden van de gedeputeerde tijdens de commissievergadering van RGW, ongerust maken over deze niet gehaalde doelen in de najaarsnota. Dit gaat dan met name over de nieuw in te richten natuur. De gedeputeerde heeft uitgelegd waarom de doelen voor de nieuw in te richten natuur niet gehaald zijn. Je gaat eerst verwerven en daarna inrichten. Dat inrichten doe je pas als alle verworven natuur met elkaar verbonden is. Er zal aan het einde van het traject dus meer geld uitgegeven worden dan aan het begin van het traject. De PvdD hoopt dat dit daadwerkelijk het geval zal zijn en houdt hier nadrukkelijk een vinger aan de pols.

In tegenstelling tot de PVV vraagt de PvdD GS om toe te zien op het realiseren van een belangrijke belofte uit het coalitieakkoord, namelijk de aanleg van het ecodeuct over de N227. Een meerderheid van de gemeenteraad van de Utrechtse Heuvelrug staat namelijk nog steeds niet achter de realisatie van dit ecodeuct.

Evenals vorig jaar valt de PvdD over het ontbreken van het vermelden van subsidies aan de Fauna Beheer Eenheid (FBE). Gedeputeerde Krol heeft toegezegd dat de subsidie voor de FBE vermeld zou worden in de komende begroting. Daar zijn wij blij mee. De provincie is overigens niet verplicht om de FBE te subsidiëren. Dit is een bovenwettelijke taak. Daarnaast betalen jagers de grondgebruikers om op hun land te mogen jagen. Vanuit het Faunafonds worden grondgebruikers schadeloos gesteld voor geleden schade. Tevens worden de grondeigenaren betaald door de jagers. Dat is dubbelop. Daarom is het extra belangrijk dat er transparantie komt in de financiële stromen ten aanzien van de FBE. Provinciale Staten hebben immers recht op informatie en bestuurlijke transparantie.

De PvdD heeft technische vragen gesteld over het ABP, het pensioenfonds voor ambtenaren. Wij willen hierover toch het een en ander zeggen. Uit een recent onderzoek van vredesorganisatie Pax blijkt dat het ambtenarenpensioenfonds ABP koploper is in Nederland bij investeringen in kernwapenproducenten. In 2015 heeft het ABP namelijk bijna € 1.000.000.000 geïnvesteerd in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van kernwapens. Het is geen nieuws dat nucleaire wapens massavernietigingswapens zijn die bij gebruik, maar ook bij de productie ervan, een vernietigende impact hebben op mens en milieu. Het is ook geen nieuws dat in 1968 het non-proliferatieverdrag is gesloten, waarmee op wereldschaal is afgesproken de productie en het bezit van kernwapens uit te bannen.

Alle werknemers van de organisatie provincie Utrecht bouwen hun pensioen op bij het ABP. Dat zijn de ambtenaren, maar bijvoorbeeld ook de gedeputeerden. Het is namelijk niet mogelijk om te kiezen voor een ander pensioenfonds. Ten behoeve van het pensioen van haar werknemers heeft de provincie Utrecht vanaf 2010 bijna € 60.000.000 gestort in het ABP pensioenfonds, waarvan in 2015 een bedrag van ruim € 8.400.000.

Uit een onderzoek van EenVandaag blijkt dat twee/derde van de ambtenaren die bij het ABP zijn aangesloten, tegen investeringen in kernwapenproducenten zijn. Meerdere malen zegde het ABP daarom toe zijn investeringsbeleid ten aanzien van kernwapens te herzien, maar tot op heden heeft het zijn beleid in dezen niet veranderd. De PvdD vraagt GS daarom actie te ondernemen en het investeringsbeleid van het ABP een zet in de goede richting te geven door:

1. het ABP duidelijk te maken dat de provincie zich niet kan vinden in de keuze om te investeren in de kernwapenindustrie en zich hiermee achter de meerderheid van de ABP-leden te scharen;
2. het ABP de vraag voor te leggen waarom zij de toezegging om duurzamer te investeren geen gestalte geeft;
3. het investeringsbeleid van het pensioenfonds te bespreken in IPO-verband, met als doel het ABP gezamenlijk het signaal te geven de investeringen in kernwapenproducenten niet meer te dulden.

Wil de gedeputeerde deze toezeggingen doen? De PvdD dient een motie in waarin het college wordt opgeroepen het investeringsbeleid van het ABP een zet in de goede richting te geven, voor het geval de gedeputeerde hiertoe niet bereid is.

Motie M19 (PvdD): niet investeren in kernwapenproducenten.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016, ter bespreking van de Jaarrekening 2015;

constaterende:

- *dat het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) in 2015 voor bijna € 1 miljard (1) heeft geïnvesteerd in kernwapenproducenten (2);*
- *dat nucleaire wapens massavernietigingswapens zijn, die bij productie en gebruik een vernietigende impact hebben op mens & milieu;*
- *dat de provincie Utrecht in 2015 ruim € 8,4 miljoen, en vanaf 2010 in totaal bijna € 60 miljoen, heeft gestort in het fonds van het ABP;*

overwegende:

- *dat het pensioen van werknemers én -gevers binnen de organisatie van de provincie Utrecht zonder keuzemogelijkheid aan het ABP wordt afgedragen;*
- *dat uit een opiniepeiling van EenVandaag blijkt dat tweederde van de ABP-leden tegen investeringen in kernwapenproducenten is (3);*
- *dat het ABP eerdere toezeggingen om duurzamer te investeren niet is nagekomen;*

verzoekt het college van GS om:

- *het ABP duidelijk te maken dat de provincie zich niet kan vinden in de investeringen in kernwapenproducenten, en zich hiermee achter de meerderheid van de ABP-leden te scharen;*
- *het ABP de vraag voor te leggen waarom het de toezegging om duurzamer te investeren geen gestalte geeft;*
- *het investeringsbeleid van het pensioenfonds te bespreken in IPO-verband, met als doel het ABP gezamenlijk het signaal af te geven de investeringen in kernwapenproducenten niet meer te dulden.*

En gaan over tot de orde de dag.

(1) <http://www.paxvoorvrede.nl/media/files/nederlandse-investeringen-2015.pdf>

(2) <http://www.paxvoorvrede.nl/actueel/nieuwsberichten/duurzamer-abp-steekt-bijna-1-miljard-in-producenten-van-kernwapens>

(3) <http://www.paxvoorvrede.nl/actueel/nieuwsberichten/vanavond-in-eenvandaag-leden-abp-bezwaar-tegen-investeringen-in-kernwapenproducenten>

De VOORZITTER: De motie M19 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Indachtig het feit dat wij efficiënt willen vergaderen, kan ik mij volledig aansluiten bij de woorden van de heer Van Muilekom en mevrouw De Haan; het zouden onze woorden geweest kunnen zijn. Laat ik het daar maar gewoon bij houden. Ik wil er echter nog wel het volgende over zeggen. Stel dat ik thuis zo zou boekhouden, dan heb ik elke nieuwjaarsdag iets uit te leggen. Dat begrijpt u. U moet zich eens indenken hoe het is als u thuis er zo'n begroting op na houdt. Dat geeft alleen maar aan dat wij hiermee vlot aan de gang moeten om dit weer in balans te krijgen.

Het valt ons vooral op dat als er geld over is, links er als de kippen bij is om er weer een bestemming voor te vinden. We moeten ons echter wel realiseren dat wij in de systematiek die wij hebben afgesproken als wij geld overhouden, dit netjes naar de algemene reserve laten gaan. Bij een voorjaarsnota of een kadernota kunnen wij dan altijd nog bedenken welke wensen wij zouden hebben. Dat is echter wel de goede route. Stel dat er een tekort is, dan moeten we hier gaan praten over bezuinigen. Dan weet ik al wel wat er gebeurt. Dan loopt iedereen heel hard weg en verwijten wij het college van alles. In elk geval zeggen wij dan dat het college het slecht gedaan heeft. Ik denk dat wij ons op dit moment

helemaal niet moeten bezighouden met het uitgeven van dat geld. We moeten veel meer focussen op balans. Dat is de belangrijkste oproep dit wij op dit moment aan u willen geven.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ook 50Plus kan kort zijn. Wij sluiten ons aan bij de woorden van de PvdA, de ChristenUnie en de SGP, alsmede bij grote delen van de woorden van de SP. Het is bijna een links blok. Ik vind het niet helemaal links. Ik zit in het midden, dus dan heb je van alles wat. Ik zit ook letterlijk in het midden.

Er is inderdaad een overschot van ruim € 16.000.000. Het is goed om in je huishoudboekje altijd iets te reserveren voor als de wasmachine kapot gaat. Nu hebben we het hier niet over wasmachines, maar over andere zaken. 50Plus zou een uitstapje willen maken. De PvdA heeft een initiatief genomen om met een motie te komen voor de buslijn 150. Wij hebben ons daarbij aangesloten door de motie mede te ondertekenen.

Provinciale Staten moet zijn verantwoordelijkheid nemen, in samenwerking met de provincies Noord-Holland en Flevoland, om deze lijn 150 te laten voortbestaan. Dit is van groot belang voor een heel groot gebied, voor gemeenten, voor provincies en noem maar op. We kunnen de A27 wel verbreden als wij dat willen, maar dat zal nog moeten blijken. Het laten voortbestaan van de buslijn draagt bij aan het tegengaan van filevorming. Dat moet toch ons doel zijn? Wij staan er dan ook volledig achter om, vooruitlopend op de voorjaarsnota, het bedrag dat hiervoor nodig is van € 260.000, zoals dat in de motie staat, te onttrekken. Verder merk ik nog op dat de hele coalitie hierin kan meegaan, omdat men twee vergaderingen geleden voor het Stijljaar met het grootste gemak, vooruitlopend op de voorjaarsnota, een paar ton beschikbaar heeft gesteld. Ook dat is in het algemeen belang, maar dit heeft een net zo'n groot, zo niet groter, belang. Ik sta wel positief tegenover het Stijljaar; laat ik dat ook maar even duidelijk maken. 50Plus vindt dit echter zeker net zo belangrijk.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Hoek deelde de SGP in in een links blok. Toen ben ik toch even blijven zitten om mij goed vast te houden. Ik weet niet waar zij dat vandaan haalt.

Mevrouw HOEK (50Plus): Daar heeft u helemaal gelijk in. Ik bedoel natuurlijk coalitie-oppositie. Herstel.

De VOORZITTER: De heer Van Leeuwen is gerustgesteld.

Mevrouw HOEK (50Plus): Gelukkig.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Voor een afdoende medische behandeling heb ik nog wel wat adviezen voor de heer Van Leeuwen.

De VOORZITTER: Goed zo. Daarmee is de eerste termijn van de kant van de Staten aan de orde geweest. Nu geef ik het woord aan de gedeputeerde.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Zojuist om 15.00 uur heeft de accountant een mail gestuurd. Als bijlage bij die mail zit de goedkeurende verklaring, zij het dat het nog een conceptversie is. In diezelfde mail geven Ernst & Young aan dat zij vandaag rond 18.00 uur hierover nog een intern en als het goed is een finaal overleg hebben. Ik ga er vooralsnog van uit dat, voordat de besluitvorming over de jaarrekening plaatsvindt, de goedkeurende verklaring binnen is. Fraai is het echter niet. Wij zullen dit punt dan ook zeker bespreken, niet alleen in de evaluatie met de accountant, maar wij zullen het punt ook meenemen in het IPO-overlegorgaan, zodat wij met de andere portefeuillehouders Financiën bespreken hoe wij hiermee in het vervolg moeten omgaan.

Er is veel gezegd over de jaarrekening, ook in de commissies. Er is nog een aantal projecten in uitvoering en dus nog niet gereed. Een aantal van u noemt de onderbesteding. Het CDA heeft de vinger gelegd bij eenmalige, incidentele inkomsten uit de treasury, van € 11.800.000, waarop wij niet hadden

gerekend. We moeten daar voorzichtig mee zijn, want die lopen ook af, zoals de heer Buiting terecht aangaf.

Tijdens de commissievergaderingen heb ik ook gezegd dat het college u uiteraard van de juiste sturingsinformatie wil voorzien, maar dat het zelf natuurlijk ook wil sturen op de uitvoering binnen de eigen programma's. Daarbij werken wij aan het programma Stuuras, waarin gewerkt wordt aan het verbeteren van de sturingsinformatie en het vereenvoudigen van de P&C-cyclus. In de najaarsrapportage van het lopende begrotingsjaar verwachten wij de eerste resultaten. Daarom bevestig ik hier nogmaals dat wij daarbij ook gaan kijken naar de doelrealisatie, waarover het CDA sprak, maar ook naar de differentiatie, waarover onder anderen GroenLinks en D66 spraken.

Tijdens de vergadering van de commissie MME hebben wij besproken dat wij sowieso de lopende mobiliteitsprojecten wat vaker met elkaar zullen doorlopen. Wellicht is het een goed idee om daarnaast dan ook meteen de financiën van die lopende projecten door te spreken en tegen het licht te houden. Ik stel voor dat wij dit onderwerp verder zullen bespreken in de subcommissie Financiën, zoals wij in de commissie hebben afgesproken. Daarmee kom ik bij de motie van de PvdA, die vraagt om deze sturingsinformatie. We zijn er al volop mee aan de slag. Wat het college betreft, maakt dat deze motie overbodig, maar u gaat daar zelf over.

Er is nog een vraag gesteld over hoe het gaat met het resultaat. Er is een bestedingsvoorstel gedaan van € 4.000.000. Dat gaat om lopende projecten. Het is geen nieuw geld, maar het is beleid dat nog niet is uitgevoerd. Voorgesteld wordt om dit geld verder te besteden in het jaar 2016. Daarnaast gaat via de algemene reserve de verdeling van de een derde, een derde, een derde. Dat is een derde naar De Nieuwe Hollandse Waterlinie, een derde mobiliteit en een derde blijft achter in de algemene reserve. Uiteraard zou de verdere verdeling van die een derde, een derde, een derde bij de voorjaarsnota en kadernota aan de orde kunnen komen.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik stelde die vraag net ook al aan mevrouw Vlam. Toen verwees ik door naar de gedeputeerde. Als wij dat gaan doen, is dat misschien helemaal niet verkeerd, maar dan vergt dat toch een besluit van ons? Dan vergt dat toch een statenvoorstel? Nu komen we namelijk niet verder dan het geld te plaatsen in de algemene reserve. Vervolgens zegt u dat we er dan zus en zo mee omgaan. In onze beleving vergt dat echter nog een stap extra.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het loopt via de algemene reserve. Dat is een soort tussenstation. Daarna vindt de verdeling een derde, een derde, een derde plaats. Het is opgenomen in het statenvoorstel. Hoe die een derde dan exact wordt opgenomen en uitgevoerd, is uiteraard aan de orde bij de kadernota. Zo luidt het voorstel nu.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dus wij beslissen uiteindelijk bij de kadernota over deze lijn.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja, want in de algemene reserve komt de verdeling van een derde, een derde, een derde. Dat is een uitwerkingsvoorstel van het coalitieakkoord. De verdere invulling wordt, volgens het nieuwe beleid, uiteraard bij de kadernota vastgesteld en vormgegeven.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan wacht ik de volgende maand af.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag over ditzelfde punt. Is het wel mogelijk dat wij vandaag besluiten over die een derde, een derde, een derde doorverdeling of is die doorsluiting iets wat sowieso is gemandateerd aan GS en iets wat GS zelfstandig kan doen of is daarvoor toch een besluit van PS nodig? Wat is precies de reden dat wij nu niet meteen het voorstel hebben dat na storting in de algemene reserve de verdeling in een derde voor het mobiliteitsfonds en een derde in het fonds voor De Nieuwe Hollandse Waterlinie plaatsvindt?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is even een verwarring. Het loopt via de algemene reserve. Dat is echt een tussenstation. Vervolgens staat bij de resultaatbescherming hoe wij dan met die algemene reserve omgaan. In het coalitieakkoord is afgesproken dat dan de verdeling een derde, een derde, een derde volgt. Wij besluiten nu niet over de verdeling van de een derde binnen het programma Mobiliteit. Volgens het voorstel besluiten wij wel dat het geld naar de algemene reserve gaat en dat de resultaatbestemming, zoals opgenomen in de jaarrekening, volgens mij op pagina 2, aangeeft dat de verdeling een derde, een derde, een derde is.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet het niet, ik vind het een beetje shoppen. U stopt iets in de algemene reserve. Dat is heel helder. Het budgetrecht ligt echter toch echt bij PS. Als u binnen die algemene reserve iets wilt doen met het geld, dan is dat prima, maar dan kunt u een voorstel voorleggen aan de Staten en dan kunnen wij er een besluit over nemen. Zoals ik nu de jaarrekening en het dictum met de punten heb nagelezen, constateer ik dat het geld gewoon naar de algemene reserve gaat. Er wordt duidelijk een bestemming van die € 4.000.000 genoemd. Ik kan niets anders lezen dan dat er € 12.000.000 in die algemene reserve blijft zitten. Dat er een verdere verdeling komt, staat wel ergens in de tekst, maar dat doet er niet toe. Het dictum telt. Of zegt u: het is een gedachte van ons, maar wij wachten de bespreking bij de voorjaarsnota af? Dan kan iedereen daarin zijn of haar inbreng leveren.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nee, de algemene reserve is echt een tussenstation. Daarna is er de verdeling volgens de afspraken uit het coalitieakkoord. Die voert GS uit.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het coalitieakkoord wordt nooit vastgesteld door de Staten.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nee, maar wij werken wel volgens het coalitieakkoord. Dat is het voorstel zoals wij daarmee naar u toe zullen gaan. U gaat uiteindelijk zelf over de bestemmingsvoorstellen die GS aan u voorlegt. Als u het anders zou willen, is het aan u om daarop een amendement in te dienen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dan begrijp ik het niet helemaal goed. Ik wil wel weten waarover nu een besluit wordt genomen. Nu staat in het besluit over de jaarrekening dat het geld naar de algemene reserve gaat. Punt. Dat is het. Volgens mij besluiten wij vandaag verder niets.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Zuiver een aanvulling. Volgens mij is het geen de heer Van Muilekom zegt correct. Wij steunen u overigens in de lijnen, maar het zou heel behulpzaam zijn als er een aanvullend besluit komt. Misschien kan iemand dat vanmiddag technisch nog maken. Door dat aanvullend besluit kunnen wij deze doorverdeling dan gedaan hebben. Anders blijft het toch een beetje hangen. Het is inderdaad niet aan het college, maar aan de Staten met het budgetrecht, om deze verdeling te maken.

De heer BUITING: Mijnheer de Voorzitter! Misschien is het een herhaling van zetten, maar ik denk dat het toch goed is dat het heel helder wordt. Ik beluister de gedeputeerde als volgt. Ik denk dat het financieel-technisch correct is: de jaarrekening kunnen wij alleen maar bestemmen in de balans. Op een bepaald moment moet aan het einde van het jaar alles wat er over is ergens een bestemming krijgen. Dat is in de algemene reserve. Die usance hebben wij. Verder kan het een bijzondere reserve betreffen. De gedeputeerde heeft daarover een opmerking gemaakt. Dat betekent dat je hier wel allerlei voorspellingen kunt doen waaraan dat geld straks besteed wordt, maar het is het budgetrecht van de Staten. Er komt nog een nader voorstel. Dat is feitelijk correct. De jaarrekening rondt nu iets af. Dan moet alles ergens op een plek zijn. Dan wel moet het geld bestemd zijn in de balans en in de resultaatrekening. Vervolgens moeten wij nog een formeel besluit nemen in de voorjaarsnota over de allocatie van de middelen. Als u dat wilt onderschrijven, is het voor mij volledig helder.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Die lezing lijkt mij helemaal correct. Als er onduidelijkheid is over deze lezing, dan lijkt het mij goed om die onduidelijkheid weg te nemen. Als die onduidelijkheid hier nu is weggenomen, dan is het goed. Anders blijft hij straks bij de besluitvorming overeind.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan de woorden van de heer Buiting volgen. Ik hoor uit de mond van de gedeputeerde volgens mij echter net iets andere woorden komen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij hebben wij in de commissie BEM hierover hetzelfde gesprek gehad. We ronden hier de jaarrekening af. Er wordt een bestemmingsvoorstel gedaan van rond de € 4.000.000 van beleid dat nog niet is afgerond, maar dat wij willen meenemen. Dat geld gaat naar de algemene reserve. Dat zou u kunnen zien als een soort tussenstation. Daaruit zal de verdeling een derde, een derde, een derde volgen. Die staat nu opgenomen in de tekst van het jaarrekeningvoorstel. Dit zal betrokken worden bij de besluitvorming rondom de kadernota. Dat is het proces zoals het normaal ook bij de afsluiting van de jaarrekening plaatsvindt. Als u zegt dat u het anders zou willen, dan is dat aan u. U gaat uiteindelijk over de bestemming.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Even voor mijn duidelijkheid: overal en in alle rapporten kunnen mooie teksten staan, maar wij volgen toch het dictum? Of heb ik het mis?

De VOORZITTER: Nee, dat heeft u niet mis. Ik maak dit even af.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat het nog een nader besluit vergt en dat dit de volgende maand gebeurt bij de behandeling van de voorjaarsnota, in lijn met de nu al aangegeven richting van een derde, een derde, een derde. Ik wacht dat even af. Ik zie het met vertrouwen tegemoet.

De VOORZITTER: Daar waar u voorjaarsnota zei, bedoelde u kadernota.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk het wel. Mijn stem valt niet op de goede momenten weg.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het is toch een beetje een Babylonisch gedoe. Stel nu dat u over twee weken middelen nodig heeft die op grond van het bestemmingsvoorstel dat nu voorligt worden toegewezen aan die bestemmingen, dan kunt u over dat geld beschikken voor dat doel. Op het moment dat dit niet gebeurt door nu niet dit bestemmingsvoorstel in stemming te brengen, kunt u daarover niet beschikken. Dat is een heel feitelijk verhaal. Dat betekent dat bij de voorjaarsnota uiteindelijk ook gelden worden toegewezen. De gedachtegang die gevolgd wordt, is nogal vreemd. Onder gejuich van mevrouw Vlam hebben wij gesproken over de manier van financieren en dat onderbesteding leidt tot meer geld voor nieuw beleid. Dat zijn coalitieambities en daarvoor schaamt u zich niet. U vindt dat allemaal prachtig. In die context betekent dit dat je eigenlijk nooit hoeft te debatteren over het nieuwe beleid dat u gaat inzetten. Dat is namelijk het beleid dat overblijft op het andere. Dat valt onder dezelfde categorie als willekeurige bestemmingsvoorstellen. Wat is daarop uw antwoord?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik zat al te wachten op de vraag, want anders zou ik vinden dat het mij wel heel erg gemakkelijk werd gemaakt door de heer Meijer, al is het maar eenzijdig richting het college. Wij doen u een voorstel. Dat voorstel is wat mij betreft heel duidelijk. Nadat het geld als allocatie de algemene reserve heeft, hebben wij binnen de coalitie afspraken gemaakt over hoe wij er vervolgens mee omgaan. Het is aan u of u dat wilt amenderen of niet. De PvdA heeft het geamendeerd. Daarvoor ligt een amendement voor.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik constateer dat de opmerkingen van de gedeputeerde geen antwoord zijn op mijn vraag. De vraag is, zoals zij heel goed zal kunnen begrijpen, hoe het zit met het kunnen beschikken over dat geld. Op het moment dat u hier een bestemmingsvoorstel voorlegt waarmee wat er over is wordt toegeschreven naar bepaalde programma's, dan kunt u over twee dagen

over dat geld beschikken, mocht u het nodig hebben. Als het voorstel niet is aangenomen, dan mag u dat niet. Dat is toch zo?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De Staten hebben een budgetrecht. Als zaken hier vanavond zijn vastgesteld en er een allocatie heeft plaatsgevonden in het beleid en in het bestemmingsvoorstel, dan nog zullen wij bij bestedingen van de algemene reserve met een dekkingsvoorstel naar u toe moeten komen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat snap ik, maar dan gaat het niet meer over datzelfde geld. U hoeft niet twee keer hetzelfde voor te stellen. U heeft nu bestemmingsvoorstellen gedaan. Gaat u die dan nog eens bevestigen in die voorjaarsnota? Gaat u nog een keer om toestemming vragen?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het wordt nu een beetje een Babylonische spraakverwarring. Volgens mij moet ik nu twee keer hetzelfde antwoord geven op dezelfde vraag.

De heer BUITING (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag één woord verhelderen. Het woord bestemming wordt op twee manieren gebruikt. We hebben het hier over de bestemming. Dat kan een bestemmingsreserve zijn of een algemene reserve, want dat is ook een soort bestemming. Dat is niet hetzelfde dan de budgettaire besteding die wij straks gaan doen; dat is ook een bestemming. Dit wordt door elkaar gebruikt. De gedeputeerde zegt volgens mij dat wij nu, in termen van het afsluiten van het boekjaar voor het geld een allocatie moeten toepassen in de algemene reserve of een bestemmingsreserve. In de voorjaarsnota wordt, via het budgetrecht van de Staten, pas de definitieve toewijzing van de middelen geregeld. Zo beluister ik het. Het kan niet anders zijn.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Voor alle duidelijkheid vraag ik professor Buiting het volgende. Ik stel hem namelijk mijn vragen over het kunnen beschikken over het geld. Dat hangt er natuurlijk mee samen.

De heer BUITING (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Zolang het op de bank staat, kunnen wij erover beschikken. Het zit in de reserves. Zolang dat zo is en wij nog niet het definitieve budgetrecht hebben uitgeoefend, kunnen wij het aan alle kanten nog besteden. Het college zegt daarbij wel dat er onderlinge afspraken over zijn gemaakt en dat wij er alvast rekening mee kunnen houden dat het die richting op gaat. Dat is echter een andere kwestie. Hier sluiten wij een boekjaar af. Niet meer dan dat.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Mijn probleem is en blijft dat het verhaal van de heer Buiting in mijn beleving in hoge mate een theoretisch karakter heeft. Het gaat over theoretische duidingen van posten. Ik denk dat het best belangrijk is om daarover helderheid te hebben. De vraag is nu immers aan de orde wat wij nu gaan besluiten en of wij die gelden al dan niet gaan toewijzen, of selectief.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben het opnieuw eens met de heer Buiting. De heer Buiting zei dat het geld naar de algemene reserve en de bestemmingen voor € 4.000.000 gaat. Dat is helder. Hij zei ook dat we dan bij de voorjaarsnota, waarbij u blijkbaar een voorstel neerlegt voor de Staten, voor een een derde, een derde, een derde verdeling, erover gaan spreken. Klopt dat?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn nu bezig met de afronding van het boekjaar. We spreken af dat datgene wat overblijft, die € 11.000.000 naar de algemene reserve gaat. Daar betrekken wij het bij. We geven in elk geval aan dat wij binnen de coalitie afspraken hebben gemaakt voor de een derde, een derde, een derde verdeling. Dan zit het in een reserve. Daarmee kunnen wij het geld nog niet uitgeven, want dan hebben wij het over een besteding. Daarvoor hebben de Staten het budgetrecht. Dat is misschien de laatste duidelijkheid die ik daarover nog kan meegeven.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dan besluiten we dus niet vandaag, maar dan besluiten we op het moment dat de voorjaarsnota aan de orde komt.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het wordt betrokken bij de voorjaarsnota.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dan besluiten we erover bij de voorjaarsnota.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Dan besluit u erover bij de voorjaarsnota.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Dus niet vandaag.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Nu zijn we bezig met het afronden van een boekingsjaar, het jaar 2015.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): OK, dan komen we er bij de voorjaarsnota op terug.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er is een vraag gesteld over het ABP en de kernwapens. Ik heb net even gekeken op de internetsite. Er wordt verwezen naar het Pax-rapport. Het ABP heeft een reactie gegeven op dat rapport. Het ABP heeft een nieuw beleid voor verantwoord beleggen aangekondigd of dat beleid is in de maak. Ik ga er vooralsnog van uit dat ook het Rijk hiernaar zal kijken. Ik zou dat graag willen afwachten.

Er ligt nog een amendement van de SP over de ISV-gelden. Het beleid waarvoor nu een dekkingsvoorstel wordt gedaan is bij Bodem, Water, Milieu al aangekondigd. Hier wordt nu aangegeven wat de dekking voor het aangekondigde beleid is. In die zin kunnen wij niet instemmen met uw amendement en wij ontraden dit amendement aan Provinciale Staten.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Voor alle duidelijkheid: ik laat de discussie van zojuist even voor wat hij is. Het verhaal hier is dat er een bedrag van € 1.250.000 nu naar de algemene middelen gaat. Er ligt nadrukkelijk een appel bij gemeenten, gelet op de situatie waarin zij zich bevinden, met name bij binnenstedelijk bouwen, om het geld dat nu naar de algemene middelen dreigt te gaan alsnog voor de doeleinden van de ISV beschikbaar te houden. Dat is ook een beleidsprioriteit van de provincie Utrecht. Ik wil daarvoor graag een wat steviger onderbouwing hebben. Ik ben ook reuze benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde voor binnenstedelijk bouwen. Ook hij heeft direct belang bij de uitkomst van deze discussie.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! We hebben net vooral gediscussieerd over de allocatie van de € 11.000.000. De ISV-gelden, de € 1.250.000, zijn een onderdeel van de € 4.000.000. Dat is een beleid dat wij meenemen naar het andere jaar. De discussie van zojuist over die € 11.000.000 was van een andere orde. Die € 1.250.000 betreft een dekkingsvoorstel en daarmee een uitwerking voor beleid dat al is vastgesteld bij het Bodem-, Water- en Milieuplan.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het is mij echter nog steeds niet helemaal duidelijk wat de bezwaren van de gedeputeerde zijn tegen het toewijzen van die resterende € 1.250.000 die u naar de algemene middelen wilt laten gaan en het verhaal dat het geld nodig is in het veld.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga het nog een keer uitleggen. We hebben een jaarrekeningresultaat van afgerond € 16.000.000. Daarvan doen wij voor € 4.000.000 bestemmingsvoorstellen. Dan blijft er nog een restant over van € 11.000.000. Dat geld gaat naar de algemene reserve. De verdeling een derde, een derde, een derde wordt betrokken bij de besluitvorming rond de voorjaarsnota. Die € 1.250.000 waarover wij het nu hebben, zit dus in de bestemmingsvoor-

stellen die het college van Gedeputeerde Staten nu aan u doet. Die € 1.250.000 is gebaseerd op beleid dat is vastgesteld in het Bodem-, Water- en Milieuplan. Dit is daar een dekkingsvoorstel voor.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik leg het nog een keer uit aan de gedeputeerde. Het gaat namelijk om twee stukken van € 1.250.000. Eén deel is inderdaad toegewezen aan Milieu en één deel dreigt naar de algemene middelen te gaan. Dat stukje wil ik nu inzetten voor de doelen van de ISV. Daarover wil ik een oordeel, ook graag van de gedeputeerde voor binnenstedelijk bouwen. Dat heb ik al aangegeven.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb u zojuist het advies van GS, vanuit Financiën, gegeven. Het is duidelijk dat u het daarmee niet eens bent. Anders had u geen amendement ingediend. Daarmee is het aan Provinciale Staten om daarvoor een keuze te maken en een oordeel te vellen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik zie de opvattingen van de andere gedeputeerde in dit opzicht met belangstelling tegemoet.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij ben ik door alle punten heen.

De VOORZITTER: Ik krijg even van u te horen of u behoefte heeft aan een tweede termijn. Niemand? Ten aanzien van de vraag van de heer Meijer is het antwoord van de gedeputeerde een antwoord namens het gehele college. Daar zitten geen nuanceringen in.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat het college doorgaans met één mond praat, maar ik wil het ook graag met één mond zien en horen. Het gaat namelijk om de doelstellingen van het binnenstedelijk bouwen, dat ons zeer ter harte gaat. Ik wil weten wat deze opmerkingen van de gedeputeerde Financiën betekenen voor de doelstellingen voor binnenstedelijk bouwen. Daar gaat het mij om.

De VOORZITTER: Daar ging het nu precies om. De gedeputeerde Financiën heeft daarover namens het hele college gesproken. Bij het college is er geen behoefte om dit door andere leden van het college te laten bevestigen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De wethouder Financiën heeft niet-dat kan ook niet-de reikwijdte voor bijvoorbeeld binnenstedelijk bouwen om haar beslissingen te onderbouwen dan wel op een andere wijze te duiden. Het is logisch om dat te laten doen door de portefeuillehouder die dat wel kan.

De VOORZITTER: Dat geldt inderdaad voor de wethouder, maar dat geldt niet voor de gedeputeerde.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat is ter plekke verzonnen.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag iets zeggen tegen de heer Meijer. Zojuist hadden wij het over de tombola aan bestuurlijke informatie, maar als ik nu de hele discussie tussen de heer Meijer en GS hoor, denk ik dat de tombola alleen maar groter wordt. Gelukkig komt er enige technische toelichting, onder andere van de heer Buiting. Ik hoop dat de heer Meijer dan ook weer wat beter bij de les is. Het begint nu namelijk echt alle kanten op te lopen.

De VOORZITTER: We gaan over tot de tweede termijn.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Er is in elk geval duidelijkheid gekomen na dit debat dat we zojuist hebben gevoerd. Bij de voorjaarsnota gaan wij de verdere discussie voeren over de besteding. Wij willen een drietal voorstellen inbrengen. Die voorstellen zullen wij dan inbrengen bij de voorjaarsnota. Daarbij wil ik het op dit moment laten.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij refereerden net al aan de tombola van informatie zoals die net naar boven kwam. De VVD dankt de gedeputeerde voor de uiteenzetting en de toelichting op de cijfers, omdat wij dit jaar het unicum hebben dat we de jaarrekening en de kadernota/voorjaarsnota niet gelijktijdig behandelen. Nogmaals noem ik onze treurnis over het niet aanwezig zijn van de accountantsverklaring. Wij bekrachtigen dit nogmaals. Ik hoop dat hier nu wel de angel uit de discussie over de besteding is gehaald. Dat neemt niet weg dat wij niet van mening veranderd zijn over wat daarvoor de juiste invulling is.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het aardige van de tweede termijn is dat je nog even een paar dingen op een rijtje kunt zetten. Dat betekent dat naar mijn oordeel dit toch een beetje een kwestie van een handigheidje is geworden, omdat toevallig die twee bedragen even groot zijn. De meeste statenleden denken nu dat het dit verhaal is dat die € 1.250.000 sowieso nog ergens blijft hangen ten behoeve van de ISV-beleidsdoelstellingen. Dat is dus niet waar. Er is sprake van twee keer € 1.250.000. Het gaat namelijk om een totaal van € 2.500.000. De ene € 1.250.000 is toegewezen aan een bepaalde bestemming in deze bestemmingsvoorstellen, de andere € 1.250.000 gaat de stortbak in en gaat deel uitmaken van die een derde, een derde, een derde verdeling en kan evengoed terecht komen bij die maatregelen die uiteindelijk het autobezit bevorderen, zoals de heer Dercksen en de VVD onderling uitwisselbaar graag zien, en mogelijk andere beleidsdoelstellingen die wij daarvoor uiteindelijk uitgewerkt zullen zien. Het gaat erom dat die € 1.250.000 dus nu geen toepassing vindt in de beleidsterreinen ISV als ons amendement in dezen niet wordt gesteund. Ik hecht eraan dat deze Staten nog eens goed duidelijk te maken.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde wil liever geen toezegging doen over grotere inspanningen van het ABP ten aanzien van duurzamere investeringen. Dat is nu precies waaraan het schort bij het ABP. Ze doen toezeggingen, maar ze doen er niets mee. Daarom vinden wij afwachten niet voldoende. Het heeft uiteindelijk nooit effect gehad op het ABP om af te wachten. Daarom willen wij toch graag de toezegging van de gedeputeerde. Indien wij die toezegging niet krijgen, dienen wij de motie in, waarbij wij punt 2, "het ABP de vraag voor te leggen waarom zij de toezeggingen om duurzamer te investeren geen gestalte geeft" laten vallen, omdat het ABP zegt het wel te doen. In onze optiek doet het ABP het echter niet.

De VOORZITTER: Dat was de tweede termijn van de kant van de Staten. Ik geef nu het woord aan de gedeputeerde.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik reageer eerst op het punt van de PvdD. Het ABP heeft een nieuw rapport gepresenteerd, genaamd: Nieuw beleid verantwoord beleggen. Ik zeg wel toe dat wij dit punt meenemen naar de werkgeversafdeling binnen het IPO, om het daar nogmaals onder de aandacht te brengen. Als die toezegging voor u voldoende is, wil ik die toezegging graag bij dezen doen. Wij gaan er echter van uit dat met het rapport dat het gepresenteerd heeft, waarbij ook het Rijk daarop zal toezien, er uitvoering is gegeven aan de toezegging. Wij zullen het punt echter nogmaals bij het IPO, werkgeverszaken, neerleggen.

De VOORZITTER: Daarmee hebben wij agendapunt 6 behandeld. Wij gaan er straks, volgens mij vanavond, over stemmen. Ik hoop dat in de tussentijd er bericht van de accountant binnenkomt. Wij zullen u daarvan onmiddellijk op de hoogte stellen.

Statenvoorstel Zienswijze begroting 2017 Randstedelijke Rekenkamer.

De VOORZITTER: Ik constateer dat de heer Meijer ervan afziet om het woord te voeren. Er zijn geen verdere woordvoerders over dit onderwerp. Wij kunnen hierop straks bij de stemming terugkomen met stemverklaringen.

Statenvoorstel Rapport Randstedelijke Rekenkamer "Geluidhinder Provinciale Wegen".

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De Randstedelijke Rekenkamer heeft onderzocht in hoeverre de provincie erin slaagt de geluidhinder, veroorzaakt door verkeer op provinciale wegen, te beperken. Ondanks wat kritische opmerkingen is de conclusie dat de provincie erin slaagt de geluidhinder te beperken, waarmee het actieplan in grote mate voldoet aan de gestelde eisen. Het is fijn dat een actieplan uit de portefeuille Mobiliteit een bijdrage levert aan de volksgezondheid. Dat is de integraliteit van beleid die de VVD voorstaat. Uit het rapport blijkt dat er een keuze is gemaakt voor het voornamelijk gebruikmaken van stil asfalt. Wij stimuleren het dat ook andere vormen van geluidreductie, zoals geluidsschermen en geluidswallen, worden meegewogen in de keuzes. Voor geluidwerende maatregelen aan woningen wordt gesteld dat de gemeente daarvoor verantwoordelijk is. Hoewel dit een individuele oplossing is voor de bewoners, is het een overweging om deze problematiek gezamenlijk met gemeenten op te pakken, om zodoende een groter effect te bereiken.

De VVD is er tevreden over dat alle aanbevelingen van de Rekenkamer worden overgenomen. Goede landschappelijke inpassing, beperking van de overlast voor omwonenden en volksgezondheid zijn voor de VVD voorwaarden bij aanleg en onderhoud van infrastructuur. Daarbij weegt voor de VVD de leefbaarheid voor omwonenden zwaarder dan landschappelijke inpassing. Het gebruik van geluidsarme materialen en constructies is van groot belang. Om reistijden zo kort mogelijk te houden, hebben maatregelen om de doorstroming te verbeteren en het beperken van geluidsoverlast voor de VVD een hoge prioriteit. Het beïnvloeden van de doorstroming heeft bovendien een positief effect op de economie en op de luchtkwaliteit langs wegen. Wij zijn blij dat GS doorgaat met het verminderen van de geluidhinder die ontstaat door provinciale wegen en dat GS alle aanbevelingen van de Rekenkamer overneemt en dat GS dit uitvoert in het actieplan dat onderdeel is van het mobiliteitsbeleid.

De heer THONON (D66): Mijnheer de Voorzitter! Over het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer over de actieplannen geluidshinder langs provinciale wegen hoeven wij hier niet veel te zeggen. Het is namelijk een prima rapport, waar de provincie Utrecht prima uit komt. We moeten het echter wel hebben over de rol die Provinciale Staten spelen in de actieplannen geluidhinder. Die rol is beperkt, te beperkt. Provinciale Staten stellen nu alleen de kaders vast waarop de actieplannen gebaseerd zijn, namelijk het mobiliteitsplan. Die kaders zelf vinden wij overigens prima en dat deze in het mobiliteitsplan vastliggen vinden wij ook prima. Het mobiliteitsplan geldt echter voor vijftien jaar. Volksvertegenwoordigers worden wel vaker dan eens in de vijftien jaar geconfronteerd met geluidsoverlast. Denk aan de rondweg Veenendaal, bij de N233, waar ik bij mensen thuis ben geweest die, als zij het raam opendoen, de televisie niet meer kunnen horen. Of neem de Wakkerendijk bij Eemnes, waar ik samen met de PVV en de SP ben geweest en wij elkaar niet meer konden verstaan door de vrachtwagens die langsreden. Daarom dienen wij hierbij een motie in om voortaan het actieplan geluidhinder in de statenvergadering te bespreken. Zo kunnen wij als volksvertegenwoordigers het college wensen meegeven voor het actieplan. Deze motie dienen wij samen met 50Plus, PvdA, SGP, SP, PvdD, GroenLinks en PVV in.

Motie M20 (D66, PvdA, GroenLinks, SP, PvdD, SGP, PVV, 50Plus): PS zelfde rechten als raad bij Actieplan Geluidhinder.

Provinciale Staten van Utrecht, bijeen op 6 juni 2016 ter bespreking van het statenvoorstel Rapport Randstedelijke Rekenkamer 'Geluid hinder provinciale wegen';

constaterende:

- *dat de Wet milieubeheer voorschrijft dat Gedeputeerde Staten elke vijf jaar een actieplan geluidshinder provinciale wegen moeten vaststellen;*
- *dat de rol van Provinciale Staten bij zo'n actieplan niet wettelijk vastgelegd is;*
- *dat dit wel het geval is voor gemeenteraden: "Burgemeester en wethouders stellen een actieplan niet vast dan nadat de gemeenteraad een ontwerp van het actieplan is toegezonden en deze in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en zienswijze ter kennis van burgemeester en wethouders te brengen.";*

overwegende:

- *dat Provinciale Staten dezelfde rol hebben als de gemeenteraad;*
- *dat het daarmee logisch is om voor Provinciale Staten dezelfde regels te laten gelden als voor de gemeenteraad;*

verzoeken het college om:

binnen het IPO of op andere wijze ervoor te pleiten om Provinciale Staten dezelfde rechten te geven rondom actieplannen Geluidhinder als gemeenteraden;

en verzoeken de griffie om:

deze motie te verspreiden onder de Provinciale Statenleden van de andere provincies.

En gaan over tot de orde van de dag.

We hebben nog een motie. De wet geeft Provinciale Staten namelijk minder rechten dan de gemeenteraad.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag voor de heer Thonon. Ik weet niet of hij zich nog de laatste besprekingen over het Actieplan Geluid herinnert. Iemand uit mijn fractie was daarbij aanwezig. Die heeft daaraan nog steeds traumatische herinneringen. Er is een uur lang op diep detailniveau allerlei technische zaken doorgeakkerd die heel erg uitvoerend zijn. Wat is de concrete aanleiding dat wij dit nog dichter naar ons toe willen halen? We krijgen hem al en dan kunnen we hem bespreken en er iets van vinden. Bent u niet bang dat wij veel te veel de uitvoering ingaan, terwijl we deze dingen ook op een andere manier kunnen bereiken? We zijn allebei tegen geluidhinder.

De heer THONON (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het lijkt mij inderdaad een goed idee het actieplan in de infosessie door te akkeren. Het is namelijk een heel technisch plan. Tijdens een technische bijeenkomst kun je echter geen wensen meegeven aan het college; je kunt dan namelijk geen moties indienen. In dit gremium van de statenvergadering kunnen wij dat wel doen. In die moties kunnen wij de wensen en de zienswijze van de Staten meegeven. Het college kan die punten daarna dan meenemen bij het vaststellen van het actieplan. Daarom willen wij deze motie indienen. Het is meer als agenda zettend dan ten principale.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Kunnen we die dingen niet op andere momenten en op andere plekken meegeven? U noemde zelf al Veenendaal en Eemnes. Daarover gaan Provinciale Staten spreken. Daarover kunnen wij vragen stellen en als de plannen voor uitwerking naar ons toekomen, kunnen wij kaders en richtlijnen meegeven. Ik herinner mij dat wij dat in het verleden ook hebben gedaan bij de aanleg van nieuwe wegen. Is dit wel het juiste middel voor die kwaal?

De heer THONON (D66): Mijnheer de Voorzitter! Daarover heb ik ook nagedacht. Ik denk het wel, omdat wij in dit geval de discussie over geluidhinder kunnen concentreren op één plek. Dat is de plek waar die discussie hoort, namelijk in de statenzaal. Om die reden hebben wij die motie ingediend.

Ik was aangekomen bij de tweede motie. De wet geeft de Staten namelijk minder rechten dan de gemeenteraad. De gemeenteraad moet door het college van b. en w. gehoord worden. Over de Staten staat in de wet echter geen woord. Daarom dienen wij ook een tweede motie in om deze ongewenste situatie te beëindigen. In die motie vragen wij het college om via het IPO te lobbyen om de Staten dezelfde rechten te geven als de raad. Eerst luisteren naar de volksvertegenwoordiging en dan het actieplan vaststellen. Die motie dienen wij in namens dezelfde partijen als bij de eerste motie. We wachten de stemmingen met spanning af.

Motie M21 (D66, PvdA, GroenLinks, SP, PvdD, SGP, PVV, 50Plus): actieplan geluidhinder pas vaststellen na horen wensen PS.

Provinciale Staten van Utrecht, bijeen op 6 juni 2016 ter bespreking van het statenvoorstel Rapport Randstedelijke Rekenkamer 'Geluidhinder provinciale wegen';

constaterende:

- *dat de Wet milieubeheer voorschrijft dat Gedeputeerde Staten elke vijf jaar een actieplan geluidhinder provinciale wegen moeten vaststellen;*
- *dat de rol van Provinciale Staten bij zo'n actieplan niet wettelijk vastgelegd is;*
- *dat dit wel het geval is voor gemeenteraden: "Burgemeester en wethouders stellen een actieplan niet vast dan nadat de gemeenteraad een ontwerp van het actieplan is toegezonden en deze in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en zienswijze ter kennis van burgemeester en wethouders te brengen.";*

overwegende:

- *dat het terugdringen van geluidhinder een belangrijk onderdeel is van het blijven van een aantrekkelijke regio;*
- *dat wij als volksvertegenwoordigers steeds vaker bevraagd en benaderd worden op het gebied van geluidhinder, en dan vooral rondom verkeersmaatregelen (denk aan de Rondweg Veenendaal of de tunnel bij Maarsbergen);*
- *dat het daarmee logisch is om het Actieplan geluidhinder door de provinciale volksvertegenwoordiging te laten bespreken (in plaats van alleen in het college en een Statencommissie zoals dat nu het geval is);*
- *dat in Noord-Holland PS zelfs het Actieplan geluidhinder provinciale wegen vaststellen, al is dat omdat zij niet elders de financiële en beleidskaders hebben vastgelegd (zoals wij dat wel hebben gedaan in het Mobiliteitsplan 2015-2028);*

spreken als hun wens uit:

- *dat PS voortaan het Actieplan geluidhinder provinciale wegen in een statenvergadering bespreken;*
- *dat GS het actieplan pas vaststellen nadat zij de wensen en zienswijze van PS (al dan niet in de vorm van moties) in die statenvergadering hebben gehoord.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De moties M20 en M21 zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de raadslaging. De moties kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij kunnen heel kort zijn. Ook wij zijn heel blij dat het college alle aanbevelingen van de Rekenkamer heeft overgenomen. We zitten alleen nog met een kleine vraag. Hoe kan het dat het niet duidelijk is in hoeverre de maatregelen uit het eerste actieplan zijn gerealiseerd? Wanneer is het dan wel zo ver?

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mij aansluiten bij de vorige spreker voor wat betreft de lof aan de Randstedelijke Rekenkamer en ook aan GS voor wat betreft het overnemen van alle aanbevelingen. We hebben nog wel een vraag. Uit de analyse blijkt dat de provincie bij haar beleid omtrent geluidsoverlast focust op bronmaatregelen, schermen en geluidwerend asfalt. Het lijkt ons verstandig, maar wij kunnen ons indenken dat er ook situaties zijn waarin ook gevelisolatie een misschien wel goedkopere of effectievere manier is om de problematiek aan te pakken. Wij vragen ons af of het te overwegen is om in bepaalde situaties vanuit de provincie bij te dragen aan dat soort maatregelen.

De VOORZITTER: Dit is het einde van de eerste termijn van de kant van de Staten. Het woord is aan de gedeputeerde.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Verschillende fracties hebben zich positief uitgelaten over het Rekenkamerrapport inzake geluid. We hebben er ook in de commissie met elkaar over gesproken. Wij delen de waardering voor het rapport. Het geeft een goed beeld van wat er gebeurt in de provincie Utrecht en we komen in feite goed uit de test, ware het niet dat er door de Rekenkamer een aantal aanbevelingen wordt gedaan die GS graag opvolgen. De motie die ik nog niet gezien heb, heeft betrekking op de uitvoering van een van die aanbevelingen, aanbeveling 7 om precies te zijn, waarin staat dat er geen consistentie is in de manier waarop provincies met elkaar en met de Staten deze maatregelen bespreken. De Rekenkamer raadde aan te kijken of wij dat kunnen verbeteren. Ik doe u hier het voorstel om dit in de betrokken statencommissies aan de orde te stellen. De vraag is of er meer analogie gezocht kan worden in hoe het met de gemeenteraden werkt als het college in de raad het voorstel ter discussie stelt. Daarbij erkennen wij dat de besluitvorming ten aanzien van de actieplannen bij GS ligt. In feite kunt u daarom zelf kiezen in welk gremium u het voorstel wilt bespreken. In de Staten zijn er meer mogelijkheden om invloed te bepalen en in de commissie is er meer ruimte en sfeer voor interactie en toelichting. Ik ondersteun de motie breed. Ik denk dat ik ermee uit de voeten kan als ik hem zo gelezen heb. Het is goed om op voorhand samen te bekijken wat het beste moment en de beste setting is om samen echt op inhoud over dit onderwerp te kunnen spreken. Ik proef aan uw kant, over de hele breedte van de Staten, veel bijval en belangstelling. U hecht belang aan goede geluidsmaatregelen.

Er wordt ook gevraagd om via het IPO een lobby op te zetten. We zullen bekijken op welke wijze wij daaraan gehoor kunnen geven om daarin een gelijktrekking te krijgen. Misschien dat de SWOM-2 wetgeving ons daarvoor ook wel wat mogelijkheden geeft. Dat wordt nieuwe wetgeving in het kader van de geluidshinder. Het is de grootste wijziging sinds 30 jaar, gekoppeld aan de omgevingswet. Het is een moment om de zaken opnieuw te beschouwen. Dat kan ook hierop betrekking hebben.

Er zijn twee meer specifieke vragen gesteld. De SP vraagt of er niet gekeken kan worden in hoeverre de maatregelen uit het eerste actieplan overeenkomen met die uit het tweede. Daarbij constateren wij wel dat het actieplan goed werkt. Het heeft te maken met werk en met een wijziging in de methoden en in de vergelijkingen. Op papier was het een ambitieus actieplan. We kunnen van het huidige actieplan vaststellen dat het voldoet aan de doelstellingen en de voorwaarden.

De vraag is gesteld of er naast het gebruik van de asfaltmaatregelen, die het meest voor de hand liggen-het gaat dan om geluidwerend asfalt -, geluidswallen en geluidsschermen,-die niet overal mogelijk en ook vaak wat ingewikkelder om te realiseren -, er ook gekeken kan worden naar gevelmaatregelen. Dat kan, dat is de laatste maatregel. Ik kom binnenkort graag naar u toe met een voorstel waarin wij kijken naar een hardnekkige groep woningen, die boven de normering blijven zitten, ondanks dat er geluidwerend asfalt is aangebracht, wat de voorwaarde is, om te bezien of wij in het budget nog wat extra maatregelen kunnen nemen. Daarop komen wij op een later moment terug.

Dan de moties. Ik werp een snelle blik op het dictum. De motie die verzoekt om het actieplan te bespreken in de vergadering van Provinciale Staten lijkt mij uitvoerbaar. Ik heb echter graag het voorbehoud om met de Staten inhoudelijk te bekijken wanneer het beste moment is om het gesprek samen te voeren.

De motie die opdraagt om ook via het IPO te kijken of er een gelijktrekking kan zijn van de manier waarop zowel provinciaal als gemeentelijk dit soort maatregelen worden behandeld, zullen wij onderzoeken. Ik kom daarop graag bij u terug in de commissievergadering.

De VOORZITTER: Is er behoefte aan een tweede termijn?

De heer THONON (D66): Mijnheer de Voorzitter! Heel kort. Ik hoorde het college zeggen of, of. Dus of in de commissievergadering of in de Staten. Het kan natuurlijk ook en, en zijn. In de commissievergadering of in een infosessie kan er iets meer op de techniek in worden gegaan. De heer Schaddelee heeft daaraan met zijn fractie die horrorsessies overgehouden. In de Staten kan dan de besluitvorming plaatsvinden. Die kan dan heel kort zijn, eventueel met moties om wensen aan het college te uiten. Zo zie ik het voor me.

De VOORZITTER: Daarop hoeft volgens mij niet gereageerd te worden. Daarmee sluit ik dit agendapunt af.

Statenvoorstel Nieuwe verordening bezwaarschriften klachten en administratief beroep.

De VOORZITTER: Voor dit agendapunt geef ik het voorzitterschap even over aan de heer De Kruijf.

De heer De Kruijf neemt het voorzitterschap over.

De VOORZITTER: Aan de orde is agendapunt 9, waarbij wordt voorgesteld twee verordeningen uit 2011 in te trekken en daarvoor in de plaats een nieuwe vast te stellen die de twee oudere combineert.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het kan volgens mij kort. Er ligt een voorstel om twee verordeningen samen te voegen. Dat leidt tot meer duidelijkheid en eenduidigheid. Tegelijkertijd hebben we in de commissie nog even gesproken over de kwestie van het maatwerk in de procedure. Vaak is het gelukkig in allerlei verordeningen al mogelijk om gebruik te maken van een soort hardheidsclausule om in uitzonderlijke gevallen af te wijken van de regels. Wij vinden het heel goed dat ook deze verordening een bepaling bevat, waardoor er in uitzonderlijke gevallen afgeweken kan worden van de procedure om via de bezwaarschriftencommissie te werken en waarbij GS of de commissaris zaken direct kan behandelen. Dat staat ook heel duidelijk in de toelichting. Het kan voor de betrokkenen sneller zijn, zeker als duidelijk is dat het meer pro forma is. Het kan het mogelijk maken om ook in de tijd beter in te spelen op de individuele situaties.

De VOORZITTER: De heer Van Muilekom staat genoteerd als spreker, maar hij ziet af van woordvoering.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ongeacht de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid en andere geledingen die een rol spelen in hetgeen hier nu voorligt, is het onbestaanbaar, uiteraard zonder aanzien des persoons-het maakt niet uit wie er commissaris is, het gaat even om de functie –, dat er op een dergelijke wijze kan worden omgegaan met klachten van inwoners en dat het orgaan, bijvoorbeeld de commissaris zelf, kan zeggen dat hij er zelf wel of niet iets mee doet. Die onbestaanbaarheid ervan maakt dat wij de voorstellen van de ChristenUnie dienaangaande zullen steunen. Wij vinden dat je de inwoners van de provincie namelijk niet op zo'n manier tegemoet kunt treden.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De heer Meijer gebruikt het grote woord onbestaanbaar. Waarom vindt hij dat nu zo onbestaanbaar? We proberen juist burgers en bedrijven tegemoet te komen door af te wijken van de standaardprocedure. Dat kan mensen een heleboel tijd scheelen. In de toelichting bij het besluit is het ook al geregeld of zijn voorbeelden genoemd. Dat is richtinggevend.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! De kern van zo'n bezwaarprocedure is nu toch juist dat degene die het besluit heeft genomen er nog een keer goed naar kijkt? Hoor ik nu de heer Meijer zeggen dat hij dat een heel slecht idee vindt?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Inmiddels is het toch zo'n 2016. Dat betekent toch dat er algemene gedachten zijn over hoe democratie, waarborgen en 'checks and balances' kunnen functioneren? Ik heb in elk geval aangegeven dat ik vind dat in het voorstel die 'checks and balances' op een verkeerde manier uitvallen en dat er te veel bij de eigen verantwoordelijkheid van het orgaan-zo noem ik het maar even-komt te liggen om te beslissen welke stappen er gezet worden. Ondanks alles wat eventueel geregeld zou worden of zijn, vind ik dat het voorstel uiteindelijk te weinig waarborgen geeft aan de inwoners die bezwaren hebben tegen het beleid.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ja, want ik stel mij en dus ook de heer Meijer dan wel de volgende vraag. Op het moment dat het gaat om een adviescommissie-een bezwaarschriften-

commissie is een adviescommissie-gaat het om een advies dat uitgebracht wordt aan een bestuursorgaan, in dit geval GS, eventueel PS als zij het besluit hebben genomen, of de commissaris. In uitzonderlijke gevallen is het voor betrokkenen beter dat GS niet eerst aan de bezwaarschriftencommissie vraagt om het gesprek aan te gaan, zes weken tot tien weken later het advies uit te brengen en vervolgens het besluit te nemen. Dan is het beter dat dit direct kan, bijvoorbeeld omdat de casus heel erg helder is of omdat het juist tot vertraging zou leiden indien wij zouden wachten. Dan is die inwoner of dat bedrijf er toch juist bij gebaat? Waarom bent u er dan op tegen? Waarom bent u tegen maatwerk?

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat inderdaad om het idee dat je hebt bij 'checks and balances'. Hier bestaat de mogelijkheid-ik wil niet zeggen dat het zal gebeuren, want dat zou onaardig zijn-dat er op een verkeerde manier wordt omgegaan met deze bevoegdheid en dat een klacht als gevolg van deze procedures in de doofpot belandt. Dat vind ik niet oké.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dan kan in het geval van bezwaarschriften iemand altijd nog beroep aantekenen. Dan kan in de toelichting op dat beroep voldoende duidelijk worden gemaakt waarom er beroep wordt aangetekend, omdat de voorgaande behandeling dus blijkbaar onvoldoende is geweest, in die uitzonderlijke gevallen, waarvan u ook al zegt dat het niet gaat gebeuren, omdat het zo onaardig is om daarvan uit te gaan. Daarvan ga ik ook uit. Het gaat om die uitzonderlijke gevallen dat GS het misschien aan zich zou hebben getrokken en dat er dan iets mis gaat.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! We maken regelingen voor de eeuwigheid, ongeacht wie bijvoorbeeld de commissaris is. Dat betekent dat ook onbekenden een rol kunnen spelen in dit traject. Het feit dat in eerste instantie deze mogelijkheid er is, vinden wij onvoldoende waarborg voor democratie.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Stel u bent boer en u kocht in januari 2005 drie extra koeien, gewoon omdat het kon en omdat die ruimte er was, ook in de regelgeving. Dan kan het zomaar zijn dat sinds 2011 uw vergunning en dus uw hele bedrijf aan een zijden draadje hangt door bezwaarschriften die een aan u totaal onbekende milieuvereniging heeft ingediend bij de provincie. In 2014 overkwam dit 236 veehouders in de provincie Utrecht. Jaarlijks spelen er 200 tot 400 bezwaarprocedures tegen provinciale besluiten. In zo'n geval wil je een goede en eerlijke juridische procedure. Je wilt als betrokkene je verhaal kunnen doen voor een onafhankelijke commissie, je wilt het bezwaar horen van de bezwaarmaker, je wilt dat een bestuurder het beleid komt uitleggen en verdedigen en je wilt dat die onafhankelijke commissie vervolgens een degelijk juridisch advies geeft, waarvan het bestuur alleen maar mag afwijken als het dit onderbouwt. Je wilt niet een gesprekje met dezelfde ambtenaar die ook de vergunning afgaf en die vervolgens de gedeputeerde van advies voorziet, waarna GS concludeert dat het allemaal wel deugt. Dan keurt de slager namelijk zijn eigen vlees. Dat zouden we niet moeten willen. Dat lijkt echter exact te zijn wat nu wordt voorgesteld in de nieuwe verordening. Dat moeten we niet willen zonder dat je daarover goede afspraken maakt.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Waarom staat dan in de toelichting op die verordening, die onderdeel is van de besluitvorming, aangegeven dat de zaak niet behandeld zal worden door de behandelend ambtenaar, maar door een ander?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Natuurlijk, de behandelend ambtenaar, maar dat zal altijd iemand zijn van de vakafdeling. Daarmee breng je een ambtenaar op de een of andere manier in een ongemakkelijke positie om een advies te geven over een directe collega of een indirecte drie afdelingen of vier etages hoger. Dat moet je volgens mij niet willen. Daarom hebben wij een bezwaarschriftencommissie. Zo'n commissie is niet verplicht, maar je hebt hem. Als je hem dan toch hebt, waarom zou je hem dan willen omzeilen? Daarvoor kunnen heel goede redenen zijn, maar als je daarvoor een goede reden hebt, spreek die criteria dan af. Die criteria staan echter helemaal niet in dit voorstel.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In de toelichting staan gevallen en afwegingen genoemd. Als wij de verordening vaststellen, hebben wij daarmee te maken.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Die zijn ontzettend algemeen geformuleerd. Ik vind dat niet per se een heel scherpe toelichting om te zeggen dat die het toetsingscriterium vormen. Om die reden heeft de ChristenUnie een amendement voorbereid, dat wij mede namens de PvdD en 50Plus indienen. Of wij dit amendement in stemming brengen, is een beetje afhankelijk van de beantwoording op een paar vragen die wij hebben.

1. Wat zijn criteria om een bezwaarschrift aan zich te houden?
2. Wie is verantwoordelijk voor dat ambtelijk horen?
3. Hoe vindt de terugkoppeling van het ambtelijk horen plaats?
4. Hoe voorkomen wij willekeur en rechtsongelijkheid?

Een goede regeling voor onze bezwaarschriften is misschien niet heel erg sexy, maar deze is wel belangrijk genoeg om daarbij twee minuten stil te staan. De ChristenUnie steunt deze verordening en de voorgestelde procedurele stroomlijning.

Amendement A14 (ChristenUnie, PvdD, 50Plus): verordening bezwaarschriften klachten en administratief beroep.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016, aan de orde hebbend het statenvoorstel Nieuwe verordening bezwaarschriften klachten en administratief beroep;

besluiten:

om te schrappen artikel 2lid 4 over het 'aan zich houden van de behandeling van bezwaarschriften'.

Toelichting.

Het is ongewenst dat het betreffende bestuursorgaan (PS, GS of de commissaris) zelfstandig kan besluiten om de adviescommissie te passeren zonder dat vooraf hiervoor enig toetsingscriterium is vastgesteld.

Vertrouwen is de basis voor goed bestuur; iedere schijn van willekeur, verkoking of rechtsongelijkheid moet daarom worden voorkomen. Bezwaarmakers hebben recht op een transparante procedure die verloopt volgens een procedure die in alle gevallen vooraf voorspelbaar en gelijk is. Onduidelijk is wie verantwoordelijk is voor het genoemde 'ambtelijk horen' en hoe terugkoppeling geschiedt waardoor provinciale ambtenaren in ongewenste situaties terecht kunnen komen. De adviescommissie wordt geacht om onafhankelijk een juridisch oordeel te geven, het bestuursorgaan mag alleen van het commissieadvies afwijken als dat goed beargumenteerd is.

Rechtszekerheid is een groot goed in onze rechtsstaat, snelheid of het aantal ingediende bezwaren kan daarbij niet op voorhand reden zijn om procedures te veranderen.

De VOORZITTER: Het amendement A14 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De VOORZITTER: Volgens mij is daarmee de eerste termijn van de Staten afgerond. Het woord is aan het college.

De heer VAN BEEK (commissaris van de Koning): Mijnheer de Voorzitter! Een paar opmerkingen naar aanleiding van de inbreng van de kant van de Staten.

Eerst naar aanleiding van opmerkingen van de heer Meijer. Als de heer Meijer artikel 2.4 leest, dan ziet hij dat daar staat dat Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten de bevoegdheid hebben om dat artikel toe te passen. Er staat echter niet dat de commissaris van de Koning die bevoegdheid heeft. Uw zorg dat een onverlaat verkeerde beslissingen neemt, kan ik daarmee wegnemen. Die bevoegdheid wordt namelijk alleen toegekend aan Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag aan de portefeuillehouder. Maakt, voor zo ver hem bekend, de commissaris van de Koning deel uit van het college van Gedeputeerde Staten?

De heer VAN BEEK (commissaris van de Koning): Mijnheer de Voorzitter! Dat is mij bekend. Het gaat er hier echter om dat de bevoegdheden in drieën zijn gesplitst: Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten inclusief de commissaris en de commissaris als eigen bestuursorgaan. In dat laatste geval heeft dat orgaan geen zelfstandige bevoegdheden om artikel 2.4 toe te passen. Het college heeft die bevoegdheid wel.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Kan de woordvoerder in dezen zich realiseren dat er statenleden zijn die zeggen dat dit wel erg dicht bij elkaar ligt?

De heer VAN BEEK (commissaris van de Koning): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat erom dat wij het debat precies voeren. In het ene geval is het een collegebesluit en in het andere geval zou het een persoonlijk besluit zijn. Daarvan is in dit geval geen sprake. Vandaar dat ik even precies aangeef hoe die formulering van dat artikel luidt. Ik kom zo nog even terug op de woorden van de heer Schaddelee en de vraag waarom wij dit artikel zo belangrijk vinden.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Tot slot dan maar even mijn opmerking dat het verschil dusdanig klein is dat het naar de beoordeling door onze fractie in elk geval niet zo'n groot verschil zal uitmaken.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Wat de commissaris zojuist zei over het artikel is correct. Er staat: Gedeputeerde Staten dan wel Provinciale Staten. In de toelichting staat echter: "Op grond van lid 4 kunnen Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten of de commissaris van de Koning bij hoogste uitzondering besluiten". Ik merk dus in elk geval op dat het laatste stukje moet worden verwijderd uit de toelichting.

De heer VAN BEEK (commissaris van de Koning): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben de heer Bekkers erkentelijk voor die aanvulling. Ik zal er goed naar laten kijken. Dat is namelijk niet overeenkomstig de tekst van dit artikel.

Het is niet zo dat als er een bezwaar binnenkomt, tegen wie dan ook, wij dan samen gaan afwegen welke procedure wij nu eens zullen volgen. Zullen we die van 2.0 volgen of die van 2.4? Dat soort vragen is helemaal niet aan de orde. Bij alle bezwaren die er binnenkomen, waarvan wij het aantal zo klein mogelijk proberen te krijgen, volgen wij de normale procedure. De vraag is of het verstandig is dat je voor heel grote uitzonderingsgevallen een noodartikel in een verordening hebt staan, waarin je zegt dat je daarmee voorkomt dat je ooit in de problemen komt. Bij verordeningen is het heel erg belangrijk dat er zo'n hardheidsclausule in staat en dat er een uitweg in staat voor die zeer problematische gevallen. Als je dan besluit om zo'n artikel toe te passen, dan vereist dat een belangrijke motivering van het besluit, dan vereist het dat er communicatie over plaatsvindt, met name in de richting van de bezwaarmakers, dan vereist het ook dezelfde zorgvuldigheidscriteria die de heer Schaddelee heel terecht in zijn betoog, maar ook in zijn amendement heeft opgenomen en dan vraagt het dat het niet om dezelfde ambtenaren gaat die het stuk in eerste instantie gemaakt hebben en waarmee later als ambtenaar in de hoorsessies wordt gesproken. Kortom: al die criteria en al die zorgvuldigheid moeten nadrukkelijk worden toegepast.

Omdat je niet weet in welke gevallen je ooit zult moeten overwegen dat artikel toe te passen, is het van belang dat je er niet op voorhand criteria aan verbindt. Het is namelijk niet zo dat zich er een bepaalde casuspositie voor leent en een andere niet. Het gaat erom dat als je het toepast, je in elk geval op dat moment precies weet te formuleren waarom je tot dat besluit bent gekomen en waarom de belangen op deze manier het beste worden gediend. Soms zullen dat belangen van de provincie zijn en soms zullen dat belangen van de bezwaarmaker zijn. Ook daarvoor zijn namelijk voorbeelden denkbaar dat het in zijn of haar voordeel is dat het artikel zal worden toegepast.

Ik denk dat wij het niet vaak zullen meemaken dat het artikel wordt toegepast, maar dat het heel onverstandig zou zijn als we dat artikel niet hebben. Dan kun je het nooit toepassen, terwijl er een moment kan zijn dat je het moet toepassen. Vandaar dat ik u vraag dit artikel te laten staan. U kunt van

ons aannemen dat wij uitermate zorgvuldig zullen zijn in het toepassen en de besluitvorming die op dat moment zou moeten plaatsvinden.

De VOORZITTER: Is er behoefte bij de Staten aan een tweede termijn?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag en een opmerking. Ik begin met de vraag. Die betreft het punt dat de heer Bekkers aanhaalde, namelijk dat de tekst in de toelichting verwijst naar de commissaris, terwijl dat er niet zou moeten staan. Toen werd gezegd: "Dat halen we er dan wel even uit", maar we gaan het nu vandaag vaststellen. Hoe halen wij dat er dan even uit? Ik denk dat daarvoor een amendement nodig is. Iemand zal dus een amendement moeten produceren.

De VOORZITTER: Ik onderbreek u even. Bestaat daar nu al behoefte aan?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Laten we het onszelf niet moeilijker maken dan nodig. Het artikel is volledig helder. De commissaris heeft op basis van mijn opmerking aangegeven dat dit goed moet zijn. Dat lijkt mij ook volledig helder. Om nu een toelichting te amenderen op dat punt dat zo evident is? Als het echt formeel nodig is, dan krijgen we de volgende keer wel een wijzigingsbesluit. Ik kan mij echter zelfs voorstellen dat dat in dit soort typografische dingen niet eens nodig is.

De VOORZITTER: We zullen het college daarover straks vast nog horen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Het lijkt mij heel zinnig om aan de commissaris de vraag voor te leggen of dit juridisch wel zo is.

Ten tweede is er het citaat dat de commissaris hier nu zelf neerlegt, namelijk over het aan zich houden van de afdoening. Hij zei letterlijk: "Soms kan het in het belang van de provincie en soms in het belang van de bezwaarmaker." Daar zit voor ons precies de angel. Soms kan het dus in het belang van de provincie zijn om te zeggen: "Nu maar even niet die bezwaarschriftencommissie, want dat is een beetje ingewikkeld en dat levert alleen maar gedoe op. Wij gaan dat als bestuursorgaan dan maar zelf doen, want wij achten dat in het belang van de provincie." Dat bestuursorgaan is dan meestal GS, want het laatste bezwaar van PS was in 2012. Het lijkt mij heel verstandig om dat al in de bezwaarprocedure juridisch goed te laten toetsen door een onafhankelijke commissie, om te voorkomen dat je vervolgens in beroep nat gaat. Wij handhaven ons amendement.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben een beetje verbaasd over hoe wij dit debat voeren. Er worden heel grote termen gebruikt, alsof het erom zou gaan dat hier de democratie in het spel is. Ik vind dat de commissaris zich hierover wel heel voorzichtig en verontschuldigend uitlaat. We hebben het niet over een beroepsprocedure. Daarbij kijkt een onafhankelijke rechter naar hoe het is gegaan. Hier hebben we het erover dat aan de politicus of aan het orgaan dat iets besloten heeft wordt gevraagd er nog eens naar te kijken. Om dat een beetje praktisch te houden is het inderdaad goed dat er een commissie is die daar van tevoren al even naar kijkt. Zeker als het gaat om een heleboel gelijklopende zaken, dan kan het op een gegeven moment wel goed zijn, als je twee keer naar zo'n commissie hebt geluisterd, te zeggen dat je, om tijd te besparen, dat je weet hoe het gaat en je het zus en zo wilt doen. Ik meende van de heer Schaddelee net zelfs te begrijpen dat als het ging om die koeien het dan een heleboel dezelfde zaken waren. Op het moment dat je dan als bestuursorgaan door de mand valt, wordt je genadeloos afgestraft door de rechter. Wij dreigen dit gesprek nu te voeren als ware het een soort van afwijking van de rechtsstaat. Ik vind het jammer dat het in deze termen gebeurt. Ik geloof ook niet dat de heer Schaddelee dat echt voor ogen heeft. Uit alles wat ik hier zeg, kunt u begrijpen dat wij het voorstel zonder het amendement zullen steunen.

De heer VAN BEEK (commissaris van de Koning): Mijnheer de Voorzitter! Mijn doel bij de beantwoording was in eerste instantie niet om extra voorzichtig te zijn, maar wel om aan te geven dat dit artikel 2.4 echt een uitzonderingssituatie is en dat we er niet op uit zijn om het bij voortdurende te gebruiken. Die zorgvuldigheid waarop aangedrongen werd, voeren wij ook, zowel persoonlijk als collectief.

Dan de afweging. Het punt is dat als er heel veel bezwaren zijn over eenzelfde aangelegenheid, om dat voorbeeld maar te gebruiken, het wel degelijk een provinciaal belang kan zijn te proberen daarin vaart te houden. In principe hebben wij een commissie ingesteld die in staat is om op jaarbasis tussen de 80 en 100 bezwaren te behandelen. Als je er ineens 1000 binnenkrijgt, die alle bezwaar maken tegen een besluit over bijvoorbeeld de gemeentelijke herindeling, is het denkbaar dat het misschien toch verstandig is om daarmee wat anders om te gaan. Dat geldt ook op het moment dat je het gevoel hebt dat die bezwaren er alleen zijn als wij een datum overschrijden, om gebruik te kunnen maken van de financiële vergoeding die daar tegenover staat. Dan kan het een provinciaal belang zijn, maar soms kan het ook een persoonlijk belang zijn van degene die het bezwaar indient dat er geen twaalf weken overheen gaan voordat een uitspraak gedaan wordt. Het gaat er dan om dat er een heel snelle uitspraak is, omdat dan de rechtsgang vrijgemaakt wordt om elders bezwaar aan te tekenen en er een heroverweging plaatsvindt. Er zijn verschillende opties denkbaar. U moet vooral in de gaten houden dat dit een uitzonderingssituatie is, die alleen in uiterste situaties zou moeten worden toegepast. Daarover bestaat geen misverstand.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Die commissie is toegerust om 80 tot 100 zaken per jaar te doen. Er komen er 200 tot 300 binnen. Ik hoop dat de commissie dat ook aan kan. Het gaat mij echter vooral om het volgende. Ik snap best dat er uitzonderingssituaties zouden kunnen zijn, maar formuleer dan de kaders en criteria die je daarbij toepast. U zei in uw eerste termijn al dat u dat niet wilt, omdat u er zo flexibel mogelijk in wilt zitten. Dat raakt dan bijna aan het vertrouwen dat je hebt in je bestuur of in mensen. Ga je ervan uit dat wij dat altijd op een goede manier doen? Dan kunnen wij een heleboel regels aan de kant leggen. Of zeggen wij dat wij er best op vertrouwen dat het bestuursorgaan dat op een verstandige manier doet en dat een ambtenaar daarmee op een verstandige manier omgaat, maar dat wij, voor het geval het anders gaat, daarvoor juridische criteria en handvatten hebben. Die ontbreken nu helemaal bij dit artikel. Daarin ligt onze zorg.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De kwestie is dat ook ik bij de commissaris beluister dat er een bepaalde bandbreedte is waarbinnen die afwegingen worden gemaakt. De Staten moeten er dan op vertrouwen dat die afweging goed gemaakt wordt. Deze regelingen gelden zonder aanzien des persoons, dus ongeacht wie er op welk moment dan ook in functie is. Onder alle omstandigheden moet die waarborg er zijn. De mate waarin dat is afgedekt, is de hele kwestie.

De heer VAN BEEK (commissaris van de Koning): Mijnheer de Voorzitter! Juist omdat je niet op voorhand weet in welke situaties je het artikel eventueel nodig hebt of zou moeten toepassen, is het niet goed mogelijk dat je daaraan op voorhand heel nauwkeurige criteria verbindt. Je moet er echter wel aan verbinden dat als je het artikel toepast, er dan de verplichting is dat je het heel helder motiveert. In het ene geval nemen Provinciale Staten zelf overigens het besluit en in het andere geval is het GS. In beide gevallen geldt een motiveringsplicht waarom hogere belangen toepassing van dit artikel vereisen. Dat is de reden dat wij het zo hebben geformuleerd zoals wij het geformuleerd hebben. Ik vond de formulering van de heer Kocken, namelijk dat het gaat om een hardheidsclausule, op zichzelf wel een goede formulering. Die geeft volgens mij goed aan wat hiermee bedoeld is.

De VOORZITTER: Wij komen er bij de stemming op terug. Ik geef het voorzitterschap over aan de heer Van Beek.

De commissaris van de Koning neemt het voorzitterschap over.

Statenvoorstel Wijziging Waterverordening HDSR.

De VOORZITTER: Agendapunt 10 is aangegeven als sterstuk. Het is nog steeds een sterstuk. We komen er straks bij de stemming op terug.

Statenvoorstel Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving 2016-2019.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij gaan het hebben over het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving. We zien dat de maatschappij verandert. Participeren betekent niet alleen maar meedoen, maar ook het nemen van initiatieven. Dit programma is er in de ogen van de VVD op gericht om inwoners en bedrijven in de provincie daarvoor de ruimte te geven. Een van de belangrijke doelen van dit programma is voor de VVD om het aantal regels terug te dringen. Het gaat vooral om het terugdringen van de druk die inwoners en bedrijven van die regels ondervinden. Die regels zorgen er soms voor dat initiatiefnemers het bij voorbaat al niet meer zien zitten of dat zij de initiatieven in de loop van de tijd opgeven. Wij zijn ervan overtuigd dat de regels verminderd en vereenvoudigd kunnen worden, zonder concessies te hoeven doen aan kwaliteit en rechtszekerheid.

Het vergt wel wat moed om zo'n programma op te zetten. Niet alles in een innovatieprogramma is vooraf concreet te benoemen. Voor de invulling van de innovatieve werkwijze en de selectie van de projecten moeten de Staten vertrouwen op het college van GS en de samenleving. Dat de Staten dat soms lastig vinden, hebben wij in de commissie RGW wel laten merken. Daar hebben wij veel vragen gesteld over het wat en het hoe van dit programma. In de loop van de tijd, sinds de commissievergadering, ben ik er achter gekomen dat het niet zozeer om het wat en het hoe gaat, maar vooral om het waarom. We willen projecten anders aanpakken om de overheid in een andere rol te plaatsen en om de kracht van inwoners en bedrijven te benutten. Laten de Staten de vrijheid in het nieuwe ruimtelijk beleid op waarde blijven schatten. Dat geldt voor dit innovatieprogramma, maar ook voor de herijking van onze ruimtelijke structuurvisie en straks voor de implementatie van de Omgevingswet. Volgens mij is de uitdaging voor iedereen die meepraat om de verleiding te weerstaan om alle vrijheid die wij met de nieuwe regels krijgen in de loop van de tijd dicht te regelen. De VVD is een partij van optimisme. Wij hebben er vertrouwen in dat wij onszelf daarin weten te beheersen. Wij zullen daarom instemmen met dit voorstel.

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Waar heeft mevrouw Ens gelezen over het beter benutten van de kracht van de burgers? Ik heb dat namelijk niet kunnen vinden.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De bedoeling van het innovatieprogramma is om andere manieren te vinden om participatie mogelijk te maken. Voor zo ver ik dat lees, zit hem dat in het initiatiefnemen door burgers en bedrijven om de zaken die zij graag zien gebeuren aan te pakken, zonder dat wij dat als overheid opleggen en top down benaderen. Daar haal ik dat vandaan.

Mevrouw BROERE (PVV): Dank u wel voor uw interpretatie.

De VOORZITTER: Het woord is nu aan de heer Overkleeft. Ik maak u erop attent dat dit zijn maidenspeech is. Dat heeft consequenties.

De heer OVERKLEEF (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het statenvoorstel Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving is een mooi onderwerp voor een maidenspeech. Het stipt zaken aan die mij als D66-er na aan het hart liggen, namelijk efficiënte beleidsvorming, het voornemen om als provincie niet te star aan geijkte instrumenten vast te houden en de wens om de eigen rol niet groter te maken dan nodig is. Met het IFL lijkt de provincie ook werk te willen maken van het thema van deze coalitieperiode "In Verbinding". Door de voordeur van het provinciehuis open te zetten voor ideeën, input en ervaring van buiten, zouden wij in staat moeten zijn om betere oplossingen en nieuwe invalshoeken te vinden voor problemen waarmee wij op dit moment niet zo veel raad weten. Sterker nog: de buitenwacht zou nieuwe kwesties kunnen aandragen waarvan wij nu nog geen weet hebben.

Het allerbelangrijkste echter is dat het statenvoorstel ons de kans geeft om iets dichterbij te komen van de mensen voor wie wij het allemaal doen: de inwoners van deze provincie. Het biedt de kans om iedereen die ideeën heeft over onze woon- en leefomgeving een actievere rol te geven in de manier waarop wij onze ruimte inrichten. Dat die mensen in het statenvoorstel worden aangeduid als eindgebruiker geeft tegelijkertijd aan dat wij nog veel te winnen hebben. Het is geen term die blijkt geeft van veel verbinding, iets wat overigens ook geldt voor het nogal ondoordringbare taalgebruik in het voorstel. Maar dat terzijde.

Met het IFL gaat de provincie het experiment aan, waarbij wordt benadrukt dat ook niet geslaagde experimenten nuttige informatie kunnen opleveren. Het succes van het programma is dus niet alleen afhankelijk van het aantal opgeloste vraagstukken, maar ook van de onderweg opgedane kennis en ervaring. Tijdens de behandeling van het statenvoorstel in de commissie Ruimte, Groen en Water was te merken dat de statenleden daarvan een beetje zenuwachtig worden. We begeven ons immers op onbekend terrein, de afloop is ongewis en onze rol onderweg is beperkt, maar we moeten wel toestemmen dat de provincie er € 1.600.000 aan uitgeeft. Die zenuwen zijn voorstelbaar; we hebben het immers over publiek geld. Toch is D66 ervan overtuigd dat dit wel onze steun verdient. Wij geloven dat wij door de kennis van onze inwoners, bedrijven, opleidingen en overheden te bundelen en door waar mogelijk bottom up te verkiezen boven top down, beter in staat zullen zijn om deze provincie efficiënt en effectief te besturen.

Afsluitend nog een paar opmerkingen over de gekozen onderwerpen. U merkt dat ook voor ons loslaten lastig is. We kunnen ons goed vinden in de gekozen projecten. Ook de onderwerpen op de 'longlist' lijken ons relevant. We zouden echter wel prioriteit willen geven aan het woningbouwvraagstuk in relatie tot bijvoorbeeld starters en statushouders. Dat onderwerp heeft onzes inziens acute aandacht nodig en past wellicht in de experimenteerruimte die het IFL biedt. Kan het college toezeggen dat het op korte termijn en samen met betrokkenen in het veld nader zal kijken naar de inpasbaarheid hiervan? Nog één ding. Ik hoop dat de Staten vandaag in staat zijn om de ramen en deuren van dit huis wagenwijd open te zetten en de frisse buitenlucht naar binnen te laten. Ik denk niet dat wij er hooikoorts van zullen krijgen.

De VOORZITTER: Namens de Staten feliciteer ik u van harte met deze maidenspeech. Vanaf dit moment is het voorrecht dat u had om niet te worden onderbroken verdwenen en zullen uw collega's in rijen bij de microfoon staan om het debat met u te zoeken. Veel succes.

Mevrouw DORRESTIJN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mij nog herinneren dat ik begin dit jaar, in januari, aanwezig was bij een nieuwjaarsbijeenkomst bij de Gebiedscoöperatie O-gen. Sommigen van u waren daarbij ook aanwezig. Daar was een hoogleraar Membership en nog veel meer aanwezig. Hij is verbonden aan de universiteit. Hij heeft aan de wieg gestaan van de gebiedscoöperatie. Hij hield een ook voor mij inspirerend betoog over waarom het zo goed is om op deze manier te gaan werken. Dan is het soms best even spannend. Dat hebben mevrouw Ens van de VVD en de heer Overkleef van D66 zojuist ook benadrukt. Het is best spannend om dingen uit handen te geven. In de commissie merkte je dat ook. We gaan samen experimenteren. Het zal u echter niet verbazen dat ook het CDA heel positief tegenover dit voorstel staat, dat gezien wordt als een vervolg op het ruimtelijk actieprogramma. Er staat zelfs: ruimtelijk actieprogramma 3. Daar komt ook een deel van de financiering vandaan. Dat waren succesvolle programma's. We hebben nieuwe zaken nodig en die zullen op deze manier misschien het licht kunnen zien. Wij staan er dus ook positief tegenover.

Er is geld voor beschikbaar gesteld. Volgens mij gaat het om € 1.600.000. Wat ons betreft is het geen zwakgebod om te zeggen dat het bedrag niet helemaal op hoeft te gaan. Wanneer het met minder geld toe kan, is dat prima. Het is experimenteren, ook voor ons. Wij zien het als een maximumbedrag, maar het is straks geen zwakgebod als het bedrag uiteindelijk niet helemaal is besteed. Onderbesteding is niet altijd verkeerd.

De doelen zijn SMART geformuleerd. Wat is echter SMART? Wij zouden het ook wel experimenteel vinden als je tegen een aantal 'stakeholders' of 'shareholders' zoals dat nu zo mooi heet, zou kunnen zeggen waar de provincie nu staat en dat je over drie jaar kunt zeggen waar de provincie dan staat. Hebben zij dan ook dingen bemerkt die anders zijn in het handelen van de provincie? Dat kan het allemaal nog wel wat sterker maken.

De participatie staat er ook stevig in. De balans is belangrijk. Balans is altijd belangrijk, ook hier. De kracht van de samenleving staat er ook in genoemd. Wat ons betreft mag het ook de kracht van de coöperatiekracht zijn. In een samenleving zoek je natuurlijk ook wel de balans van de verschillende partijen, van de voorstanders en de tegenstanders die op verschillende manieren betrokken zijn. Daarin

zal een weg gevonden moeten worden. Nodig de mensen uit, zet ze aan tafel, ga met elkaar in gesprek en ga het anders doen.

Over de inhoud hebben wij in de commissie ook nog even gestoeid. Ik heb gelezen, ook in het verslag, dat de gedeputeerde iets heeft gezegd over eventuele ontwerpeisen. Dat zijn zaken aan de voorkant, waarmee toch ook goed rekening moet worden gehouden. We kunnen daarmee misschien ook al rekening houden met de herijking van de PRS/PRV, zodat wij niet alles dichttimmeren en wij ruimte houden. Er is bijvoorbeeld ook ruimte nodig voor biologische landbouw. Laten wij proberen die ruimte te houden en de kaders misschien wel wat ruimer te stellen.

Wij hebben ook gepleit voor een aantal onderwerpen, zoals de krimp in het gebied, de huisvesting van statushouders en arbeidsmigranten. Dat vinden wij allemaal belangrijk. We hebben het idee dat het allemaal erg experimenteel is en dat het er in kan en dat die ruimte er is. Wij zouden graag nog van de gedeputeerde horen of dat zo is en dat er meer is dan wat er hier genoemd wordt.

Mijn motto is altijd: als je doet wat je altijd deed, dan krijg je wat je altijd kreeg. We willen andere uitkomsten, we willen versnelling en we willen onderwerpen samen met de samenleving aanpakken. Daarvoor zullen wij onze manieren moeten aanpassen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het innovatieprogramma lijkt ons een programma met ontzettend veel uitdagingen en een aantal herkenbare opgaven. Het zijn zeker ook opgaven die juist heel erg bovengemeentelijk spelen en vraagstukken die niet zo gemakkelijk tot een oplossing komen.

We hebben daarbij een aantal opmerkingen. In de commissie hebben wij daar ook al aandacht aan besteed. Ik zou graag een reactie willen op wat de gedeputeerde daarmee wil doen. Eén ding: het wordt zo erg fysiek gebracht, terwijl ook fysieke onderwerpen een sociale impact kunnen hebben. Ik noem u twee voorbeelden. Als eerste voorbeeld het onderwerp bodemdaling en als tweede voorbeeld de functiewijziging in het landelijk gebied. We kunnen wel heel fysiek praten over wat het allemaal betekent. Daar waar wij iets vinden over die bodemdaling of over hoe wij naar Kockengen moeten kijken, waar wij een mooi werkbezoek hebben gehad, gaat dat ook iets anders betekenen. Als wij naar de toekomst van Kockengen kijken en we zeggen dat dit allemaal landbouwgebied wordt en dat wij het wonen niet meer moeten willen in die gemeente, of juist andersom, dan betekent dit nogal wat voor de voorzieningen en de sociale aspecten in die kleine kernen. Ik ben blij dat de SGP ook de aandacht heeft gevraagd voor die kleine kernen. Het gaat om een wisselwerking. We hopen dat voordat wij aan de slag gaan per genoemde opgave iets concreter wordt benoemd of wij iets gaan doen om een methodiekje te ontwikkelen of dat wij iets gaan doen om een toekomstperspectief te geven aan een bepaald gebied. Dat is het eerste punt.

Een ander punt is dat als wij onderwerpen noemen, het mij duidelijk werd dat de betrokken partners met wie wij het allemaal zo graag doen, nog niet weten van dit innovatieprogramma. Wij roepen de gedeputeerde daarom op om, als wij hierover vandaag een besluit nemen, ervoor te zorgen dat binnen een maand alle partners die wij erbij willen betrekken aangehaakt zijn, willen meedoen en aan de gang gaan. Het moet niet alleen iets van de provincie zijn.

Een volgend punt is de rol van Provinciale Staten. Dan hoeven wij niet naar GS te kijken, maar dan moeten wij naar onszelf kijken. Laten wij goed opletten hoe wij aangehaakt willen zijn. Er wordt veel gesproken over participeren in werkgroepen, actief zijn en meedenken. Volgens mij zijn wij er vooral om te controleren, kaders te stellen, af en toe goed geïnformeerd te worden en de voortgang te bewaken. Ik heb zo mijn bedenkingen over de actief participerende rol.

De vorige spreker heeft het ook al genoemd, namelijk de huisvesting. Dat is een van de onderwerpen op de sublijst. Het is een heel actueel thema hoe wij met huisvesting omgaan voor de diverse groepen, of het nu statushouders of andere woningzoekenden zijn. Hoe kunnen wij daarmee op een creatieve manier omgaan? Het komt misschien nu niet aan bod, maar wij hebben dit onderwerp in elk geval wel op ons lijstje staan om in te brengen bij de voorjaarsnota en kadernota.

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij lopen al een tijdje mee in de Staten van Utrecht, maar zelden hebben wij een programmavoorstel voorbij zien komen dat zo vol staat met overbodige woorden en herhalingen. Eigenlijk zou 80% van het 27 pagina's tellende stuk kunnen worden vervangen door de essentie en de samenvatting van het commissieadvies, waarvan het dubbel doen van projecten ons nog het meest aanspreekt. En wat te denken van het adagio in de herijking van de PRS? Een streven naar een gezonde en veilige leefomgeving. Hoezo dubbel doen?

Op pagina 7 worden energietransitie en bodemdaling aangehaald. Waar hebben wij dit eerder gehoord? En wat te denken van het noemen van de omstrede rechtszaak van Urgenda? Op pagina 11 nog wat loze kreten. We willen de kracht van de samenleving benutten. Weg met die verstandige rem. Het gewone gesprek voeren, zonder het vingertje omhoog. Op pagina 13 staat dat de Provinciale Commissie Leefomgeving en de adviseur Ruimtelijke kwaliteit ons daarbij de weg kunnen wijzen en worden betrokken bij praktijkexperimenten. Bewaar ons. Via de EBU kan het bedrijfsleven goed aan sluiten bij de praktijkexperimenten: in de Groene Etalage bijvoorbeeld presenteren innovatieve groene ondernemers zich. Commentaar overbodig.

Dan een paar van de acht actuele vraagstukken die direct van start kunnen gaan, maar volgens ons zijn wij daarmee al tijden bezig. Energietransitie faciliteren, te weten twee windturbineprojecten, één project van een energiebedrijf en één van een collectief van burgers. Hoe innovatief is dat? Met deze casus kunnen we leren wat we moeten doen en laten om een succes te maken van het windenergieprogramma. Onze fractievoorzitter kan u dat heel snel vertellen.

Bodemdaling te lijf gaan, knooppunten ontwikkelen, klimaatadaptatie omarmen, met nog een leuke: scholen betrekken bij klimaatbestendige schoolpleinen. Hoe gek wil je het hebben? Dan mogen de statenleden bijvoorbeeld ook nog participeren aan de doe- en durftafels. Nou, ik ben wel een waaghals, maar dat durf ik echt niet.

Mevrouw DORRESTIJK (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Waar zitten nu de grootste bezwaren voor mevrouw Broere? Zitten die in de onderwerpen, waarmee u het politiek niet eens bent of zitten die erin dat er op een andere manier gedacht gaat worden?

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat erom dat wij bezig zijn met dingen waarmee wij een hele tijd onderweg zijn en die wij nu blijkbaar opnieuw gaan uitvinden en opnieuw gaan aanpakken, met misschien een innovatieve manier.

Mevrouw DORRESTIJK (CDA): U vindt dan eigenlijk dat je misschien maar moet doorgaan zoals je het nu doet?

Mevrouw BROERE (PVV): Bij windmolenprojecten ben ik bijvoorbeeld van mening dat wij daar eindelijk maar eens mee moeten stoppen in plaats van dat wij ermee doorgaan.

Dan een positief onderwerp. 'The Right to Challenge' spreekt ons zeer aan. Het gaat om het geven van meer zeggenschap geven aan burgers over hun directe leefomgeving. Helaas, dat is echter meer voor de gemeenten.

Samenvattend: de PVV maakt gehakt van dit innovatieprogramma, in elk geval ten aanzien van hoe het wordt gepresenteerd. De cartoons van Fokke en Sukke bevallen ons nog het best.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag naar aanleiding van de vraag die mevrouw Dorrestijk stelde. Mevrouw Broere heeft het over de 'Right to Challenge' en zij zegt daarnaast dat de windmolenprojecten moeten worden gestopt. Er is echter ook een windmolenproject dat juist een initiatief vanuit burgers is. Bent u daarop dan ook tegen?

Mevrouw BROERE (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Het zal u niet verbazen dat wij sowieso tegen windmolens zijn, wel of niet door burgers geïnitieerd. Het kost alleen maar geld. Wij gaan er € 600.000.000.000 in pompen. Over twintig jaar zijn ze allemaal weg.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving is een mooi programma waarin wij worden uitgenodigd om te freewheelen om een voorschot te nemen op de nieuwe Omgevingswet. Meer ruimte voor eigen initiatief klinkt de SP als muziek in de oren. Hoe gaan we dat vormgeven? Gaan we zelf als statenleden meer de boer op en gaan we daarmee initiatieven oppakken? Gaan we echt luisteren naar bewoners van de betreffende gebieden? Gaan we dan ook iets doen met die informatie? Zijn we dan nog in staat om de grote lijnen te zien en onze controlerende taken uit te voeren? Tot nu toe worden veel initiatieven in de kiem gesmoord door een woud aan regels en voorschriften. Daaraan moet dus een einde komen, zonder dat het een warboel wordt van allerlei kleine en grote experimenten die uiteindelijk nergens op uitdraaien. Experimenteren en freewheelen is leuk, maar dat mag niet ten koste gaan van heel veel gemeenschapsgeld. Voor andere zaken blijkt men keer op keer geen geld te willen uittrekken, zoals voor OV en de sociale woningbouw, zaken die er voor ons echt toe doen. Experimenteren en freewheelen is prima en kan, indien verstandig gebruikt, ook heel nuttig zijn. Bij de volgende begroting kunt u er bij ons echter niet mee aankomen dat het budget is overschreden doordat het allemaal duurder was dan gepland. Daarmee gaan wij niet akkoord. Dat geld haalt u dan maar uit de woningen van een duurder segment en banen voor hoogopgeleiden.

De energietransitie staat op nummer 1. Dat is wat ons betreft prima. Op het reservelijstje staat echter zonne- en waterenergie. Wij zien deze graag geïntegreerd in het eerste traject. Wij willen graag dat de energie totaal wordt aangepakt, zonder dat je allerlei versnipperingen krijgt. Projectje hier, projectje daar en uiteindelijk komt er weer niets van terecht. Dat geldt ook voor de andere items, zoals die verwoord worden in een motie van de ChristenUnie, die ook door ons is ondertekend.

Het laatste punt gaat over de reserveagenda, de betaalbare woningen voor starters, statushouders en sociale woningbouw. Dit punt wil de SP graag op het prioriteitenlijstje zien staan, gezien de motie die nog op de termijnagenda staat om uitgevoerd te worden. De bevolking is aan het veranderen. Er komen meer ouderen, kleinere gezinnen en meer een- en tweepersoonshuishoudens. Er zou ook eens moeten worden gedacht aan levensloopbestendige woningen en kangoeroewoningen. In de komende tijd zal er een flinke woningbehoefte zijn, als is het maar vanwege het vestigen van statushouders. De behoefte aan betaalbare woningen zal daardoor alleen maar toenemen. Wij zijn al gestart met het BOB-traject Wonen. Ik verzoek de gedeputeerde dringend om dit onderwerp hoog op het prioriteitenlijstje te zetten.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Er is al veel gezegd. GroenLinks kan daarom vrij kort zijn. Tijdens de commissievergadering hebben we al de nodige aandachtspunten benoemd. Wij zullen deze niet herhalen. We hebben het net ook al even gehad over de prioriteiten van de genoemde opgaven. Uit de commissiebehandeling leek duidelijk te worden dat het echt het laaghangend fruit is waarmee nu vrij snel aan de slag kan worden gegaan. Wat ons betreft wel met de kanttekening hierdoor niet andere kansrijke of een belangrijke impact hebbende innovaties uit het oog te verliezen en ook niet vanuit een kortetermijndenken of een economisch perspectief hierin keuzes te maken.

De uitleg die de gedeputeerde gaf aan bestuurders met lef sprak ons wel aan in de context van de bodemdaling. De letterlijke term die hij noemde was volgens mij 'doormodderen'. Dat vond ik wel een aardige uitspraak. Wel moet lef wat ons betreft niet ingevuld worden met overmoed. Risicomijdend gedrag mag af en toe best als het gaat om opgaven die op verschillende niveaus kwetsbare situaties kunnen creëren, zoals bij natuur- of cultuurhistorische waarden. Het is heel goed om experimenten te doen rond de nieuwe Omgevingswet, maar laten we vooral kwetsbaarheid van sommige zaken niet uit het oog verliezen, omdat die echt beschermd moeten blijven.

De in de commissie veel bediscussieerde rol van de Staten werd hier ook aangehaald. Het innovatieprogramma krijgt, naar ik aanneem, nog wel een vervolg, juist in de aanloop naar de nieuwe Omgevingswet. De veranderende rol van de statenleden zou hierin verder doorbediscussieerd moeten worden. Je ziet hier ook wel dat de discussie daarop al een soort voorschot neemt. Het is belangrijk om daaraan in het komende jaar heel duidelijk aandacht te geven.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Zelden heb ik een statenvoorstel met groter genoegen gelezen dan juist dit voorstel. Wat valt er nu te lachen? Ik meen dit oprecht. Het getuigt van een samenwerkingsgerichtheid en van integraal denken. Deze positieve houding zou geen verrassing moeten zijn voor de mensen die de ChristenUnie ook maar een beetje kennen. Wij willen altijd zoeken naar nieuwe wegen als blijkt dat de oude niet hebben geleid tot het behalen van het doel, ook als dat ten koste gaat van bestaande kaders en portefeuilles.

Het stuk is doortrokken van "In Verbinding", de slogan van deze coalitie. Het zou me overigens een lief ding waard zijn als het refereren aan het coalitieakkoord eens wat minder werd in allerlei stukken van GS die ons bereiken. Het zijn stukken van GS en dat zijn ook onze GS. Niettemin is "In Verbinding" mooi. Toch mankeert er nog iets. Er is geen kopje 'Burgerbetrokkenheid' in de toelichting bij dit voorstel opgenomen. Dat is juist bij dit voorstel jammer. Het voorstel heeft immers ook als doel de burgerbetrokkenheid, dat wil zeggen de samenlevingsbetrokkenheid, bij wat wij hier doen, te vergroten. Ik herinner u eraan dat de ChristenUnie heeft gevraagd om bij elk statenvoorstel in de toelichting een kopje toe te voegen 'Inwonerbetrokkenheid'. Voor de ChristenUnie is het stilstaan bij dat aspect belangrijk, net zo belangrijk als het kopje 'Financiën' of 'Europa' of 'Communicatie'. Hoe zijn de burgers betrokken geweest bij de opstelling van dit voorstel?

Tijdens de commissiebehandeling is door een aantal fracties een voorbehoud gemaakt over het deelnemen van PS-leden aan diverse trajecten. Wij denken dat wij daar graag met een open houding in gaan staan, omdat wij denken dat de verhoudingen tussen burger en politicus wezenlijk aan verandering onderhevig zouden moeten zijn. Dat moeten wij willen en dat moeten wij ook willen durven.

Tot slot nog de voorgesorteerde onderwerpen. Inmiddels is mij een aantal sprekers voorgegaan. Het waslijstje verlangens is lang geworden. Ik heb hier een motie, die mede wordt ingediend door de SP. Ik ga hem toch indienen. Ik hoor graag wat de gedeputeerde vindt van het totale verlanglijstje van de gehele Staten.

Motie M22 (ChristenUnie, SP): reservelijstje innovatieprogramma.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016, ter bespreking en vaststelling van het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving;

constaterende:

- *dat in het Innovatieprogramma acht actuele maatschappelijke vraagstukken en hun casussen direct worden opgepakt;*
- *dat in het Innovatieprogramma zes andere maatschappelijke opgaven op een soort reservelijst zijn geplaatst;*

overwegende:

- *dat de twee gebiedsgerichte opgaven van de reservelijst toch een hoge prioriteit verdienen, juist omdat ze een integrale aanpak vergen;*
- *dat praktijkexperimenten rond 'zonne-energie en waterkracht' gemakkelijk kunnen worden meegenomen bij opgave 1 (faciliteren van de energietransitie);*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- *om direct een praktijkexperiment te starten voor de 'Omgevingsvisie voor Bunnik-Houten-Wijk bij Duurstede';*
- *om direct een praktijkexperiment te starten voor 'Park Soesterberg in relatie tot zijn omgeving';*
- *de opgave 'faciliteren van de energietransitie' uit te breiden met alle casussen rond zonne-energie en waterkracht.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie M22 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De PvdD staat positief tegenover dit statenvoorstel. Er wordt met het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving een impuls gegeven aan verschillende actuele maatschappelijke opgaven, waarvan de PvdD zeker het belang ziet. Wel had het hier en daar wat concreter gekund. Bijvoorbeeld bij de problemen rondom bodemdaling; dat punt is al even genoemd. Hierbij missen wij een concrete invulling. GroenLinks refereerde al aan het doormodderen. Dat zien wij ook liever niet of helemaal niet. Bij leegstand op het platteland wordt in dit innovatieprogramma vooral gedacht aan herbestemming, maar de fractie van de PvdD zou zich bijvoorbeeld ook kunnen vinden in het slopen van gebouwen en het inrichten als nieuwe natuur.

In de commissie heeft onze fractie al aangegeven dat wij, net als onder andere de ChristenUnie, enige moeite hebben met de prioriteiten- en reservelijst. Het is voor ons nog steeds onduidelijk wat de status is van de reservelijst, namelijk of en wanneer de onderwerpen op deze lijst aan bod zullen komen. Verschillende onderwerpen komen ook in andere beleidsstukken terug: In hoeverre ontstaat hierdoor overlap? Dat is ook al eerder aangegeven. De PvdD zal de motie van de ChristenUnie over de reservelijst in het kader van de twee gebiedsgerichte opgaven die een integrale aanpak vergen ondersteunen.

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de SGP staat positief tegenover dit voorstel. We hebben wel een paar kleine opmerkingen. Wij zijn van mening dat dit programma bij uitstek geschikt is om een impuls te geven aan de leefbaarheid in de kleine kernen, met name op het gebied van het voorzieningenniveau. Het is immers algemeen bekend dat als de kernen meer zelfvoorzienend worden-denk aan de buurtsuper, een artsenpost en de flappentap –, de vergrijzing die nu hand over hand toeneemt, afgeremd wordt. Onze jongelui die graag in onze kleine kernen blijven wonen, zullen zich daar dan gemakkelijker kunnen huisvesten. Dan zullen er echter ook de basisvoorzieningen moeten zijn. Denk daarbij aan scholen, openbaar vervoer, een snelle ziekenhuisverbinding en ga zo maar door.

Onze fractie heeft een amendement opgesteld, dat wij straks zullen indienen. Als u zegt dat u een voorbeeld wilt zien van een succesvolle actie in een kleine kern, dan nodig ik u uit om te gaan in het mooie dorp waar ik woon, Achterberg. Daar is een paar jaar geleden met hulp van subsidie van de provincie een prachtige en levendige kern gerealiseerd, met onder meer een supermarkt, een artsenpost, een tandarts, een verloskundige en een kapper. U bent uitgenodigd om te komen kijken.

Amendement A15 (SGP): IFL-kleine kernen.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016, ter behandeling van 'Statenvoorstel PS2016RGW04: Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving 2016-2019;

besluiten:

beslispunt 1 aan te vullen met:

- a) *met dien verstande dat aan de actuele maatschappelijke vraagstukken en casussen voor het IFL 'Opgave 9. Kleine kernen blijven gezond' wordt toegevoegd, waarbij samen met betrokkenen uit één of meer kleine kernen gekeken wordt hoe de betrokkenheid van de burger bij de kleine kernen vergroot kan worden en de vitale ontwikkeling en het instandblijven van de voorzieningen van de kleine kernen bevorderd kan worden.*

Toelichting.

Bij een innovatieprogramma als dit mag het thema 'kleine kernen' niet ontbreken. Op dit niveau is de mogelijkheid van gezamenlijk optrekken met inwoners van de kleine kernen goed mogelijk. Daarnaast past het in de lijn van twee aangenomen moties omtrent burgerparticipatie en het inmiddels afgesloten BOB-traject aangaande kleine kernen. Dit nieuwe initiatief zou op kleine schaal het beleid rond de kleine kernen kunnen verrijken.

Er wordt ook gesproken over de vrijkomende agrarische bebouwing. De fractie van de SGP vindt dat wij daarmee ruimhartig moeten omgaan. Kijk naar de kansen en niet naar de belemmeringen.

De VOORZITTER: Het amendement A15 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! 50Plus vindt het innovatieprogramma een goed voorstel. Het is mooi dat er meer mogelijk wordt gemaakt voor de inwoners om meer te participeren en voor meer ruimte, meer vrijheid en minder regels. Toch wil 50Plus ervoor waarschuwen dat er altijd mensen zijn die de grenzen opzoeken van de mogelijkheden en er zelfs overheen gaan. Dat doen ze nu al. Dan krijg je allerlei toestanden met handhaving om het terug te draaien. Nog meer ruimte en nog meer vrijheid kunnen ook meer problemen betekenen. Daaraan willen wij toch aandacht schenken. Wij hebben ook vragen over zaken waarover gemeenten gaan. Mevrouw Broere noemde dat ook al. Ik pleit voor samenwerking met de gemeenten bij alles wat je doet. Ga niet naast elkaar aan de slag, maar ga met elkaar aan de slag. Overleg in een vroegtijdig stadium met de gemeenteraden, zodat de gemeenteraad of de provincie ten opzichte van elkaar niet voor verrassingen komt te staan.

De acht voorstellen. We hebben altijd nog in de structuurvisie staan dat er draagvlak moet zijn voor windmolens. 50Plus vindt dat heel belangrijk. Dat moet hoog in het vaandel blijven staan. Over bodemdaling hoef ik het niet te hebben. Knooppunten bij de ontwikkelingen zijn natuurlijk heel belangrijk. Ook daar geldt weer dat er samenwerking moet plaatsvinden met de gemeenten.

Punt 5 gaat over omgevingbewustere wegen, dus over de provinciale wegen. Veel provinciale wegen lopen dwars door kleine kernen. Zeker door de ontwikkelingen op dit moment qua vervoer, een toename van auto's en meer gevaar zijn die wegen niet goed ingericht. Daaraan moet veel aandacht worden gegeven. Hoe kunnen we de situatie in de kleine kernen verbeteren door de provinciale wegen daar op een andere manier in te richten?

Dan de functiewijziging in het landelijk gebied. Natuurlijk moeten we herbestemmen, maar 50Plus pleit er ook voor om bij al die gebouwen die toch op grote schaal leeg komen te staan, te kijken naar rood voor rood. Nu is het toch altijd weer een probleem dat je bijvoorbeeld 1000 m³ moet afbreken. Voordat je dat hebt afgebroken, moet je soms halve boerderijen hebben afgebroken, die vaak het pensioen zijn van de agrariër. Laten wij daar toch eens op een andere manier naar kijken dan met de regel van 1000 m³. 50Plus vindt dat we niet tegen de agrariër moeten werken, maar met de agrariër. Ook daarbij moet het participatieproces heel hoog in het vaandel staan.

De VOORZITTER: Daarmee zijn wij gekomen aan het einde van de eerste termijn van de kant van Provinciale Staten. Ik geef het woord aan de gedeputeerde.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dank aan de statenleden voor de betrokkenheid bij dit onderwerp. Dank ook aan de inleider van de VVD die in mijn ogen geen gebruik heeft gemaakt van het experimenteerartikel om het wolliger op te schrijven dan ik het gedaan heb. Dat is volgens mij ook wel een criterium. Het was niet mijn bedoeling om het in een experimenteel taalgebruik te doen. Het is nu eenmaal lastig om een dergelijk onderwerp voor het voetlicht te brengen, omdat het over iets gaat dat wij niet gewend zijn, namelijk de manier waarop wij het doen en niet de uitkomst. Natuurlijk hebben wij dit programma vormgegeven aan de hand van de fysieke leefomgeving, dus voor die projecten die er al lopen of die met een tempo op ons af komen en die misschien een beetje in het vaarwater richting de kant gaan. We proberen ze dan terug de vaargeul in te krijgen door het op een andere manier te doen, door ze een 'boost' te geven door er een aantal experimenten op los te laten. Daardoor kan het volgens mij sneller en kunnen de projecten beter tot doelverwezenlijking komen.

Terecht is de opmerking gemaakt dat het niet alleen over burgers gaat en dat het niet alleen over corporaties gaat. Het gaat ook over bedrijven en zaken als experimenteerruimte. Die ruimte gun ik u en die gun ik het college, omdat daarmee volgens mij inzicht kan ontstaan in de wijsheid van partijen, waarmee wij de uiteindelijke doelverwezenlijking mee moeten realiseren. Die wijsheid willen we

graag naar binnen halen. Dat kan onconventioneel zijn en dat kan ongetwijfeld wat oncomfortabel zijn.

Wie gaat er nu over? Het is echter de bedoeling dat we ervan leren en dat we ook een manier van werken creëren die het mogelijk maakt om ingewikkelde projecten, waarbij het vaak over inspraak gaat en het zoeken van aansluiting bij doelgroepen die iets willen bereiken, voor elkaar te krijgen.

Ook terecht is een paar keer aangeduid en is door de PVV nadrukkelijk naar voren gebracht de manier van taalgebruik. U heeft het woord wollig niet gebruikt, maar het is soms wel op het randje, waardoor je je afvraagt waar het naartoe gaat. Het lef hebben om aan de groene tafel te gaan zitten en dat soort dingen zijn wel heel erg beeldend opgeschreven. Dat geef ik toe.

Een aantal partijen heeft gevraagd naar de lijstjes die er staan. Kunnen wij iets doen aan het eerste lijstje en het tweede lijstje? Tegelijkertijd loopt er een aantal BOB-trajecten, aan de hand waarvan we zeker nog komen te spreken over kwaliteit of over een mogelijke versnelling. Het is altijd lastig om voor 45 statenleden hetzelfde gerecht te koken, dat begrijp ik wel. Het is afhankelijk van uw politieke interesse, zoals voor kleine kernen en gemeenten, misschien toch iets voor statushouders of woningbouwprogrammering. Ik laat de motie en het amendement graag bij de Staten liggen, omdat het geen nummer 1, 2 of 3 is. We hebben vooral met prioriteiten aangegeven wat projecten zijn die lopen of wat projecten zijn waarvoor wij al bezig zijn met gemeenten, vaak ook al op ambtelijk niveau met de gemeenten. Die kunnen we gewoon aanpakken. Natuurlijk kan er iets bij en kan er iets af. Dat geldt ook voor het tweede lijstje, dat niet uitputtend is. U kunt daaraan van alles toevoegen en ervoor zorgen dat de urgentie langskomt of dat u zegt dat het nu toch wel erg belangrijk is dat het punt er op komt. Dan laat ik dat graag bij u liggen. We kunnen ook niet alles tegelijk aanpakken.

U heeft ook aangegeven dat energie op vele fronten geldt. Het geldt niet alleen voor wind, maar ook voor zon en water. De vraag is of wij dat integraal kunnen aanpakken. We zullen daarvoor het een en ander doen bij de energietransitie. Ik zal niet zeggen dat wij het integraal gaan aanpakken, maar het kan best zijn dat we experimenten uitvoeren bij windenergie en dat wij het bij zonne-energie op een andere manier proberen.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag een verhelderingsvraag stellen. De gedeputeerde zegt dat het geen prioriteitenlijstje is en dat er dingen aan kunnen worden toegevoegd, maar dat wij niet alles tegelijk kunnen doen. U zegt ook dat de acht programma's die nu worden genoemd, programma's zijn die al lopen. Op het moment dat de Staten zeggen dat zij een aantal zaken willen aanraken en nu al laten oppakken, heeft dat dan consequenties voor de uitvoering van die andere acht programma's?

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is altijd schipperen. Het vorige programma RAP-2 had overigens iets meer geld in zich dan de € 1.600.000 die er voor het IFL is en die uitgeput is. Het is niet de bedoeling het bedrag per definitie uit te putten, maar wij denken wel dat wij dat geld nodig hebben. Daar is vooral veel geld gaan zitten in bijvoorbeeld adviesbureaus. Dat willen we hier een beetje verleggen naar werken en samenwerken. We hebben u uitgenodigd om deel te nemen, in welke vorm dan ook. Ik kom daarop straks terug. Dat geldt ook voor onze ambtelijke organisatie. Ik zal niet zeggen dat er ook onmiddellijk iets afvalt, maar er zit een zekere reikwijdte aan wat wij aankunnen. Alles wat we opstarten, daar moeten we bij zijn en het moet op een fatsoenlijke manier tot ons komen. We willen het liefste dat we experimenten niet eenmalig doen, maar dat we die ook vastleggen en valideren en dat we er een werkvorm voor ontwikkelen, die wij vervolgens kunnen gebruiken voor andere projecten. Op de prioriteitenlijst staan echter de projecten die wij op dit moment aankunnen en waaraan wij werken of waaraan wij het liefst zouden willen gaan werken. Nogmaals, het is ook een kwestie van dik en dun. Het ene experiment kun je wat steviger aanpakken en het andere experiment kun je wat minder stevig aanpakken. Dit voorstel heb ik u in elk geval te bieden. Er komen ongetwijfeld nadere voorstellen van u langs om die toch nog toe te voegen of om de urgentie daarvan voor het voetlicht te brengen.

Dat betekent dus ook dat ik de vraagstukken die hier zijn langsgekomen met betrekking tot bodemdaling of met betrekking tot de woningbouwprogrammering of krimp, op dit moment vooral bij u laat. Ik

sluit echter niet uit dat met het BOB Wonen daarvoor een vanzelfsprekendheid aan zit te komen, vooral ook omdat op de niet-geprioriteerde reservelijst, die u van boven naar beneden en van beneden naar boven kunt lezen, al iets over wonen staat. We komen daarover ongetwijfeld nog te spreken in het kader van het verder doortransformeren van kantoren in dit traject. Daarvoor zal waarschijnlijk wel wat experimentele ruimte gezocht worden.

De burger werd heel nadrukkelijk genoemd. Er werd gevraagd: "Mijnheer Van den Berg, mooi dat u het zo heeft gemaakt, maar heeft u nu ook de burgers gebruikt bij dit innovatieve programma?". Ik moet eerlijk zeggen dat het in die mate is gebeurd dat er vanuit de ambtelijke organisatie is geconstateerd dat wij hier en daar misschien wat hoekig zitten in de huidige begeleiding van fysieke projecten in de buitenwereld, als het gaat om inspraak en participatie. Daarmee zouden burgers en ook de bedrijven graag wat soepeler of anders willen omgaan. Dat is de reden geweest dat wij hebben gezegd dat wij daar goed naar willen luisteren en dat wij dat vanuit dit programma RAP-2 doorzetten in het IFL-programma. Er is niet expliciet met burgers gesproken of een 'poll' gehouden.

Mevrouw DORRESTIJN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog een vraag voor de gedeputeerde over de motie en het amendement, waarin concrete onderwerpen worden genoemd en aangedragen. U zegt dat u het overlaat aan de Staten. Is het nu echter nodig dat deze motie en dit amendement worden aangenomen, wil je dit project voor het voetlicht zetten? Wij hebben ook enkele onderwerpen, zoals krimp en de huisvesting van arbeidsmigranten. Heeft het ook de ruimte om die op een andere manier mee te nemen?

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Dorrestijn stelt een terecht vraag. De motie van de ChristenUnie en de PvdD vraagt wel meteen een range aan projecten op te waarderen naar het uitvoeren. De andere gaat over de krimp. Dat zijn dan vier nieuwe. Deze komen bij de acht. Ik zou dan ook graag willen weten welke projecten dan van de lijst af moeten. Dat is namelijk een consequentie. Of we moeten ze in de tijd zetten. Dan komen ze wel aan de beurt, maar op een later moment.

Mevrouw DORRESTIJN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Kunnen we er dan misschien op een ander moment nog eens over praten? De gedeputeerde zegt namelijk dat er dan ook projecten van de lijst af moeten. Moeten we dan nu bedenken wat er van de lijsten af moet worden gehaald? Dan wordt het volgens mij wel heel ingewikkeld.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het valt niet met een schartje te knippen hoeveel capaciteit erin gaat zitten. Als ik nu de volgende handreiking doe, namelijk dat wij over een half jaar bekijken welke programma's er absoluut op zouden moeten staan, dan halen we op dat moment het net op. We kunnen dit dan bespreken in de commissie.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb net even overlegd met mevrouw Poppe van de SP, mede-indiener van onze motie. Ik wil mijn motie graag enigszins aanpassen door het woord 'direct' in de tweede en derde punt, bij het verzoeken, te schrappen, zodat het inderdaad een lijstje op termijn wordt. Het is voor ons politiek van belang om dit soort programmadelen in beeld te hebben en te houden. Daar gaat het ons om. Acuu't beslissen is wat veel gevraagd, dat realiseren wij ons ook.

De VOORZITTER: De enige correctie is dan om het woord 'direct' te schrappen?

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Om tweemaal het woord 'direct' te schrappen.

De VOORZITTER: Akkoord.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een vraag. Het wordt namelijk een lange waslijst. Ik was blij met de woorden van de gedeputeerde, toen hij voorstelde om over een

half jaar eens te kijken hoe het ervoor staat, omdat wij niet alles tegelijk kunnen. Ik heb liever dat een aantal dingen nu goed gebeurt en in de steigers staat. Hier worden drie onderwerpen genoemd. Ik ben er niet op tegen, maar ik kan er nog drie of zes bedenken. Ik zit wel een beetje na te gaan hoe wij dit hanteerbaar moeten maken. Is het uw voorstel om met de lijst te beginnen en dan over een half jaar te kijken of wij er nieuwe dingen aan gaan toevoegen?

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Dit debat gaat nu een kant op die voor mij ook weinig voorspelbaar is geworden. Als indieners willen wij graag dat deze punten vroeger of later-het liefst vroeger, maar desnoods later-wel aan snee komen. Ik kan er echter van alles bij voorstellen dat je er dan nog wel twintig punten onder kunt zetten. Wij kiezen nu voor deze punten.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Ik begrijp dat u dan punten toevoegt op de 'longlist'.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Als we erover praten om over zes maanden te evalueren, denk ik dat ze dan nadrukkelijk langskomen of deze punten opgepakt kunnen worden. Dat stel ik mij erbij voor.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb ook een vraag voor de heer Van Kranenburg en misschien ook wel voor de heer Van Muilekom. We voegen nu allerlei zaken aan de lijst toe. Dat vragen wij aan de gedeputeerde. Is het nu echter net niet de bedoeling dat wij ook initiatieven uit gemeenten of van inwoners omarmen? Als je nu bij voorbaat al die € 1.600.000 dichtzet met programma's die wij verzinnen, dan blijft er weinig mogelijkheid over om het op die manier in te vullen.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een ingewikkelde vraag. Lijstjes sluiten inderdaad andere mogelijkheden en activiteiten uit. Dat is juist. Aan de andere kant zijn we hier ook om politiek te bedrijven, dat wil zeggen om onze eigen ideeën over waaraan aandacht zou moeten worden besteed in de samenleving door de overheid naar voren te brengen. Dat doen wij met deze motie.

Mevrouw ENS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij moeten we ons niet vergissen. Het gaat om het op een andere manier inrichten van processen en niet om het van meer geld voorzien van projecten of programma's die wij hier voor ogen hebben. Dat is wel een wezenlijk verschil. Je haalt geen projecten naar voren door ze belangrijker te maken. Ze worden alleen anders aangepakt.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik deel dat. Het gaat erom dat als je goed kijkt naar het soort zaken dat wij hier op het lijstje zetten, het dan gaat om een integrale ontwikkeling van plannen of visies die nog missen in het lijstje van dit moment. Die willen wij graag toegevoegd zien, 'sooner or later'.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil even kort reageren op mevrouw Ens. Ik ben het namelijk wel met haar eens. Mijn inbreng was dat nu al op de vastgestelde lijst een aantal projecten staat waarvan sommige lopen, maar sommige moeten volgens mij nog echt met gemeenten en andere partners worden afgestemd en in de steigers worden gezet. Laten we dit eerst in gang zetten en dan over een half jaar eens kijken of we iets meer of minder kunnen doen en welke initiatieven er verder nog zijn. Daarin kunnen wij ons heel goed vinden.

De heer OVERKLEEF (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk daar hetzelfde over. Het is nuttig om over een half jaar nog eens te kijken welke onderwerpen wij in de tussentijd nog hebben opgehaald, zelf nog hebben bedacht of van buiten te horen hebben gekregen. Dat is beter dan nu een motie te behandelen, waarin op zich zinnige onderwerpen staan die de steun daarom misschien wel waard zouden zijn, ware het niet dat het niet per se onze onderwerpen zijn en wij daarnaar nog eens nader zouden moeten kijken.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Daarbij sluit ik mij ook aan. Ik heb daarnaast nog wel een vraag voor de heer Van Kranenburg. Volgens mij is er voor het experiment

voor de omgevingsvisie voor Bunnik-Houten-Wijk bij Duurstede al een eerste aanzet gedaan. Daarnaast lijkt mij het derde verzoek om de opgave van het faciliteren van de energietransitie uit te breiden met alle casussen niet heel zinvol in het kader van het innovatieprogramma. De innovatie zit er namelijk vooral in dat het een nieuwe manier van werken is. Dan zou het alleen maar interessant zijn om de casussen daarvan te nemen waarbij echt een andere manier van samenwerking aan de orde is voor het omgaan met dergelijke initiatieven. Het feit dat ik zonnepanelen op mijn dak leg-gechargeerd gezegd zou ik niet echt in zo'n innovatieprogramma gefaciliteerd willen hebben. Alhoewel, het zou misschien leuk zijn. Het lijkt mij echter niet helemaal de bedoeling hiervan. Alle casussen houden wel in dat het heel erg breed is.

De heer P. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Kranenburg zei zojuist dat als je iets toevoegt, je iets anders uitsluit. Volgens mij is dat niet zo. Volgens mij hoeft je door een toevoeging iets anders niet uit te sluiten. Ons amendement is een initiatief van ons, omdat wij in het verleden al een aantal keren een motie hebben aangenomen betreffende de kleine kernen. Wij hadden als fractie zeker verwacht dat dit punt benoemd zou worden in dit programma. Vandaar dat wij gemeend hebben een amendement in te dienen om dat toe te voegen.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij denken dat de energietransitie wel integraal aanpak moet worden, ook met de zonnepanelen. Het hoeven niet per se zonnepanelen te zijn, er zijn tal van andere oplossingen mogelijk. Er zijn ook dakpannen die zonne-energie opwekken. Als je dat allemaal meepakt, krijg je daarin één overzicht. Hoe gaan wij daarnaast om met de nieuwe en andere woningen? Gaan we kijken naar andere vormen van wonen? Mede doordat wij zo veel woningen nodig hebben, vinden wij het dusdanig belangrijk dat wij heel graag die toezegging willen hebben. Als die toezegging er niet is, hebben wij daarvoor een amendement voorbereid.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoop dat de vraag die aan mij was gesteld min of meer is beantwoord door mevrouw Poppe.

De VOORZITTER: We moeten nu echt terug naar de gedeputeerde. Anders blijft u een onderling debat voeren.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik vond het net zo'n leuk debat tussen statenleden onderling. Dat hebben we de hele middag nog niet gezien.

De VOORZITTER: Daarmee heeft u uw antwoord gegeven.

Mevrouw KOTKAMP (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! In reactie op het antwoord van mevrouw Poppe het volgende. Ik zit er een beetje mee dat wij ook nog die transitieagenda moeten behandelen. Het is daarom jammer om het innovatieprogramma te gebruiken voor heel veel initiatieven die wellicht al in een ander programma worden meegenomen. Ik zou dan toch wat meer willen vasthouden aan het huidige lijstje, met de toezegging van de gedeputeerde dat wij er over een half jaar opnieuw naar kijken. Als er dan een ander voorstel ligt of als er dan andere onderwerpen zijn opgehaald, kunnen wij de lijst opnieuw bediscussiëren.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het lijkt mij een heel simpele inpassing van de innovatie en energietransitie. Waarom zou je een half jaar wachten? Je kunt het nu integraal aanpakken. Misschien moet je dan de andere projecten even op een zijspoor zetten.

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is precies zoals mevrouw Ens aangaf: het is altijd arbitrair, zeker vanuit je eigen partijpolitieke standpunt, welk onderwerp je naar voren wilt brengen. Het is belangrijk dat een van de criteria is dat er een provinciaal belang aan verbonden is. Dat is waar. Daarnaast gaat het echter vooral om het experiment en de experimenteer ruimte. Dat betekent dat wij het graag willen overlaten aan die initiatieven die in de samenleving, bij bedrijven of bij de invulling van projecten die zich aandienen leven. Dat is een heel terechte toevoeging.

Ik heb aangegeven dat het mij verstandig lijkt om over een half jaar te kijken wat eraan zou kunnen worden toegevoegd en wat er op dat moment uit loopt. Ik ben zeer doordrongen van de opmerkingen over wat wenselijk is. Het lijkt mij een goed moment om er dan over te spreken.

De VOORZITTER: Is er behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik gebruik de tweede termijn om mijn amendement in te dienen.

Amendement A16 (SP): betaalbare woonruimte topprioriteit.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016, ter bespreking van het statenvoorstel Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving 2016-2019;

gehoord de beraadslagingen;

besluiten:

het punt 'Goedkope huisvesting voor starters, sociale huur, statushouders, etc' toe te voegen als prioriteit in het innovatieprogramma.

Toelichting.

De behoefte aan betaalbare woonruimte in de provincie is groot en neemt nog altijd toe. Door deze opgave op te nemen als prioriteit in het IFL kan de provincie benadrukken dat het vraagstuk dringende aandacht vraagt. De denk- en innovatiekracht van inwoners en andere bij het IFL betrokken partijen kan een waardevolle bijdrage leveren aan de oplossing.

De VOORZITTER: Het amendement A16 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De gedeputeerde maakt geen gebruik van de tweede termijn. Daarmee kunnen wij het debat over dit onderwerp afronden. Wij komen er straks bij de stemmingen op terug.

Voordat wij overgaan tot behandeling van agendapunt 12 meld ik u dat u in de tussentijd in het bezit bent gekomen van een herziening van agendapunt 9. De typefout die in de toelichting stond is eruit gehaald, zodat wij vanavond over de goede toelichting kunnen stemmen.

Statenvoorstel Europastrategie 2016-2019 van de Randstadprovincies.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Afgelopen 12 mei heeft de Economic Board Utrecht hier in het provinciehuis een bijeenkomst georganiseerd over de concurrentiepositie van de regio Utrecht in internationaal perspectief. Tijdens die bijeenkomst sprak de heer Peter Savelberg over de Tristate City, een stad die in 2025 concurrerend kan zijn in de wereld en zich uitstrekt vanuit de Randstad via Vlaanderen en het Ruhrgebied naar Noord-Nederland. Een stad die er in de wereld toe doet als we maar grensoverschrijdend willen denken en handelen.

In een vorige bijdrage sprak ik er al over dat kennis en economie zich niet laten beteugelen door stippe lijntjes op een kaart. De voorliggende Europastrategie van de Randstadprovincies is een versterking van onze eigen Europastrategie, omdat er in gezamenlijkheid vanuit het huis van de provincies in Brussel effectiever en efficiënter gelobbyd kan worden, waardoor we meer invloed kunnen hebben op deze beleidsontwikkeling. De VVD vindt dat de Europese fondsen voor economische ontwikkeling zo veel mogelijk moeten worden benut en ook voor het MKB toegankelijk moeten zijn. De VVD stimuleert dat de provincie gezamenlijk met andere provincies en regio's optrekt. Wij ondersteunen daarom deze Europastrategie.

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de Voorzitter! Krachten bundelen blijkt nodig richting Europa, zeker als wij weten dat tussen de 60 en 80% van het Europese beleid indirect dan wel direct invloed heeft op ons provinciaal beleid. Gelukkig werken wij voor Europa samen met de Randstadprovincies onder de naam Regio Randstad. Wij werken samen aan het verwezenlijken van ambities op het gebied van economie, mobiliteit en innovaties op het gebied van een gezonde leefomgeving en nog meer.

De provincie Utrecht doet het helemaal niet zo slecht met haar Europees beleid. Zo sluiten vijf Utrechtse thema's aan op de zes uit deze gezamenlijke strategie. Mobiliteit is natuurlijk een van de grootste thema's van de Randstad, maar helaas gaat die mobiliteit gepaard met luchtvervuiling. In de Europastrategie staat daarover het volgende: "Om de Europese normen te halen in de Randstad is een goed Europees bronbeleid onontbeerlijk. De Randstad heeft dan ook baat bij ambitieuze plannen en Europese middelen voor schoner transport." Met die aandacht in de Europastrategie voor schone lucht zijn wij natuurlijk hartstikke blij. Dat goede Europese bronbeleid is verder weg dan ooit, want de Europese Commissie gedooft echter toch wel het fors overschrijden van de uitstoot van dieselauto's. Dit maakt het voor ons als lokale en middenbesturen een stuk moeilijker om die normen te halen. Daarom dienen wij samen met GroenLinks, ChristenUnie, 50Plus, de PvdA en de PvdD een motie in. Wij willen dat het college binnen het Europees Comité van de Regio's, AIR, IPO of een ander verband gaat pleiten voor een juridische procedure tegen de Europese Commissie vanwege het gebrekkige handhaven van de uitstootnormen voor dieselauto's.

Motie M23 (D66, GroenLinks, ChristenUnie, 50Plus, PvdD, PvdA): geen genade voor foute diesels.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op maandag 6 juni 2016;

gehoord de beraadslagingen over het statenvoorstel Europastrategie 2016-2019 van de Randstadprovincies;

constaterende:

- *dat uit onderzoek van onder meer TNO en het Europese Joint Research Center (JRC) blijkt dat een groot deel van de Euro 5 en Euro 6 dieselauto's op de weg veel meer NOx uitstoten dan ze volgens de officiële testresultaten zouden doen;*
- *dat deze extra uitstoot volgens TNO wordt veroorzaakt door het gebruik van "flexibiliteit" in de officiële emissietesten in het laboratorium en de software van auto's;*
- *dat dit grote verschil tussen de praktijkemissies en testwaarden voor NOx emissies van dieselauto's al vele jaren bekend was bij de Europese Commissie, maar pas na de publiciteit rond de 'sjoemelsoftware' van Volkswagen ('dieselgate') tot maatregelen heeft geleid;*
- *dat in een recent besluit van de Europese Commissie en de EU-lidstaten (gepubliceerd op 26 april 2016) tot 2020 meer dan dubbel zoveel NOx-uitstoot van Euro 6 dieselauto's wordt gedoogd dan de maximum NOx-uitstootnorm;*
- *dat ook na 2020 50 procent extra NOx-uitstoot wordt gedoogd;*

overwegende:

- *dat Luchtkwaliteitsonderzoek van het Europese Milieuagentschap laat zien dat NO2-normen in steden vooral worden overschreden als gevolg van uitstoot van auto's en ander verkeer;*
- *dat deze extra uitstoot een groot negatief effect heeft op de volksgezondheid;*
- *dat lokale en regionale overheden de Europese luchtkwaliteitsnormen in acht moeten nemen bij besluiten die zij nemen;*
- *dat de Europese Commissie (terecht) deze luchtkwaliteitsnormen streng handhaaft, maar het de lokale en regionale overheden door het Europese 'gedoogbeleid' op de uitstoot van auto's moeilijk maakt om die ook te halen;*

verzoeken het college van GS:

binnen het Comité van de Regio's, AIR, IPO of een ander verband te pleiten voor een juridische procedure tegen de Europese Commissie vanwege haar gebrekkige handhaving van de uitstootnormen voor dieselauto's.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie M23 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De Europese Commissie voor welk gerechtshof dan ook klinkt mij natuurlijk als muziek in de oren, maar daar gaat het nu even niet om. Ik heb het rapport van de RIVM er nog even bijgehaald. De uitstoot van stikstofoxiden, mono- en dioxiden dalen hard. Ze zijn sinds 1989 gehalveerd. Nu opent u de jacht op dieselauto's. Onder verantwoordelijkheid van D66-politici staan de auto's de hele dag stil. Op de Het Goylaan in Utrecht wordt daardoor veel meer uitgestoten dan wanneer de auto's doorrijden. Op Lage Weide komt er een biowarmtecentrale. Het verbranden van biomassa geeft een enorme uitstoot. Die centrale wordt midden in de stad Utrecht neergezet. Ongeveer de helft van alle stikstofuistoot wereldwijd komt door het verbranden van biomassa. Misschien is het een idee om uw eigen politici tot de orde te roepen.

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de Voorzitter! Is dat een vraag?

De heer DERCKSEN (PVV): Wilt u dat doen? D66 is namelijk ook verantwoordelijk in het stadsbestuur, maar ook hier, onder meer voor de biowarmtecentrale. Zo'n centrale staat op Lage Weide, bijna midden in de stad. Dat geeft een heleboel uitstoot. Als men daar de uitstoot meet, wijst u weer naar die dieselauto's. Misschien is het echter wel die biowarmtecentrale op Lage Weide.

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan wel op die vraag ingaan, maar ik zou het echt bij deze Europastrategie willen houden. Bedankt voor uw vraag, maar hij valt volgens mij echt buiten dit debat. Ik kan er ook geen antwoord op geven. Misschien straks bij de borrel.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Kom op nou. We hebben het over uitstoot, we hebben het over schonere lucht en mevrouw Chidi wil alleen de Europese Commissie erop aanspreken. Ik spreek echter gewoon de politici hier in het land erop aan. Doet u daar niet iets aan? Zorg dat er sprake is van een goede mobiliteit en dat auto's kunnen doorrijden. Dat is veel schoner. Met de verbreding van de A27 is er overigens ook sprake van veel meer groen. Dat is helemaal mooi en dat zou u moeten aanspreken. Uw politici zijn echter verantwoordelijk voor meer uitstoot in de stad en nu wijst u naar Brussel. Het spijt me, maar dat is niet correct.

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dank.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Chidi noemt de negatieve effecten op de volksgezondheid. Ik ben benieuwd naar concrete voorbeelden daarvan, die veroorzaakt worden door deze dieselauto's. Er zijn rapporten waarin wordt geconcludeerd dat de luchtkwaliteit verbetert. De levensverwachting in Nederland neemt de laatste jaren enorm toe. U zegt nu dat we moeten gaan procederen, omdat het allemaal zo slecht is. Is procederen dan op dit moment de juiste methodiek?

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik begin met het antwoord op de laatste vraag. Wij vinden, evenals veel andere partijen, dat wij die motie nu moeten indienen. Om op het eerste deel van de vraag van de VVD in te gaan: er ligt een rapport van het RIVM uit 2015, waarin wel degelijk wordt gesteld dat, hoewel het iets beter gaat met de luchtkwaliteit, er absoluut nog sprake is van risico's voor de volksgezondheid. In dat onderzoek wordt een relatie gelegd tussen luchtverontreiniging en het sneller sterven van mensen. Ik kan u de link naar het rapport toesturen. Het gaat echt om het vier maanden eerder overlijden door een hogere concentratie van stikstof. Ik heb dat rapport en ik kan u de link sturen. Ik heb het hier echter helaas niet voor mij liggen.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik vroeg om een concreet voorbeeld. U zegt dat de sterfte daalt. Ik kan u vertellen dat de baby's die vandaag geboren worden een levensverwachting hebben van 100 jaar. Dat vind ik geen dalen, als ik het vergelijk met mijn eigen levensverwachting. Het is sneu, maar ik ben over de helft.

Dan het strenge handhaven. De Europese Commissie handhaaft streng, zo zegt u zelf. Tegelijkertijd gaat u juridisch procederen vanwege gebrekkige handhaving. Ik begrijp dat niet zo goed.

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet niet uit welk rapport of onderzoek u de levensverwachting van de huidige baby's naar 100 jaar hebt gehaald. Ik zou het best willen vergelijken met de onderzoeken van het RIVM in deze provincie. Daarover spreken wij nu namelijk. Het gaat er ook om dat als auto's in de praktijk net zo schoon blijken te zijn als voorgeschreven, dan zou dat voor ons al veel overschrijdingen in de provincie schelen. U moet niet vergeten dat Utrecht ook een doorrijdprovincie is. Gemiddeld heeft onze provincie best veel verkeer dat door onze provincie rijdt.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De VVD is natuurlijk voor een doorrijdprovincie, dat zal duidelijk zijn. Natuurlijk verdient de sjoemelsoftwaretoestand die aan de orde is geweest geen schoonheidsprijs. Het is echter een incident en zal ongetwijfeld invloed hebben. Ik hoor u echter geen concrete voorbeelden geven. U baseert dit op aannames en interpretaties. Wij vinden het niet handig als je op basis van aannames en interpretaties juridisch gaat procederen tegen de Europese Commissie.

Mevrouw CHIDI (D66): Dan hebt u mij echt niet goed verstaan. Het zijn niet enkel aannames en conclusies. Er liggen echt onderzoeken en rapporten. Er ligt ook een onderzoek van de stad Utrecht over rijden in de stad. Ik wil u de link voor die onderzoeken best geven. Het gaat echt niet alleen om conclusies in die zin. Ik denk dat u het niet goed hebt verstaan.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik sluit mij aan bij wat de heer Van Reenen allemaal heeft gezegd. Ik heb nog wel een vraag. Waarom opent u de jacht op de auto? Ik heb net al wat andere voorbeelden gegeven van luchtkwaliteit. Waarom is luchtkwaliteit eendimensionaal bij alles wat links is en heeft het te maken met auto's, behalve dan misschien de VVD? Waarom is dat zo? Er zijn veel meer bronnen, zoals zelfs elektrische auto's. Ik weet niet of u het hebt meegekregen, maar de fijnstof van elektrische auto's ligt ook veel hoger dan gedacht. We gaan namelijk pas uitrekenen hoeveel dat is als het er eenmaal is; dat is heel treurig. Waarom is altijd de aandacht gericht op de auto?

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan er kort over zijn. Het is gebleken dat auto's meer vervuilende stoffen produceren, meer dan hetgeen u net noemde of fabrieksstoffen. Ik heb het rapport hier niet bij me, maar het komt toch echt uit een wetenschappelijk onderlegd onderzoek.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik maak bezwaar tegen de opmerking van de heer Van Reenen, namelijk dat die dieselgateaffaire een incident zou zijn. Daartegen maak ik ernstig bezwaar. Het ene na het andere concern wordt op dit moment onder de loep genomen en gaat op zijn gezicht. Ze hebben gewoon gelogen en bedrogen en moeten snoeihard worden aangepakt. Klaar.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik reageer graag. Ik heb gezegd dat die affaire geen schoonheidsprijs verdient. Ik zeg er verder helemaal niets over. Wel wil ik graag nog reageren op de woorden van mevrouw Chidi. Zij heeft het steeds over het RIVM-rapport. In de komende MME-vergadering gaan wij het hebben over het NSL-programma, het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Ook daarin wordt gesteld dat de luchtkwaliteit in heel Nederland is verbeterd.

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de Voorzitter! Er zijn gelukkig wel verbeteringen. Daar begon ik mee. Een zesjescultuur wil je niet bij zo'n ontzettend belangrijk onderwerp. Zeker als die baby's waarvan u zegt dat als zij nu geboren worden vier maanden of negen maanden eerder sterven doordat wij

een zesjescultuur op het gebied van luchtverontreiniging en luchtkwaliteit blijven aanhouden. Dat zou toch heel erg jammer zijn?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De Europastrategie van de Regio Randstad: dat is weer meer van hetzelfde. Laat ik mij daarom beperken tot het voorwoord van die strategie waarin de EU wordt bejubeld en waarin de EU wordt toegezongen, zou ik bijna willen zeggen. Wat een miskenning van de feiten.

Ja, economische samenwerking is uitstekend, maar dan wel op basis van autonomie en op basis van soevereiniteit, waarbij wij zelf kunnen bepalen wat onze belangen zijn. De praktijk is dat de koopkracht in dit land al vijftien jaar niet stijgt, omdat onze welvaart door de EU ons belangrijkste exportproduct is geworden. We kunnen in Brussel lobbyen tot we een ons wegen, maar de Spanjaarden leggen onze wegen aan, in distributiecentra werken Polen en in Groningen, om nog maar een voorbeeld te noemen, bouwt Google een mega datacentre, waar-als u de moeite neemt om zich erin te verdiepen kunt u dat dan zien-bijna alleen nog maar Hongaren werken. Nederlanders zijn er op één hand te tellen. Al die arbeidsmigranten nemen hun inkomen mee naar Oost-Europa, terwijl wij hier 1.000.000 mensen aan de kant hebben staan, veelal in een uitkering. Tel uit je EU-zegeningen.

Terwijl wij tot vier decimalen achter de komma uitrekenen of we misschien nog een paar honderd miljoen kunnen bijstorten in Brussel, hebben ze in Zuid-Europa een zwarte economie van 25%. Een rechtvaardige welvaartsverdeling noemt de gedeputeerde dat, iets wat in de praktijk een rooftocht op onze eigen mensen is, zowel financieel als cultureel. Daar valt niet tegenop te lobbyen. Die open grenzen brachten ons lagere kosten voor het bedrijfsleven, maar dan wel ten koste van onze mensen en van onze werknemers. Er bestaat geen Europese solidariteit. Die bestaat alleen in de hoofden van Eurofielen. Ik bevroeg voormalig gedeputeerde De Vries hier al eens over. Ik vroeg hem: klopt het beeld dat ik heb dat alle landen in Brussel keihard aan het knokken zijn voor hun eigen belangen, behalve Nederland? Nederland reist af naar Brussel met een zieltoegend Europees project onder de arm. Hij erkende dat gewoon, zonder enige schaamte.

Europa is een continent met een grote verscheidenheid aan culturen, verscheidenheid in de geschiedenis en vooral ook met een groot verschil in economische snelheden en structuren. Politici die een Europese solidariteit veinzen zijn een gevaar voor die individuele landen en dus ook voor Nederland. De geschiedenis zal hard over hen oordelen.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Trekt de heer Dercksen nu de conclusie dat hij tegen de voorliggende strategie is?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ja, want zoals u misschien in mijn bijdrage hebt kunnen horen toen het ging over de provinciale strategie hier, heb ik er niet al te veel onduidelijkheid over laten bestaan wat wij daarvan vinden.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dit kabinet heeft de banden met Brussel nog niet doorgeknipt.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Dat is mij bekend.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Precies. In het verkiezingsprogramma van de PVV staat dat de provincie zich er dan voor moet inzetten om zo veel mogelijk geld terug te halen uit Brussel. Daarvoor is deze strategie nu precies bedoeld. Ik ben benieuwd waarom u tegen deze strategie bent.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn ertegen, omdat de strategie handelt op onderwerpen die mij niet aanstaan. In de vorige statenperiode hebben wij zelfs een motie aangenomen. Het was de eerste PVV-motie in dit huis, of eigenlijk nog in het andere huis. Daarin stond dat wij zo veel mogelijk geld terug moeten krijgen uit Brussel. Daarin kunt u ons zeker vinden. Als dat echter het

ophalen van geld is om hier windmolens te plaatsen of om allerlei andere gekkigheid te doen, dan vindt u ons daarin niet aan uw kant.

De VOORZITTER: Ik probeer deze termijn nog af te maken, want om 18.00 uur staat de maaltijd klaar.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De Europastrategie. We kunnen hier natuurlijk weer eindeloze onderhandelingen beginnen over hoe wij tegen Europa aankijken. Het is algemeen bekend dat wij voor samenwerking zijn, maar tegen een superstaat en dat wij vinden dat Europa niet transparant genoeg is, enzovoort. Ik benoem hier echter toch vooral kort, zoals ook in de commissie BEM aangegeven, dat de aandacht nogal eenzijdig verdeeld is en dat prestigeobjecten in belangrijke mate leidend zijn in het hele verhaal. Wij zouden zo graag gezien hebben dat er ook in Europees verband extra inzet zou zijn voor mensen die wat minder verdienen, voor betere kansen op de arbeidsmarkt, zodat juist economie en werkgelegenheid voor deze groep extra aandacht zou hebben. Dat missen wij schromelijk.

In de voorgaande weken is ook al aan de orde geweest, samen met de ChristenUnie en in dit verband ook zijdelings in relatie tot D66, het verhaal van de luchtverontreiniging. Natuurlijk zijn verdere stappen nodig, na het initiatiefvoorstel van de ChristenUnie en de SP over het aanpakken van de ergste spoedlocaties van roet en ultrafijnstof om daarin verder actie te ondernemen.

Ik begrijp het verhaal van de dieselauto's wel, maar de oplossing zit natuurlijk niet alleen in het aanpakken van die auto's die vooral gereden worden door mensen die wat minder verdienen en niet door mensen die het zich kunnen veroorloven een heel chique dieselauto voor de deur te hebben die heel handig net niet in dat plaatje past maar evengoed vervuילend is. Het gaat vooral om krachtige maatregelen in de ultrafijnstofsfeer. Samen met de ChristenUnie hebben wij daarvoor al eerder voorstellen ingediend. Op dit moment ligt er iets anders voor. Wij zullen dat beleid steunen vanuit het punt van het afgeven van een signaal. Ik praat nu over het voorstel dat mevrouw Chidi heeft ingediend en dat straks in stemming komt. Dat is echter niet hetgeen waar wij met z'n allen voor bezig zijn. Dat verandert ook het beeld niet dat deze Europastrategie in feite een erg eenzijdige vertoning aan het worden is.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Even over de auto's. De heer Meijer had het terecht over de mensen die zich nog maar net een autootje kunnen permitteren en die door allerlei maatregelen ter linker zijde daarin worden gefrustreerd. Begreep ik het nu echter ook goed dat dit betekent dat u tegen de milieuzone in Utrecht bent? Die mensen kunnen dan namelijk de stad niet meer in en moeten hun autootje verkopen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Zoals de heer Dercksen bekend is, is onze partij ook een collegepartij in de stad Utrecht. Dat betekent dat je onderling een paar afspraken hebt gemaakt. Een van die afspraken is de milieuzone. In Utrecht zullen wij die milieuzone blijven steunen zoals die door het college aldaar wordt gepropageerd. Het algemene standpunt van mijn partij voor heel Nederland is dat milieuzones geen lokale aangelegenheid zijn en dat dit landelijk beleid zou moeten zijn, waarin duidelijk staat aangegeven wat er wel en wat er niet onder valt. Het moet niet zo zijn dat in Tilburg regeling A geldt, in Arnhem regel B en in Apeldoorn regel C. In die context zijn wij van mening dat als je kijkt naar de auto's zelf het niet zo'n sterk punt is om te focussen op alleen een dieselauto en hoe oud de auto is, maar dat je ook moet kijken naar het totale effect, waardoor mensen uit alle inkomensgroepen navenant een bijdrage leveren aan het beleid. Het aanpakken van grote groepen auto's in bepaalde gebieden is effectiever dan het criterium dat zojuist aan de orde is gesteld. Dit laatste punt zal u overigens evenmin aanspreken.

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik kom terug op een paar zinnen eerder in het verhaal van de heer Meijer. Deze motie gaat over nieuwe diesels voor rijke mensen en de normen daarvoor.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Om begrippen als oud en nieuw goed uit elkaar te houden het volgende. De SP had besloten om uw voorstel te steunen; laten wij dat voorstellen. Dat

haalt misschien wat ongerustheid weg. Wij willen best in de diepte, maar dan moeten wij daarover in alle rust praten en moeten wij goed de repercussies daarvan overzien. Het mag duidelijk zijn hoe wij erover denken. Wij vinden niet dat de mensen die zich niet meer dan een oude diesel kunnen veroorloven uiteindelijk de rekening moeten betalen voor de milieuvervuiling; wij zullen dat met z'n allen moeten doen. We moeten het veel meer zoeken in de verkeersstromen dan in de soort auto, de ouderdom en vooral de prijs daarvan.

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de Voorzitter! Een korte reactie. Ik ben inderdaad hartstikke blij met uw steun op voorhand. Wij gaan in op de uitnodiging om eens door te praten over dit onderwerp.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij zien er reikhalzend naar uit. Ik kan niet anders dan stellen dat het geheel van de Europastrategie een hoge mate van eenzijdigheid uitademt. Die eenzijdigheid maakt dat wij niet enthousiast kunnen zeggen dat wij ervoor gaan. Men kan ons natuurlijk overtuigen, maar ik vrees dat een negatieve stem van ons onafwendbaar is.

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Misschien kan ik iets zeggen wat de SP van gedachten kan doen veranderen. GroenLinks heeft in de commissie BEM al aangegeven dat het prettig is dat in dit voorstel staat waar de aansluiting met onze eigen Europastrategie zit. Voor GroenLinks is de Utrechtse Europastrategie heel belangrijk, omdat een gezonde leefomgeving en energietransitie daarin de belangrijkste speerpunten zijn. Nu ligt de vertaling daarvan in de Europastrategie van de Regio Randstad op het terrein van milieu, natuur en water. Wij hechten eraan dat de gedeputeerde nogmaals bevestigt, zoals zij dat ook deed in de PS-vergadering op 21 maart, dat haar inspanningen als Utrechtse Europa-gedeputeerde erop gericht zijn om de normen voor luchtkwaliteit, water en milieu zo scherp mogelijk te hebben en niet om een versoepeling van die normen, zoals andere landen dat wellicht beter uitkomt. De vraag is of u dat alsnog wilt bevestigen. Kunt u voor onze in-kijk iets meer inkleuren hoe u daarin te werk gaat?

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan kort zijn. De heer Meijer van de SP citeerde een oude verkiezingsposter van de ChristenUnie waarop staat: "Samenwerking ja, superstaat nee", waar het gaat om de Europese Unie. Wij leggen dat net iets anders uit dan de SP. Wij denken dat deze Europastrategie vooral gaat om samenwerking en niet om het bereiken van een superstaat. Overigens ben ik van mening dat dieselauto's slecht zijn voor het milieu.

Mevrouw ARISSSEN (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De PvdD is een Europakritische partij en tegen verdere overdracht van onze zelfstandige beslissingsbevoegdheid aan Brussel. De staat van de Europese Unie is in staat van ontbinding. Wat bedoeld was als een bindmiddel, heeft zich ontwikkeld als een splijtzwam. Ooit was economische integratie het middel om tot vrede tussen landen te komen, maar nu is de ondemocratische besluitvorming gemonopoliseerd door economische belangen en bedreigt deze de vrede, stabiliteit en Europese waarden als democratie, mensenrechten, dierenwelzijn en milieu. Nederland geeft steeds meer macht uit handen aan Brussel en nu moeten we met vier provincies via deze Europastrategie keihard gaan lobbyen om nog enige invloed te hebben. De PvdD is verre van blij met deze ontwikkeling. Daarbij kunnen wij absoluut niet instemmen met de lijn van deze strategie. Met name de lobby ten behoeve van de versoepeling van de KRW-doelen (Kader Richtlijn Water) en de lobby voor de landbouw zijn totaal in strijd met onze doelstellingen en standpunten. Daarom zal de PvdD niet kunnen instemmen met deze Europastrategie.

De VOORZITTER: Daarmee besluiten wij de behandeling van dit onderwerp in de eerste termijn. Ik schors de vergadering tot 19.00 uur. Ik wens u een smakelijke maaltijd, die u kunt nuttigen in het restaurant beneden en op het terras buiten. Alles staat gereed.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Een kort punt over het tijdstip van vanavond. Als ik het zelf zo inschat, denk ik dat wij de vergadering vanavond kunnen afronden. Mochten anderen daarover andere ideeën hebben, zullen wij dan nu een eindtijdstip afspreken, zoals 22.30 uur of 23.00 uur, als toch al duidelijk is dat wij donderdagavond doorgaan?

De VOORZITTER: Reglementair is dat tijdstip 23.00 uur. Mijn inschatting is dat wij voor die tijd klaar zijn.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Goed, dan hoop ik dat wij daaraan samen kunnen werken.

De VOORZITTER: Eet u smakelijk. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 17.59 uur tot 19.05 uur.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Wij zijn nu toegekomen aan het antwoord van de kant van GS. Het woord is aan gedeputeerde Pennarts.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Met belangstelling heb ik de reacties van de fracties op de Europastrategie beluisterd. Die lopen natuurlijk uiteen van enthousiasme voor de Europese strategie tot scepsis of ook wel weerzin tegen Europese activiteiten. Daarop ga ik nu niet verder in. In de commissie hebben wij ook al gesproken over deze strategie. Er is een paar vragen gesteld. Met name ga ik nu in op de motie "geen genade voor foute diesels", die GS oproept om te pleiten voor de Europese Commissie. In de motie wordt verwezen naar uitstootnormen, die op 1 september 2017 ingaan. De marges bieden de ruimte om de normen te overschrijden. Nieuwe auto's mogen dan tot 2020 twee keer zo veel stikstof uitstoten als nu in de Euro 6-limiet en daarna ook nog anderhalf keer zo veel. Ik begrijp de weerzin daartegen. Het besluit ondermijnt de inspanningen van de regio om de luchtkwaliteit te verbeteren en om de normen te halen.

Er is gesproken over gebrekkige handhaving. Dat is hier in feite niet aan de orde. Het gaat over marges en die zijn onderdeel van wet- en regelgeving. Het gaat over de versoepeling van de normen. Daarmee is het pleiten voor een juridische procedure, waartoe deze motie oproept, niet aan de orde. In dat opzicht ontraad ik u deze motie, omdat ik denk dat wij meer resultaten kunnen behalen als wij het over een andere boeg gooien, ook als Utrechtse regio in Brussel. Het gaat dan om een manier die misschien aansluit op de vraag die door andere fracties is gesteld over wat wij dan precies doen in Europa. De Europese Commissie heeft een voorstel ingediend. De lidstaten hebben dat voorstel aangenomen. Ook het parlement heeft erover gestemd. Het is een verkorte procedure geweest. Het is niet helemaal zo gegaan als over het algemeen besluitvorming verloopt. De normen zijn daardoor echter versoepeld en de vraag is of er een juridische procedure zou moeten worden gevoerd tegen de Europese Commissie of misschien wel tegen de lidstaten of de commissies waarin dat soort zaken besproken is.

Ik stel u voor om het issue wel bij de kop te pakken, maar een andere strategie te voeren. Dat zou erin kunnen bestaan contact op te nemen met Nederlandse Europarlementariërs. Zij waren de enigen die destijds tegen gestemd hebben. We kunnen hen vragen de normen scherp te houden. In deze Staten heb ik al eerder de oproep van u gekregen om als Utrechtse regio te blijven strijden voor scherpe uitstootnormen. Ook kunnen wij het overleg met het AIR-netwerk intensiveren. Ook daarover is al eerder gesproken in deze Staten, maar ook in de commissie en met het ambtelijk netwerk waarmee wij bijeenkomen om te praten over de luchtkwaliteit. Daarnaast staat in de Randstadstrategie een koers voor de Regio Randstad die moet streven naar sterkere normen. Er is een agenda van het Europees Comité van de Regio's. De provincie Utrecht is daar lid van, samen met gemeenten en provincies. Er zit een commissiesysteem achter, net zoals dat hier het geval is. Ook daar kunnen we pleiten voor de normen. Verder zou er een mogelijkheid zijn voor het tekenen van een petitie, ingediend door twintig Europese burgemeesters die oproepen om de normen te verscherpen en daardoor bij te dragen aan een gezonde leefomgeving. Dit bied ik de Staten als alternatief voor de motie. Ik ontraad het dictum van de motie, die ons oproept om een juridische procedure te starten. Ik zie daarin weinig heil en slagingskansen. Op een ander spoor zijn echter wel degelijk resultaten te behalen. Ik zeg de Staten toe dat wij in onze Europastrategie in elk geval een koers zullen varen om ervoor te zorgen dat de uitstoot en de normen scherp blijven, zodat wij hier onze Utrechtse doelstellingen kunnen halen.

De VOORZITTER: Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Wij besluiten hiermee de behandeling van dit agendapunt en komen er straks bij de stemmingen op terug.

Statenvoorstel Zienswijze ontwerp programmabegroting RUD 2017.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De VVD is zeer content dat een jonge organisatie als de RUD binnen de aangegeven kaders een sluitende begroting voor 2017 kan overleggen. Wij stemmen in met de begroting en de voorgestelde zienswijze. Wel wil de VVD graag van het college weten wat de reden is voor een langdurige externe inhuur tot 2018 van de functie van de directeur in plaats van hiervoor een vacature te plaatsen en zodoende voor een goedkopere en permanente oplossing te kiezen.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Vanochtend heb ik goed geluisterd tijdens de sessie omtrent de vergaderorde. Ik heb opgestoken dat inbrengen urgent en belangrijk moeten zijn. Belangrijk is het wel, maar urgent? Ik wil graag een aantal vragen stellen aan de gedeputeerde. Vandaar dat ik het anders wil doen. Die wil ik graag schriftelijk indienen. Ik weet zeker dat ze antwoordt. Wij zullen voor deze zienswijze en begroting stemmen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie BEM heb ik al aangegeven waarom ik hier het onderwerp aan de orde wil stellen. Dat is enkel en alleen op grond van de hoogte van het bedrag dat wordt uitgegeven voor het inkomen van de directeur van de RUD. Het punt van zorg dat ik hier tot uitdrukking wil brengen is dat het niet alleen het verhaal is rondom hetgeen hier wordt uitgegeven-in dit geval aan externe inhuur -, het is ook het verhaal dat blijkt uit de jaarrekening, namelijk dat de provinciesecretaris boven de WNT is terechtgekomen doordat zijn aantal uren in de week is opgehoogd bij contract. Ik wil daarover kwijt dat mensen met een salaris van € 70.000 geacht worden in het geheel niet naar de klok te kijken.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik kijk dan toch even naar de klok, mijnheer Meijer. Wij hebben het nu over de begroting van de RUD. In de commissie is daarover gesproken. Het ging over het inhuurtarief van de directeur van de RUD. De heer Meijer heeft daar zijn punt en wil daarover straks een motie indienen, zo meen ik. Nu gaat hij het echter over de provinciesecretaris hebben. Ik maak daar een ordepunt van. Als wij het nu hebben over het salaris of het inhuurtarief van de directeur van de RUD en als u in de tussentijd kennelijk heeft bedacht dat u nu ook wilt praten over het salaris of het inhuurtarief van de provinciesecretaris, is mijn ordevoorstel dat wij dat ook eerst in de commissie bespreken en dat u dit nu niet zomaar aanhaakt bij het punt van de RUD.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik doe een oproep aan de heer Bekkers om eerst te kijken naar wat ik heb opgeschreven in mijn motie. Ik grijp die gelegenheid namelijk aan om het omgaan met WNT (Wet normering topinkomens) aan de orde te stellen. Ik noem die twee voorbeelden en ik doe een oproep naar aanleiding van hetgeen in de RUD-begroting staat, om daarmee op een andere manier om te gaan dan tot dusver. Dat is mijn voorstel. Daarmee heb ik al een aardige toelichting gegeven op het geheel. Het lijkt mij voor de hand liggend dat ik op grond van hetgeen ik al gezegd heb in de commissie plus datgene wat ik zojuist heb gezegd over het belonen van de provinciesecretaris boven de Wet normering topinkomens de motie indien.

Motie M24 (SP): niet sjoemelen met intenties WNT.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016, ter bespreking van het statenvoorstel Zienswijze ontwerp programmabegroting RUD 2017;

van mening zijnde:

dat het belonen van provinciesecretarissen boven de WNT-norm en RUD-directeuren boven het salaris van een commissaris niet deugt;

dragen het college op:

- *niemand boven de WNT-norm te belonen;*
- *kosten voor externe inhuur gelijk te stellen met ambtenaren in dienstverband;*

- *met de secretaris/algemeen directeur en de directeur van de RUD in gesprek te gaan met als doel verlaging van de salariskosten, ten minste onder de WNT-norm per 1 juli 2016.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Dat is goed. Ik stel met de heer Bekkers vast dat het laatste onderwerp buiten de orde is, maar ik had gehoopt dat die vraag zou worden gesteld bij de behandeling van de jaarrekening 2015. Dan zouden we dat misverstand onmiddellijk hebben kunnen wegnemen. Er is namelijk helemaal niets aan de hand.

De motie M24 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wat is er buiten de orde?

De VOORZITTER: Het gaat hier over de RUD. Ik kan u medelen dat de provinciesecretaris daar niet werkzaam is.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat klopt. Ik mag echter wel naar aanleiding van de RUD een uitspraak vragen over de manier waarop de provincie omgaat met de Wet normering topinkomens. Dat is aan de orde.

De VOORZITTER: U krijgt een gepast antwoord.

De heer MEIJER (SP): We zullen zien.

De VOORZITTER: Dat weet ik zeker.

Ik constateer dat mevrouw Keller afziet van woordvoering. Verder heb ik geen sprekers meer op mijn lijstje. Ik geef het woord aan gedeputeerde Pennarts.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Mijn dank aan de heer Ubaghs die mij weg laat komen met een paar vragen, die ik nog schriftelijk ingediend krijg ook. Dank daarvoor. In de commissie is hij over het algemeen het best geïnformeerd en het meest scherp in de bevraging. Ik zie het dus maar als een aanmoediging en een bekrachtiging dat u de Staten in totaliteit tevreden zijn over de begroting van de RUD.

Er is nog wel een kritische vraag gesteld door de VVD en de SP over de langdurige inhuur van de directeur, wiens salaris overigens onder de Wet normering topinkomens ligt. Die keuze is gemaakt, omdat de RUD de jongste RUD van Nederland is. Deze RUD is nu zo'n beetje anderhalf jaar, bijna twee jaar in functie. Er was een flinke opgave te doen, niet in de laatste plaats omdat de aangesloten gemeenten niet al een verleden hadden met milieudiensten. Ze waren al gewend om samen te werken en gezamenlijk besluiten te nemen. Zij hadden hun beleid echter heel dicht bij zichzelf. De RUD stond voor een forse opgave die uitgevoerd moet worden. Destijds is gezocht naar een directeur die daaraan vorm en inhoud kan geven. Het contract van die directeur is verlengd met een maximale termijn van twee jaar. Dat is gedaan na een goed gesprek tussen de directeur en het dagelijks bestuur, maar ook op verzoek van de ondernemingsraad. De ondernemingsraad zei: "We zitten in een dusdanig turbulente situatie en fase van opbouw van de dienst dat het betreurenswaardig zou zijn als wij op dit moment met een nieuwe directeur zouden moeten starten." Deze directeur is een bouwer, iemand die een organisatie op poten zet. Zij is minder een beheerder. We weten dat we met haar wat korterdurende afspraken konden maken. Ik kan u zeggen dat zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur en OR-medewerkers, blij zijn dat zij zich nog een periode aan de omgevingsdienst wil verbinden, gezien de grote opgave die daar nog te doen is in de komende periode.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Realiseert de gedeputeerde zich dat dit de verhalen zijn die altijd worden gehouden als er hoge salarissen worden betaald en dat het altijd zo is dat de betrokkene blijkt over buitengewone kwaliteiten te beschikken en dat het zonder deze persoon niet gaat?

Dat zijn dan de voorwaarden waarom het zou moeten kunnen. Wat is dan uw manier om om te gaan met het betalen van dit soort astronomische vergoedingen? Hoe probeert u dan in de richting van zo'n Wet normering topinkomens te bewegen?

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben een directeur ingehuurd. Het gaat niet om een salaris, maar om een vergoeding, waaruit ook de lasten nog betaald moeten worden. We hebben een Wet normering topinkomens die daaraan enige normering geeft. Daar blijven wij onder. Ik zal niet ontkennen dat het hier gaat om een fors salaris, maar deze directeur maakt dat salaris waar en wordt daarop gemonitord. We hebben daarover voortgangsgesprekken met haar. Ook om die reden is afgesproken dat het om een overzichtelijke termijn moet gaan van maximaal twee jaar. Daarna zal er hopelijk een directeur in loondienst komen. Dan hebben wij het over een ander beloningssysteem. Deze situatie van deze dienst op dit moment rechtvaardigt mijns inziens deze afweging. Ik vind het daarom niet meer dan logisch dat als dit soort zaken aan de orde is, de argumenten die u zojuist noemde de revue passeren. Daarop moet je elkaar namelijk afrekenen. Wordt de kwaliteit geleverd en is het ons dat waard? Daarop moet je scherp zijn. Daarvoor spreek je een termijn af en je evalueert. Dat gebeurt hier precies.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat de gedeputeerde helaas in dit hele proces niet heeft aangegeven waar zij nu precies staat als het gaat om het algemeen belang. Ik kan mij best voorstellen dat op grond van ervaring, ondernemingsraad en mensen die in de nabijheid van zo'n functionaris gefunctioneerd hebben, zij het prettig vinden dat iemand doorgaat en dat zij dat meegeven en laten weten. Vervolgens wordt er in de definitieve afweging van welke kant we opgaan met zo'n beloning, al dan niet direct of indirect, op geen enkele manier dat algemeen belang meegewogen dat het excessief veel is en dat het meer is dan wat de commissaris van de Koning krijgt, ook al is dat een dienstverband. Het bedrag ligt aanzienlijk hoger. Het is ook meer dan veel directeuren van regionale uitvoeringsdiensten elders krijgen. Ik vind dat de afweging dus te eenzijdig is geweest.

Verder heb ik nog een element betrokken bij de motie. Of gaan er nu meerdere collegeleden reageren op het verhaal van de provinciesecretaris?

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik beperk mij uiteraard tot het onderwerp begroting RUD, zoals dat op de agenda staat. Ik ben het met de heer Meijer eens dat je scherp moet zijn bij hoge salarissen en de afspraken daarover. Ik heb geprobeerd uit te leggen dat dit precies is wat er gebeurt. Het blijft binnen de normering zoals wij die hebben afgesproken. Daarnaast wordt er geëvalueerd en is er een eindtermijn afgesproken. We hebben het hier niet over een opheffing of over het maar slordig en rücksichtslos dingen goed vinden; er is wel degelijk sprake van overleg en controle. Ik hoop dat wij over twee jaar met de RUD in een volgende fase zijn aangekomen, dat de fase van opbouw achter de rug is en dat wij in een wat rustiger fase terechtkomen, waaraan alle aangesloten partijen zeer veel waarde hechten en dat deze zijn beslag heeft gekregen. Dat vraagt om een andere directeur waarmee wij andere afspraken zullen maken.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Krijg ik van u geen reactie?

De VOORZITTER: We zijn nu keurig bezig met een debat met de gedeputeerde.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik noem met mijn motie, zoals u zelf al had geconstateerd, twee elementen. Op het ene element is ingegaan en op het andere niet.

De VOORZITTER: We zijn nog niet aan het einde. Ik wil graag het woord geven aan de heer Ubaghs.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Akkoord, dan wacht ik het even af.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag een vraag stellen aan de heer Meijer over de motie. Het klopt namelijk niet wat hier in het derde punt van "dragen het college op" staat.

Daar wordt gesproken over het verlagen van de salariskosten. Het is geen salaris. Als er nu staat dat het om een vergoeding gaat, klopt de motie nog enigszins.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb naar een algemene formulering gezocht die beide punten tegelijk behandelt. Het salaris is indirect het gevolg van de vergoeding. Ik vond dat ik daarmee dus niet zo'n grote zonde beging.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik daarop reageren? Salaris wordt betaald door de werkgever c.q. werkgeefster. De provincie is geen werkgever en dus is het geen salaris.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een bijdrage die uiteindelijk leidt tot de uitbetaling van een salaris.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb ook nog een vraag voor de heer Meijer. De motie gaat eerst over de WNT-norm en dan weer over het salaris van de commissaris. Uiteindelijk wordt opgeroepen om de salariskosten van de directeur van de RUD te verlagen tot ten minste onder de WNT-norm. De salariskosten zitten daar echter al onder. Graag iets meer duidelijkheid. Overigens valt ook de algemeen directeur onder de WNT-norm. Dat antwoord krijgt u in een andere vergadering, bij een ander agendapunt. Dat zult u nog wel van GS horen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De heer Hoefnagels stelt mij een vraag. Met uw goedvinden geef ik daarop een reactie. Akkoord. Nogmaals, het gaat mij om de geest van de Wet normering topinkomens en om de manier waarop het college daarmee omgaat. Ik vind het verhaal van de provinciesecretaris, alsmede de beloning van de directeur van de Regionale Uitvoeringsdienst excessief en in strijd met wat het beleid eigenlijk zou moeten zijn. Daartoe deze oproep.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb de motie net gezien.

De VOORZITTER: Daarop reageert ook een collega nog even.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil me ook helemaal niet mengen in een andere discussie; ik wil mij beperken tot het agendaonderwerp, de RUD. Ik heb het idee dat ik voldoende heb gereageerd op de punten die als opdracht in de motie staan. Ik beschouw daarmee mijn bijdrage als afgerond.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een kleine nabrander over dit thema en naar aanleiding van de motie die door de SP wordt ingediend. Wij delen met de SP het ongemak over hoge beloningen. Het lijkt me echter beter om daarover eens van gedachten te wisselen in de commissie BEM, omdat je hier twee heel verschillende casussen hebt. Dan kunnen we discussiëren aan de hand van de vraag hoe Provinciale Staten aankijken tegen het idee van de beloningen, de WNT en allerlei normeringen die daaraan hangen. Daarna kunnen wij dan bepalen of wij daarover een uitspraak kunnen doen in de Staten. Zoals het in deze motie staat, is het voor mij ook te kort door de bocht, terwijl ik het ongemak wel deel met de SP. Ik heb er behoefte aan om daarover eens te spreken in de commissie BEM.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Met buitengewoon veel plezier deel ik het ongemak. In het algemeen is het prettig om dat te delen. Ik moet zeggen dat in het kader van het geheel dit ook een poging is om de provincies scherp te krijgen op dit onderwerp, dat er te veel naar een bepaald gewenst resultaat wordt toegewerkt en dat het een poging is om het feit dat het algemeen belang, namelijk het voorkomen van dit soort excessieve uitbetalingen, wordt tenietgedaan, nog eens onder de aandacht te brengen.

De VOORZITTER: Het woord is aan de gedeputeerde Personeel.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Uiteraard houden wij ons in dit huis aan de wet; laat ik daarmee beginnen. Het is goed om het een en ander recht te zetten in het kader van de berichtgeving van vandaag in het AD. De structurele bezoldiging van onze provinciesecretaris ligt lager dan het WNT-maximum voor 2015. Er is een incidenteel restantbedrag overgemaakt. Dat had ermee te maken dat wij in 2015 zijn overgestapt op een incidenteel keuzebudget, een zogenaamd bundelbudget. Het is een bundelbudget voor het vakantiegeld en de eindejaarsuitkering, bovenwettelijk. Er is een keuzemogelijkheid hoe dat wordt uitbetaald en wanneer dat wordt uitbetaald. In 2015 heeft de provinciesecretaris vakantiegeld uitbetaald gekregen over de periode juni 2014 tot mei 2015. Daarnaast, door de verandering in het moment van uitkering in 2015, dus gebruikmakend van een individueel keuzebudget, is ook al een incidenteel van de periode juni 2015 tot december 2015 uitbetaald. Dat is zeven maanden vakantiegeld. Zonder dit incidenteel restbedrag waarop hij wettelijk recht heeft, lag zijn salaris beneden de norm van de Wet normering topinkomens. We houden ons dus aan de wet, mijnheer Meijer.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Per saldo wordt er nu boven de WNT betaald. Per saldo.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nee, er is sprake van een incidentele uitkering. De structurele bezoldiging van onze provinciesecretaris blijft beneden de WNT. Dat zal ook in 2016 het geval zijn. Voor zover er al sprake zou zijn van overschrijding, doordat de norm naar beneden is bijgesteld, kan er nog aanspraak worden gemaakt op de overgangsregeling, dus ook dan houden wij ons aan de wet.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dan zeg ik dat er sprake is van incidenteel en structureel. U betaalt boven de WNT uit. Dat had u niet moeten doen. Dat is mijn mening. In dit geval had u moeten proberen deze extra uitbetaling, waarbij het ook nog eens een excessief hoog salaris betreft, tegen te gaan om te voorkomen dat hij boven die grens zou uitkomen, welke verklaring daaraan dan ook gegeven wordt.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Dus in uw ogen hadden wij de provinciesecretaris geen keuze mogen laten maken op basis van het individueel keuzebudget en had dit restantbedrag, waarop hij wettelijk recht heeft, in januari uitbetaald moeten worden?

De heer MEIJER (SP): Om te beginnen had u op dit moment inzichtelijk kunnen maken dat u het al in overweging had genomen en dat u tegen de provinciesecretaris had gezegd: "Luister, ik weet dat jij contractueel recht hebt op deze uitbetaling, maar je weet ook dat je dan boven de WNT komt. Dat willen wij ten koste van alles voorkomen. Ben je bereid om van die extra betaling af te zien?". Bijvoorbeeld.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Dan vraagt u mij dus ook om geen gebruik te maken van de mogelijkheden die de wet ons daartoe biedt.

De heer MEIJER (SP): Ik vraag u om de WNT serieus te nemen en met in gesprek te gaan met mensen die daar om wat voor reden dan ook overheen dreigen te gaan.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Ik kan u geruststellen dat wij in dit huis de WNT heel serieus nemen.

De heer MEIJER (SP): Dan hoop ik daarvan in de komende tijd de vruchten te kunnen aanschouwen.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Wij houden ons aan de wet.

De VOORZITTER: Daarmee zijn we terug bij het onderwerp waarover wij het hadden, namelijk de zienswijze. Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Wij komen er straks bij de stemming op terug.

Statenvoorstel Bekrachtiging geheimhouding grondexploitatie Vliegbasis Soesterberg.

De VOORZITTER: In de tussentijd heb ik begrepen dat dit een sterstuk is geworden en dat niemand de behoefte heeft hierover een bijdrage te leveren. Bij de stemming wordt straks aldus besloten.

Motie in stand houden buslijn 150, ingediend door PvdA, SP, 50Plus.

De VOORZITTER: Deze motie gaat over de problematiek rond buslijn 150 die aan de orde is gesteld door de PvdA.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Elke dag rijdt er 's ochtends en 's middags een buslijn op en neer tussen Almere en Utrecht Uithof. Die bus zit, althans in de spitsrichting, altijd vol. Dat is hartstikke goed, ook voor de provincie Utrecht, want het bevordert de bereikbaarheid van De Uithof, het zorgt voor minder overvolle bussen vanaf Utrecht Centraal en voor minder files op de A27. De reizigers die nu van deze bus afhankelijk zijn hebben geen gelijkwaardig alternatief, niet in reistijd en ook niet in prijs.

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft echter besloten om de financiering van deze lijn stop te zetten per 8 juli aanstaande. Vandaar de urgentie van deze motie. Gesprekken van de betrokken gemeenten en provincies hebben tot nu toe niets opgeleverd. Ze kijken allemaal elkaar aan, omdat niemand een eerste duit in het zakje wil doen. Ik wil daarom met deze motie, mede ingediend door SP en 50Plus, het college oproepen om zijn rol als regiehouder van de regionale mobiliteit waar te maken en een eerste stap te zetten. Met een bedrag van € 230.000 kan de lijn in elk geval nog tot aan de kerst van dit jaar blijven rijden. Wij hebben van onze fracties in Almere, Noord-Holland en Flevoland begrepen dat er in dat geval ook bereidheid is voor een financiële bijdrage en dat daarmee het totale exploitatiebedrag van € 760.000 gefinancierd kan worden.

Goed provinciaal bestuur betekent dat je over eigen grenzen heen kijkt en de samenwerking zoekt met andere partners. Zo niet uit solidariteit, dan toch uit welbegrepen eigenbelang. Daarvoor zou deze gedeputeerde toch gevoelig moeten zijn. Ik reken dan ook op haar steun voor dit verzoek.

Motie M25 (PvdA, SP, 50Plus): provinciale bijdrage aan instandhouding buslijn 150 Almere-Utrecht Uithof.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016;

constaterende:

- *dat het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft aangekondigd de pilot met 'snelwegbus' 150 Almere-Utrecht Uithof per 8 juli 2016 stop te zetten (1);*
- *dat deze buslijn in de spitsrichting goed bezet is en daarmee de druk op het autoverkeer op de A27 enerzijds en de OV route Utrecht Centraal ontlast;*
- *dat ruim 800 mensen een petitie hebben ondertekend om de buslijn te behouden (2);*
- *dat continuering van de buslijn tot eind 2017 in totaal ongeveer € 760.000 kost, waarvan tot eind 2016 een bedrag van € 260.000 afdoende is;*
- *dat de gemeenten Blaricum, Huizen en Eemnes reeds hebben toegezegd gezamenlijk € 30.000 hiervan te financieren (3);*

overwegende:

- *dat Gedeputeerde Staten in zijn collegeprogramma 'In Verbinding' schrijft een mobiliteitssysteem na te streven dat tegemoet komt aan maatschappelijke behoeften waarbij samengewerkt moet worden met andere partners en daarbij bovendien aangeeft doorstroming op de weg te willen verbeteren en de druk op Utrecht Centraal Station te willen verminderen;*
- *dat deze buslijn aan deze beide doelen een relevante bijdrage levert;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- in het kader van zijn regionale regierol op het gebied van mobiliteit over de eigen provinciegrenzen heen te kijken en het voortouw te nemen in de gesprekken met de betrokken provincies Noord-Holland en Flevoland, de gemeenten Almere, Blaricum, Eemnes en Huizen om buslijn 150 te continueren;
- een bedrag van € 230.000 te onttrekken aan het programma Mobiliteit uit de begroting 2016 en beschikbaar te stellen voor instandhouding van de dienstregeling tot eind 2016;
- deze tijd te benutten om samen met de genoemde provincies en gemeenten en het Rijk te zoeken naar verdere structurele financiering van deze lijn en Provinciale Staten over het verloop hiervan vóór de behandeling van de begroting 2017 te informeren.

En gaan over tot de orde van de dag.

(1) <http://www.connexxion.nl/reizen/1190/buslijn-150-almere-utrecht/2335>

(2) <http://omroepflevoland.nl/nieuws/135907/almere-honderden-mensen-tekenen-petitie-voor-buslijn-150>

(3) [https://www.regiogv.nl/nieuws/regio-gooi-en-vechtstreek-zet-zich-in-voor-behoud-buslijn-150-\(almere-utrecht---uithof\)](https://www.regiogv.nl/nieuws/regio-gooi-en-vechtstreek-zet-zich-in-voor-behoud-buslijn-150-(almere-utrecht---uithof))

De VOORZITTER: De motie M25 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Ik heb begrepen dat de motie door een drietal partijen is ingediend.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Voor ons is de achtergrond van deze motie dat het openbaar vervoer, met name het busvervoer, in onze provincie erg onder druk staat. Eerst het U-OV. Ik herinner mij nog het jaarplan waarin staat dat de vraag groter is dan met het beschikbare aanbod van middelen gerealiseerd kan worden. De noodkreet van de gemeenteraden van Utrecht en Nieuwegein, inclusief GroenLinks, D66, ChristenUnie en PvdD, werd helaas niet gehonoreerd. Daarna was er de Syntus-concessie, waarbij onder andere tien lijnen worden vervangen door buurtbusjes en er nog veel knelpunten liggen. Daarover volgende week echter meer in de commissie MME.

Nu gaat het over buslijn 150. Weer een noodkreet van de gemeenteraden van drie gemeenten: Blaricum, Eemnes en Huizen. Deze keer zelfs gesteund door VVD, D66, CDA, PvdA, GroenLinks, ChristenUnie en SGP. Nu is er ook nog de tijdsdruk van het stoppen op 8 juli. Er moet dus snel gehandeld worden. In deze motie roepen wij het college daartoe op. Ik zou willen zeggen: GS, snel aan de slag.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb hierover eerder al bij de jaarnota iets gezegd. Ik sluit mij volledig aan bij de vorige sprekers. Ik vind namelijk dat wij als derde provincie in deze rij iets moeten doen, waarbij wij zo ontzettend te maken hebben met een gebied waarvoor geen goed openbaar vervoer aanwezig is, waarvoor geen treinaansluitingen beschikbaar zijn en waarvoor wij wel van alles doen om de A27 te verbreden voor € 1.100.000.000. Deze lijn is zo belangrijk. Men kan wel zeggen dat er ook veel studenten gebruik van maken. Hoe moeten studenten anders op hun plaats komen? Er heerst grote woningnood in Utrecht. Zij kunnen er helemaal niet wonen. Zij hebben breder in de omgeving hun kamers. 50Plus vindt dat wij mede onze verantwoordelijkheid dienen te nemen om deze bus te laten rijden. Deze bus moet gewoon blijven.

U moet zich realiseren dat 800 mensen de petitie hebben ondertekend. Dat staat allemaal in de motie. Blaricum, Huizen en Eemnes zijn ook bereid geld bij te dragen. Wij moeten dit gewoon doen. Inderdaad, het is tot december van dit jaar. Niet stoppen in juli, maar verlengen. Dan kunnen we bij de behandeling van de voorjaarsnota bekijken hoe wij hiermee verder omgaan. Ik doe echt een dringend beroep op u om deze motie te honoreren. Dat is ook het verzoek van de mede-indieners.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik had mij voorgenomen om in mijn politieke loopbaan het woord sympathiek niet te gebruiken. Zo kijk ik echter wel tegen deze motie aan. Dat zeg ik heel eerlijk. We hebben niet voor niets een zienswijze ingediend voor het behoud van

deze buslijn. Er zijn ambtelijk gesprekken gevoerd. Daaruit blijkt dat de pilot die nu drie jaar plus een jaar verlenging loopt, gaat stoppen. De provincies Noord-Holland en Flevoland hebben ook een afweging gemaakt. De kostendekkingsgraad van deze buslijn heeft daartoe bijgedragen, evenals de subsidiëring van een parallelle lijn. Gemiddeld maken 180 reizigers per dag gebruik van deze bus. Dan reken ik uiteraard ook de studenten mee. Die zijn voor ons gebied ook van belang. Daarnaast zetten wij daarbij af dat het gaat om 30 reizigers in één spitsrichting en 30 reizigers in de andere spitsrichting. Dat maakt dat het een erg dure afweging is. Die afweging hebben wij ook gemaakt. We zijn nagegaan hoe reizigers uit Eemnes het snelst reizen. We verwachten dat ze via het station Hilversum naar De Uithof reizen. Wij op onze beurt zeggen dan, gezien de vele overleggen die er zijn geweest en de standpunten die door de andere provincies zijn ingenomen, dat wij heel graag inzetten op het versterken van de alternatieven, zoals het verbeteren van de busverbindingen tussen de treinstations Overvecht en Utrecht Centraal. Daarmee zouden we Utrecht Centraal en het Science Park kunnen ontlasten.

Verder stel ik voor om niet met deze motie mee te gaan, hoe sympathiek ik hem ook vind. De kostendekkingsgraad valt namelijk echt heel laag uit met 20 tot 25%. Ik acht het dan veel wenselijker om voor onze reizigers op te komen en het gesprek aan te gaan met de NS over het herstellen van de bediening Overvecht voor de treinverbinding tussen Almere en Utrecht. Wij zijn al bezig met de gesprekken met NS. Daarop wil ik inzetten, alsmede op het verbeteren van alternatieven en het inzetten op het herstellen van de bediening Overvecht voor de treinverbinding Almere-Utrecht.

De VOORZITTER: Wij gaan over tot de tweede termijn.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dank u wel voor het antwoord. Ik ben daarin helaas wel een beetje teleurgesteld. Dat kunt u zich voorstellen. Het inzetten op alternatieven klinkt namelijk heel leuk, maar daarmee zijn de reizigers die nu met die bus reizen op korte termijn totaal niet geholpen.

Voor de kostenafweging neem ik daarin mee dat wij ook heel veel extra geld kwijt zijn aan het inzetten van extra bussen die van Utrecht Centraal naar De Uithof moeten. Dit gaat nog erger worden als deze buslijn stopt.

Dan het bevorderen van de doorstroming. We hebben gezien dat sommige projecten die dat beogen € 1.100.000.000 kosten. Dan lijkt mij € 200.000 een bescheiden bijdrage. Bovendien hebben we in de bespreking van de jaarrekening gezien dat het geld, vooral op mobiliteit, er gewoon ligt. Nogmaals doe ik daarom een dringend beroep, ook op de andere fracties, om dit verzoek toch te honoreren.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Twee dingen. Het eerste punt: helaas, helaas. Als die bus verdwijnt, garanderen wij dat de door ons gehate files en het autoverkeer tussen Almere en Utrecht zullen terugkomen. De reizigers van nu gaan niet met een omweg. Zij pakken dan lekker hun autootje weer. Ten tweede vind ik het jammer dat het nu oorverdovend stil is bij de fracties van de raden van Blaricum, Eemnes en Huizen, VVD, D66, CDA, GroenLinks, ChristenUnie en SGP. Jammer.

De VOORZITTER: Nee, zij hebben van mij nog niet het woord gekregen.

De heer BOSMAN (SP): In de eerste termijn.

De VOORZITTER: Nee, in de eerste termijn krijgen alleen de indieners van de motie het woord. Daarna is het woord aan de gedeputeerde. Vervolgens komt de tweede termijn. Dan krijgen eerst de indieners het woord en vervolgens de andere fracties.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dan trek ik die opmerking terug.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! 50Plus sluit zich volledig aan bij de vorige sprekers. Die woorden hoef ik niet te herhalen. Inderdaad, de files zullen toenemen. Mensen gaan niet allerlei alternatieven voor vervoer gebruiken. Zij gaan niet in buurtbusjes en er rijden in de directe omgeving geen treinen richting Utrecht. Ik denk dan: het gaat weer om De Uithof. Er is meer dan De Uithof. Natuurlijk is De Uithof belangrijk, maar er zijn ook veel mensen die op een andere manier deze

bus gebruiken. We hebben inderdaad de andere partijen nog niet gehoord, maar ik herinner mij nog heel goed de verkiezingsavond en het verkiezingsdebat in De Ronde Venen. Alle partijen zeiden toen voor openbaar vervoer te zijn en dat zij ervoor zouden gaan. "We doen dit, we doen dat, we doen zus en we doen zo." Tot nu toe zie ik daar echter helemaal niets van. Ik vind het heel verdrietig. Ik ga niet huilen, maar ik vind het wel heel verdrietig.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik was aanwezig op de verkiezingsavond in Stichtse Vecht. Ik heb inderdaad gepleit voor de bus tussen Stichtse Vecht en Utrecht. Dat was echter een rendabele lijn.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het niet over Stichtse Vecht. Ik heb het over De Ronde Venen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik was en wij zijn voor die lijn. Wij zijn voor rendabele lijnen. We zijn niet voor onrendabele lijnen. Als ik pleit voor een busverbinding tussen Stichtse Vecht en Utrecht dan is dat om die reden.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Het was niet in Stichtse Vecht, maar in De Ronde Venen. Dat had ik in eerste instantie ook gezegd. Waarom moet alles altijd rendabel zijn? Het gaat om een noodzakelijke voorziening. Een lijn mag ook wel eens een keer niet rendabel zijn.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Het openbaar vervoer is niet rendabel. Bij elk kaartje dat wordt verkocht, wordt hetzelfde bedrag er door de belastingbetaler bij gelegd. Dat zijn met name de automobilisten. Als u het rendabel wilt krijgen, zal ik u daarin steunen en zal ik u daarmee helpen. Het gaat echter niet gebeuren.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Er zijn ook lijnen die wel rendabel zijn. Dat weet u net zo goed als ik. Er worden zelfs extra lijnen voor ingezet, omdat de normale capaciteit niet voldoet. Er wordt verdubbeld en nog een keer verdubbeld. Nu gaat er ook weer een extra lijn naar De Uithof. Prima allemaal, want dat is zo ongeveer de draaischijf van het hele land. Toch vind ik dat ook in andere gebieden de mogelijkheid moet blijven om van A naar B of C te komen.

De VOORZITTER: Dan is nu het woord aan de overige fracties.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wat een sympathieke motie. Als ik mijn rekenmachine erbij pak en met 180 reizigers reken, dan wordt hier gevraagd om die reizigers € 1.100 te geven uit de belastingpot. Dat vindt de VVD vrij veel. Sterker nog: deze bus was een geweldige bus. Gratis wifi en een speciale ruimte om in de bus te werken en toch zijn er te weinig mensen die er gebruik van willen maken om hem rendabel te krijgen. Hij is niet een beetje niet rendabel, maar hij is een van de minst rendabele lijnen. In deze bus denkt de heer Dercksen aan het bijleggen van de helft, maar bij deze bus is het veel erger. Als de rit een tientje kost, moet er € 7,50 van de belastingbetaler bij. Dat betekent dat het handhaven van deze bus een enorme luxe is. Dan denk ik: waar hebben die mensen die € 1.100 dan aan verdiend? Wat hebben zij gedaan om dat te verdienen? Waarom krijgen ze dat van ons?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Voordat ik mijn interruptievraag zal stellen, zal ik de vraag van de heer Joustra beantwoorden. Zij hebben dat verdiend omdat zij de bus nemen. De heer Joustra zegt dat dit een van de meest onrendabele lijnen is. De gedeputeerde heeft gesproken over de bezetting en de kosten tegenover elkaar gezet. Als je kijkt naar de spitsperiode en de periode waarin deze bus goed bezet is, is deze bus dan ook onrendabel in die periode?

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wat aardig dat de heer Bekkers deze vraag stelt. Die haakt namelijk precies aan bij het vervolg van mijn betoog. Tijdens de vergadering van de commissie MME heb ik opgemerkt tegen de PvdA dat er best te praten valt over het rendabele deel. We spreken dan vooral over Baarn tot aan het Utrecht Science Park. Zoals de lijn nu echter is, over het he-

le stuk, ziet de VVD daar niets in. Het rendabele deel? Ja, als er een rendabel deel is, maar dat blijkt in deze motie nog niet.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het komt goed uit dat de VVD zo positief is over het rendabele stuk van deze lijn, want ik vraag niet het hele bedrag aan de provincie Utrecht, maar minder dan een derde. De rest komt van die andere provincies, overheden en gemeenten. Ik neem aan dat wij op steun van de VVD kunnen rekenen. Als je vanaf Baarn naar Utrecht gaat, kost dat precies het bedrag dat ik van de provincie vraag. Dat is dus hartstikke rendabel en het komt precies goed uit.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat cijfer heb ik niet gezien. Daarvan zou ik nog overtuigd moeten worden. Ik weet namelijk niet of hetgeen mevrouw D' Hondt stelt correct is. Ik denk dat ik verder alles genoemd heb over wat mijn bezwaren tegen deze motie zijn.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog een vraag voor de heer Joustra. Ervan uitgaande dat openbaar vervoer een voorziening is, dus niet iets waarvoor je kosten en baten voor 100% tegen elkaar moet afwegen, vraag ik: wat is het u waard dat er zo veel minder auto's op de weg zijn tussen Almere en De Uithof?

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Hoeveel minder auto's?

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik zei 'zo veel'. Een exact aantal is natuurlijk nog niet te geven voor wat er straks gaat gebeuren als die lijn weg is.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Mij is zojuist verteld dat de helft van de mensen in die bus student is. Ik ken ook partijen die heel graag willen dat studenten gaan fietsen. Ik heb dus geen idee over hoeveel auto's wij het hebben. Ik heb dus ook geen idee welk antwoord ik hierop moet geven.

De heer THONON (D66): Mijnheer de Voorzitter! De eerste vraag die bij onze fractie opkomt, is: waarom die bus zo duur is. € 760.000 voor een busrit? Mijn fractie heeft het even opgezocht. Wij vonden de website huurjebus.nl. Dan kun je € 160 betalen voor een ritje. Als je dat zes keer per dag en vijf dagen per week doet, kom je per jaar uit op € 500.000. Die € 250.000 kan mijn fractie niet verklaren. Als we de kosten omlaag brengen, gaat de kostendekkingsgraad alweer omhoog. Dan zitten we alweer meer in de richting van wat de heer Dercksen en de heer Joustra willen.

Dan onze andere vraag. Is er een mogelijkheid om bij een volgende concessie of bij een volgend jaar, bij de wijziging van de concessie, te bekijken of deze buslijn kan terugkomen? Hopelijk dan in een gewijzigde en een stuk goedkopere vorm. Wij hebben namelijk het gevoel dat de concessienemer wat lucht in de offerte heeft geblazen.

Onze derde vraag. Is het college bereid om in de geest van de oorspronkelijke motie van de SP, die oeriep om alles in het werk te stellen om te kijken of er een oplossing is te vinden, te handelen, dus om nogmaals te kijken met gemeenten of andere partners of er een betaling mogelijk is. Vanaf Almere via Overvecht naar De Uithof duurt net zo lang met de trein en een overstap als de reis met de bus. Vanaf Almere is er dus een prima alternatief als het college daarop inzet. Wij bedanken het college ervoor dat ze inzet op het verbeteren van de overstap vanaf Overvecht naar De Uithof.

De pijn zit echter, zoals de heer Joustra aangaf, bij Eemnes, Blaricum en Baarn. Die mensen komen een stuk minder gemakkelijk op De Uithof. Is het college bereid daarnaar te kijken, al dan niet met die gemeenten?

De heer JANSEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ook mijn fractie is erg gecharmeerd van een goede voorziening van openbaar vervoer. Mede daarom hebben wij vragen gesteld aan de gedeputeerde, die wij precies vrijdag jongstleden beantwoord kregen, waarvoor overigens dank. Die vragen roepen echter nieuwe vragen op. Ik onderstreep bijvoorbeeld de vraag die ook gesteld werd door D66: kunnen we

het overleg met de andere overheden weer zien aan te slingeren? Verzin een list. In het bijzonder vraag ik of de gedeputeerde kan inzoomen op het aspect dat ook al door de PvdA werd gememoreerd, namelijk dat er bij andere overheden een bereidheid zou zijn om alsnog met geld over de brug te komen, om zodoende dan in een meer brede financiering door diverse overheden terecht te komen. Dat is een belangrijke vraag voor ons.

Daarnaast benoem ik dat we net vanochtend hebben gezegd om bij de kadernota eens na te denken over hoe wij de gelden besteden, in plaats van dat wij op een te snelle-mag ik zeggen: rappe-wijze met de portemonnee rondgaan. Mijn fractie zou daarover in eerste aanleg niet zo enthousiast zijn. Graag alles uit de kast halen om te kijken of wij het tot een haalbaar verhaal kunnen maken. Nee, niet te snel door de bocht met een motie en € 230.000 fourneren.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De laatste vraag van de heer Jansen kwam ook bij mij op. Waarom nu deze lijn? In het afgelopen jaar hebben wij over veel meer lijnen gesproken. Ik kan mij heel goed voorstellen dat die andere misschien wel eens belangrijker zijn. Ik heb de volgende vraag voor de initiatiefnemers. Stel nu dat dit de enige pot was die wij beschikbaar hebben, is dit dan de lijn waarvan u zegt dat wij die moeten verbeteren en in stand moeten houden? Of is die er één in een reeks van vele?

Wij hebben genoeg argumenten gehoord. Er is sprake van een vrij lage bezetting. De helft is student, zo heb ik begrepen. Dat betekent dat er maar 90 automobilisten gespaard worden op de A27.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een heel uitdagende vraag. We hebben natuurlijk nog veel meer lijnen, maar dit is een lijn die verschillende provincies verbindt. We zijn toch zo voor het verbinden en participeren? Met elkaar, met de provincies samen en misschien ook wel met het Rijk? Over het Rijk hebben wij het nog niet eens gehad. Nu wordt de lijn betaald door het ministerie. Ik vind echter dat het Rijk ook best een deel kan blijven betalen. Als wij ons daarvoor samen inspannen, dan moet het gewoon lukken. Nu vragen wij voor een kleine periode om ervoor te zorgen dat de continuïteit gewaarborgd blijft, voor de eerstkomende maanden tot en met december. Laten wij die periode overbruggen en laten wij onderzoeken of wij bronnen kunnen vinden, zowel vanuit Den Haag, de provincies Utrecht, Noord-Holland en Flevoland en de gemeenten, die ook nu al hebben aangegeven bereid te zijn geld te geven. Laten we ons eens van deze kant tonen. Laten we er gewoon eens voor gaan. Niet alleen snelwegen zijn belangrijk. Straks behandelen wij een motie over de A27. Daarbij gaat het over € 1.100.000.000. Ik ga nog niet al mijn kruis verschieten, maar heeft u deze week de krant gelezen over de A4? Ik weet niet hoeveel miljoenen euro's dat heeft gekost. Dat ging ook om bijna € 1.000.000.000. Mislukt. Wat is er gebeurd? De files zijn niet afgenomen, maar toegenomen. Over die A27 gaan wij het straks ook nog even hebben.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! ik heb mij altijd voorgenomen dat, als ik praat over overheidsgeld, het dan niet uitmaakt of de provincie, een gemeente of een andere provincie het betaalt. Daardoor wordt het niet goedkoper. Het blijft geld van de burgers. Wij zijn even verantwoordelijk voor het geld van de burgers dat via de provincie Noord-Holland of Flevoland of welke andere overheid dan ook vloeit.

Ik zei net dat er dan maximaal 90 automobilisten minder op de A27 komen. Ik heb begrepen dat de A27 juist verbreed wordt. Die kan dat gemakkelijk hebben, denk ik dan.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! In lijn met de vragen van het CDA aan de gedeputeerde vraag ik of er bereidheid is bij andere overheden om een rol te spelen in het financieren van deze lijn. Gezien de eerste reactie van de gedeputeerde zijn er twijfels over de mate waarin de bezetting de investering waard is. Zoals ik net al opperde in de vragen aan de heer Joustra de volgende vraag. Is het mogelijk om deze bus alleen in de spitsperiode te laten rijden? Wat zijn dan de kosten? Die lijken mij dan lager dan wanneer er de hele dag een bus rijdt.

Daarop doordenkend in praktische zin het volgende. Als je een buslijn helemaal vanuit Almere naar De Uithof laat rijden tussen 07.00 uur en 09.00 uur of 06.00 uur en 09.00 uur, in de richting van waar de mensen naartoe moeten, dan houd je natuurlijk een heleboel bussen en buschauffeurs over op De Uithof die dan niet de andere kant op rijden. Aangezien het echter ook een gemeenschap is van men-

sen die daar werken dan wel studeren, ligt hier misschien een uitgelezen kans voor wat wij in eerdere debatten toch als een interessante optie zagen, namelijk om burgers een rol te laten spelen, in dit geval in moeilijk rendabele lijnen waarbij zij wel veel belang hebben. Zou de gedeputeerde er wellicht brood in zien om een bijdrage te leveren in opleiding en materieel, als daar de wens toe bestaat vanuit de mensen die er belang bij hebben, zodat zij dat zelf kunnen regelen. Dan hebben ze zelf een paar chauffeurs die die bussen kunnen besturen en die ze aan het einde van de dag ook weer terugrijden. Ziet de gedeputeerde daar mogelijkheden voor? De harde vraag is: biedt de concessie daarvoor de mogelijkheden?

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Heel kort wil ik nog een bijdrage leveren. De gedeputeerde zou ook nog haar oor te luisteren kunnen leggen bij de bedrijven en de organisaties van De Uithof, om na te gaan of zij ook bereid zijn bij te dragen in de kosten van de bus. Men moet het toch heel belangrijk vinden dat men daar kan komen en dat men daar op tijd kan komen, bij de congressen, bij de opleidingen, op het werk, enzovoort. Als die bedrijven ook willen bijdragen, dan hebben we de bus volgens mij bijna cadeau. Wil de gedeputeerde daarvoor een inspanning verrichten?

De VOORZITTER: We zijn aan het einde gekomen van de tweede termijn. Ik geef het woord opnieuw aan de gedeputeerde.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er circuleert nu een bedrag van € 260.000 in de motie. Dat is het bedrag tot het einde van het jaar. Wij moeten ons realiseren dat het in stand houden van de buslijn per jaar € 750.000 kost. Elk jaar moet er € 600.000 bij. We hebben overleg gehad, ambtelijk zelfs meerdere malen. Niet voor niets hebben wij zelf een zienswijze ingediend. De colleges van Noord-Holland en Flevoland hebben naar aanleiding van statenvragen hun zienswijze echter niet gewijzigd. Zij hebben besloten niet bij te dragen.

Dat maakt dat wij gezegd hebben dat wij veel beter kunnen kijken naar en onze energie steken in het herstellen van de bediening Overvecht, op de lijn Almere-Utrecht. Daarmee bieden wij een goed alternatief. Ook richten wij ons op het versterken van de alternatieven zoals de busverbinding tussen het Science Park en de treinstations Utrecht Overvecht en Utrecht Centraal. Daardoor is ook een snelle busverbinding mogelijk. Daar komt bij dat voor de inwoners van Eemnes de mogelijkheid bestaat om via Hilversum richting Utrecht te reizen, wat de snelste route is. Er zijn dus alternatieven waarmee aan de vervoersvraag kan worden voldaan. Daarin zien wij meer kansen dan om nogmaals de gesprekken te starten. Als je alleen maar het voorstel doet om de lijn tijdens de spits aan te bieden, verlaag je de kwaliteit. Er is gesproken over de vraag of dat tot de alternatieven behoort. Juist omdat er alternatieven naast staan, zal ook daar de kwaliteit en het gebruik steeds minder worden. Daarmee ontstaat er een nog slechtere kostendekkingsgraad. Sympathie voor alle vragen om terug te gaan naar de gesprekstafel. Ik ben daartoe graag bereid, maar het moet wel iets kunnen opleveren. Dan kunnen we beter inzetten op goede alternatieven voor de reizigers. Daarvoor span ik mij graag in.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een korte, verhelderende vraag naar aanleiding van de cijfers die zojuist genoemd werden door het college. Het gaat dan om € 600.000 per jaar als wij deze lijn in 2017 moeten handhaven. Dan gaat het niet om € 1.100 per neus, maar dan kom ik op € 3.300,30 per hoofd. Is dat correct?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De lijn kost € 550.000 per jaar. Elk jaar moet er € 600.000 bij. Er is dan snel een rekensom gemaakt, maar die heb ik niet zo snel bij de hand. Dit zijn echter de bedragen waarover wij spreken. Die bedragen zijn overigens in de beantwoording terug te lezen.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb begrepen dat er inderdaad gesprekken gevoerd zijn, maar de situatie is inmiddels veranderd, zo heb ik begrepen van mijn collega-fractiegenoten in die provincies. Daarvoor moet er echter wel iemand de eerste stap zetten op financieel gebied, anders is die buslijn vanaf nu weg en zitten al die mensen weer in de file. Dan kunnen de studenten überhaupt niet meer op de universiteit komen of ze doen er heel erg lang over.

Ik ben heel blij dat de fracties van D66 en GroenLinks willen meedenken over alternatieven om die lijn goedkoper te maken. Dat lijkt mij heel goed. We moeten vooral kijken naar het bedrijfsleven en misschien naar een eenrichtingsbus. Dat betekent dat hij 's ochtends alleen maar van Almere rijdt en 's middags alleen maar terug. Dat zou allemaal kunnen. Daarmee kunt u aan de slag als wij in de tussentijd, voor een half jaar en voor een klein bedrag deze lijn in stand houden. Weg is weg en dan komen we niet meer aan slag. Heeft u nagedacht over alternatieven om die lijn goedkoper te maken?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er is nagedacht over alternatieven. Die heb ik net genoemd. Dat gaat om het herstellen van de bediening Overvecht voor de verbinding Almere-Utrecht en het versterken van de busverbindingen tussen de treinstations. Dat zou Utrecht ook kunnen doen. Als er initiatieven zijn vanuit het bedrijfsleven voor doelgroepenvervoer en dergelijke, dan willen wij daar met een positieve grondhouding naar kijken. Als die verzoeken komen en als daaraan behoefte bestaat en er een markt voor is, dan zullen wij er zeker naar kijken. Op dit moment zijn er echter andere alternatieven. Het gaat om geld van de belastingbetaler. We hebben alternatieven en dan kunnen we beter daarop inzetten. Nogmaals: tot vorige week heb ik geen ander signaal gekregen dan dat de provincies bereid zijn om mee te betalen aan deze buslijn. De beantwoording dateert van mei. Dan ga ik liever voor de zekerheid en dat is het bieden van een alternatief aan de reiziger. Als wij het nu namelijk uitstellen tot het einde van het jaar, zullen we het samen moeten betalen. Ik span mij liever in voor iets dat nu realistisch is, haalbaar blijkt en ook nog binnen de budgetten valt, waardoor we voor onszelf kunnen verdedigen waaraan wij het geld uitgeven, dan dat ik mij ervoor inspan om nogmaals de gesprekken aan te gaan. Er is veel gesproken over deze buslijn.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde is er helder over dat het gesprek met de andere provincies niet zo veel zal opleveren, gezien de eerdere signalen die zij hebben afgegeven. Straks zal zij hopelijk nog ingaan op mijn vragen over de burgerbetrokkenheid. Mevrouw Hoek voegde zojuist een punt toe aan mij bijdrage. Ik liet het toen aan haar, maar nu stel ik er toch een vraag over. U zegt dat als er bedrijven zijn die in dat kader iets willen, u daarvoor zeer open staat. Dat klinkt op de een of andere manier wel passief. Het zou ook kunnen dat u zegt dat, gezien het diverse belang dat eraan gehecht wordt, het misschien de moeite waard is om vanuit onze zorg voor een zo goed mogelijk aanbod van openbaar vervoer een soort initiatief naar een universiteit, naar een aantal grote werkgevers te laten uitgaan, tenzij u straks gaat antwoorden dat dit al heeft plaatsgevonden. Dan kan namelijk worden bekeken of de eenrichtingsbus die de spits bedient van de aanvang werktijden en aanvang collegetijden mogelijk is. Ziet u er ook iets in daarin zelf een initiatief te nemen bij de werkgevers en opleiders?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Richting het Science Park zetten wij in op het bieden van alternatieven. Dat gaat om het versterken van die buslijnen naar de stations Overvecht en Utrecht Centraal en ook naar De Uithof. Daarnaast heb ik aangegeven dat het mooi zou zijn als de bediening Overvecht weer wordt ingevoerd in de dienstregeling. Daarvoor span ik mij ook in. U vraagt mij nu om alle partners van het Science Park actief te benaderen. Zij zullen echter ook vragen of er een alternatief is. Dan zal ik moeten aangeven dat een alternatief zou kunnen zijn het verbeteren van de busverbindingen. Dan is er een overstap nodig, maar dan is er wel een alternatief. Het gaat erom of je voor de buurtbus kiest of voor een snelle verbinding met de trein en dan het laatste stukje per bus of per fiets vanaf Utrecht Centraal. Die mogelijkheid is er ook. Er zijn alternatieven en daarop zetten wij in. Op dit moment zie ik geen noodzaak om daarnaast actief een vorm van een buurtbus of doelgroepenvervoer te promoten.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Voor mijn werk moet ik soms elders in Nederland zijn. De laatste tijd ben ik ook een paar keer in Limburg geweest. Soms kijk ik waar ik moet zijn en een enkele keer staat het routeprogramma op mijn iPad per ongeluk op lopen. Dan krijg ik een soort wandeltocht van 36 uur of zo. Ik haal dit even aan, omdat u aangeeft dat er alternatieven zijn. Zo zijn er natuurlijk altijd alternatieven. Bent u het dus niet eens met de zorgen van een aantal partijen en degenen die het punt aandragen dat de alternatieven dermate veel langer zijn dat het in feite geen aantrekkelijke alternatieven zijn? Als u daarover met ons van mening verschilt, snap ik uw ant-

woord. Als u het er op zich mee eens bent dat het weliswaar kan met overstappen, maar dat de reis dan wel flink onaantrekkelijker wordt, dan is dat misschien toch een gespreksonderwerp met die partners waard.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Laten we afspreken dat wij nu inzetten op de gesprekken met de NS voor de bediening Overvecht en het versterken van de alternatieven, zoals het verbeteren van de busverbinding tussen Utrecht Centraal en Overvecht. Daarnaast zal ik bij de partners nagaan hoe zij er tegenaan kijken, ook rekening houdend met de opmerking van scholieren en dergelijke. Dan gaan wij hier nu mee van start. Ik zet daarop in. Iedereen maakt zijn eigen afwegingen voor het vervoermiddel. Daar heb je heel mooie apps voor. Bij de businessmarathon was er een app, waarbij je je hele agenda en voorkeur voor vervoermiddel of wat dan ook kon aangeven. Daar rolt dan precies een reisadvies uit. Misschien moeten wij dat hier nog aan koppelen.

Ik stel voor om daarmee aan de slag te gaan. Ik kan nog de verschillen van reistijden naast elkaar zetten, als u daaraan behoefte heeft. Ik zeg u toe dat ik in mijn eerstvolgende gesprek met de partners van het Science Park zal aangeven waarop wij nu inzetten. Dat is het terughalen van de verbinding Overvecht, maar ook de inzet op het versterken van de busverbindingen die ik zojuist heb genoemd. We houden niet buslijn 150 in stand, maar we gaan echt kijken naar goede alternatieven voor onze reizigers. Ik realiseer mij heel erg goed dat de een heel gemakkelijk die 46 minuten loopt en dat voor een ander een ander vervoermiddel meer geschikt is. Dat is echter even zoals het nu is.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik wil echt tot afronding komen, want ik heb het gevoel dat we niet veel meer toevoegen. Langzaam maar zeker kunt u de donderdagavond gaan reserveren, want er komen nog twee volle agendapunten aan.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Heel kort nog.

De VOORZITTER: Elke keer als ik denk dat we aan het einde van het agendapunt zijn gekomen, staan er opnieuw vier personen op. Het is verstandig om echt tot afronding van het agendapunt te komen. Er komt ook nog een stemming aan.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Dan heel kort aan het eind. Bij de gedeputeerde bespeur ik niet de intentie om het tegelijk te doen, namelijk zowel het in gesprek gaan met de bedrijven en het werken aan alternatieven. Het is een kwestie van één week wat telefoontjes en berichtjes en u zit om de tafel. U weet hoe het werkt. Dan denk ik: DHV in Amersfoort heeft ook zo'n regeling dat er een speciale busverbinding is naar de trein en noem maar op. DHV betaalt daaraan mee. Ik bespeur bij u geen intentie om beide zaken parallel te onderzoeken. Dat betreurt ik, tenzij u alsnog zegt dat u het beide gaat doen.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik vraag alleen heel kort om de toezegging dat de gedeputeerde naast het alleen in gesprek gaan en het aanbieden van de alternatieven waaraan zij denkt, zij het bedrijfsleven om een financiële bijdrage gaat vragen om die buslijn in stand te houden. Dan wordt hij namelijk rendabel.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde heeft nog geen antwoord gegeven op de vragen van de heer Bekkers aangaande de concessie en hoe dit invloed heeft op de concessie en of het stuk Baarn-Utrecht Science Park daarin wellicht zou passen.

De heer THONON (D66): Mijnheer de Voorzitter! In aanvulling op de heer Joustra het volgende. We hebben al aangegeven dat Almere-Utrecht geen probleem is, omdat dit met de trein, zeker als de overstap vanaf Overvecht verbeterd wordt, goed te doen is. Dat kleine stukje Eemnes-De Uithof duurt met de trein echter anderhalf uur, maar zou met de buurtbus echter prima te doen zijn in drie kwartier. Is er geen mogelijkheid om dat na te gaan, dus om Eemnes-Baarn-Uithof met een buurtbus te laten doen?

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Heel kort, zoals u van mij gewend bent. Op welke termijn kunnen wij concrete antwoorden op dit soort belangrijke vragen krijgen?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De verkenning voor een buurtbus wil ik samen met de gemeente Eemnes prima nog eens doen. Het is niet zo dat wij niet willen, maar wij hebben alle alternatieven al naast elkaar gezet. Wij denken dat wij goede alternatieven hebben. Er is gevraagd of ik de vraag voor het bedrijfsleven parallel wil stellen. Ik spreek hen bijna wekelijks, dus ik zal dat gesprek voeren. Is het dan parallel? Ja, waarschijnlijk is het wel parallel. Als ik hen vraag om een bijdrage, zullen zij ook vragen of er goede alternatieven zijn. Dat zullen zij meewegen. Als u mij vraagt of ik die vraag wil neerleggen, dan wil ik dat natuurlijk altijd vragen. GS heeft echter gezegd dat wij in elk geval niet het bedrag dat voor deze lijn staan gaan investeren, gezien de kostendekkingsgraad. Wij gaan niet het bedrag van € 600.000 bijleggen bij deze busverbinding, juist omdat wij zien dat er goede alternatieven zijn. In die zin ontraad ik deze motie nog steeds.

De VOORZITTER: Wij komen er straks bij de stemverklaringen en de stemming op terug.

Motie zienswijze verbreding A27, ingediend door PvdA, gecombineerd met de motie zienswijze OTB Ring Utrecht, ingediend door GroenLinks.

De VOORZITTER: Er is een tweetal moties ingediend. De eerste door de PvdA.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Gisterenmiddag stond ik samen met een aantal collega's uit deze zaal te demonstreren. Daar was het gelukkig het goede weer voor. Wij demonstreerden tegen de verbreding van de A27. Wat is het probleem? Tja, dat is een goede vraag. Er wordt € 1.100.000.000 uitgetrokken om een file te bestrijden die er niet staat. Dit gedeelte van de A27 komt namelijk niet voor in de file top 10, zelfs niet eens in de file top 50. Als we minister Schultz, gisteren nog aanwezig in het programma Buitenhof, mogen geloven, zal die er waarschijnlijk ook niet komen. Tegen de tijd dat dit project namelijk is afgerond, zal het aandeel zelfrijdende auto's dusdanig zijn, dat het in- en uitvoegen niet meer leidt tot opstopping. Sterker nog: recente rapporten tonen aan dat meer asfalt alleen maar tot meer verkeer leidt. Dit project creëert dus een probleem, in plaats van het op te lossen.

Niet alleen is met de verbreding van de bak bij Amelisweerd een enorme smak geld gemoeid, die wat ons betreft beter aan andere zaken kan worden uitgegeven die een duurzame mobiliteit rondom de stad bevorderen, ook betekent een verbreding van de bak bij Amelisweerd dat er aan weerszijden vijftien meter bomen moet worden gekapt. Dat kun je natuurlijk ergens anders compenseren, maar daaraan heeft het bestaande ecosysteem van Amelisweerd helaas helemaal niets. Dit unieke stukje natuur, midden in onze provincie, is het waard om voor te vechten, zoals ook de generatie voor mij dat in de jaren '80 al deed. Hopelijk kan de generatie na mij, waaraan, zoals u misschien gezien heeft, nu actief wordt gewerkt, er ook nog van genieten.

Dan zijn er ook nog de onbekende risico's van de beruchte folieconstructie, om maar niet te spreken over de overlast waarmee niet alleen omwonenden, maar ook de door sommige partijen zo geliefde automobilist maar liefst acht jaar, in het gunstigste geval althans, te maken zullen krijgen. Daarom dien ik, wederom samen met SP en 50Plus, een motie in om het college te verzoeken een zienswijze in te dienen, waarin het zich, net als de gemeente Utrecht, uitsprekt tegen het ontwerptraçébesluit om de A27 bij Amelisweerd te verbreden.

Motie M26 (PvdA, SP, 50Plus): in stand houden verzet verbreding bak Amelisweerd.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016;

constaterende:

- *dat het ministerie van Infrastructuur en Milieu het ontwerptraçébesluit (OTB) en het milieueffect-rapport (MER) A27/A12 Ring Utrecht van 10 mei tot en met 20 juni 2016 ter inzage heeft gelegd, waarbij belanghebbenden en anderen de mogelijkheid hebben om een zienswijze in te dienen (1);*

- dat in het OTB wordt voorzien in een verbreding van de bak bij Amelisweerd van 15 meter aan weerskanten om een uitbreiding naar twee keer zeven rijstroken mogelijk te maken;
- dat met dit project een bedrag van € 1,1 miljard euro is gemoeid;
- dat de gemeente Utrecht reeds een conceptzienswijze heeft ingediend waarin zij onder andere bezwaar maakt tegen de verbreding van de bak (2);

overwegende:

- dat de verkeersintensiteit van de prognoses (de zogenaamde GE-scenario's) waarmee is gerekend voor het OTB pas in 2046 zullen worden bereikt, volgens recent door het ministerie gepubliceerde nieuwe berekeningen (zogenaamde WLE 1 en 2 scenario's);
- dat het Centraal Plan Bureau (CPB) in zijn second opinion van maatschappelijke kostenbatenanalyse van het project niet alleen de kosten van het OTB hoger inschat dan de baten, maar ook meent dat alternatieven die in een eerder stadium, vanwege de verkeersveiligheid zijn afgevallen inmiddels door nieuwe veiligheidsonderzoeken niet mogen worden uitgesloten (3);
- dat het CPB en het Planbureau voor de Leefomgeving in hun recent verschenen studie 'Kansrijk mobiliteitsbeleid' aangeven dat de aanleg van meer asfalt een aanzuigende werking heeft op het verkeer en op de langetermijnfiles alleen maar zal verergeren (4);
- dat de uitvoering van het project minstens acht jaar grote overlast zal veroorzaken voor zowel weggebruikers als omwonenden;
- dat met de verbreding van de bak de natuur bij Landgoed Amelisweerd wederom onherstelbaar wordt aangetast;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

om een zienswijze in te dienen bij Rijkswaterstaat met de strekking dat de provincie Utrecht zich verzet tegen de verbreding van de bak bij Amelisweerd met in achtneming van bovenstaande overwegingen.

En gaan over tot de orde van de dag.

- (1) <https://www.rijkswaterstaat.nl/over-ons/nieuws/nieuwsarchief/p2016/04/ontwerptracebesluit-a27-a12-ring-utrecht-vanaf-10-mei-ter-visie.aspx>
- (2) <https://platform.newsco.nl/app/uploads/sites/2/2016/05/Concept-zienswijze-OTB-1.pdf>
- (3) <http://www.cpb.nl/persbericht/3214634/uitstel-verbreding-a27a12-ring-utrecht-beste-optie>
- (4) <http://www.pbl.nl/publicaties/kansrijk-mobiliteitsbeleid>

De VOORZITTER: De motie M26 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik helder zijn: GroenLinks was tegen, is tegen en blijft tegen de verbreding van de A27 en vooral tegen de verbreding van de bak bij Amelisweerd. Dit standpunt dragen wij consequent uit in de Staten, in de Tweede en Eerste Kamer en in de gemeenteraad. Ik zou zeggen: dat zouden meer partijen moeten doen.

In 2011 hebben deze Staten ingestemd met het bestuursakkoord met het Rijk over drie grote infrastructuurprojecten, waaronder de Ring. GroenLinks heeft tijdens de stemming hiervoor een expliciet voorbehoud gemaakt voor de verbreding van de bak bij Amelisweerd. We stonden toen helaas bijna alleen. Nu, vijf jaar later, is het afsprakenkader nog steeds de bestuurlijke realiteit waarmee wij als provincie en als bestuurders te maken hebben. We hebben helaas ook te maken met een Kabinet van PvdA en VVD dat het plan voor de verbreding van de Ring Utrecht doorzet en nieuwe inzichten en bezwaren lijkt te negeren. Ik noem er drie.

In 2014 concludeert het CPB in de second opinion op de MKBA dat het project met de huidige verkeersgroei niet rendabel is en zij beviel aan om een variant binnen de bestaande bak in een kostenbatenanalyse te onderzoeken. Ook concludeert het CPB dat het misschien verstandiger is om het project uit te stellen. Het OTB geeft op geen van deze adviezen een serieus weerwoord en besteedt er zelfs nauwelijks aandacht aan. De second opinion staat niet op zichzelf. Eind 2015 hebben de planbu-

reus een actualisatie uitgebracht van de zogenaamde WLO-scenario's tot 2030-2050, met een veel lagere verkeersgroei dan waarmee het OTB heeft gerekend. Vorige maand hebben de planbureaus in Kansrijk Mobiliteitsbeleid wederom aanbevelingen gedaan die in dezelfde richting wijzen.

GroenLinks is van mening dat de provincie een zienswijze op het OTB moet indienen. Hiertoe dienen wij een motie in, die eerder vandaag is rondgestuurd. Anders dan de motie van de PvdA negeert deze motie niet het feit dat de provincie medeondertekenaar is van het afsprakenkader. De bal ligt nu immers bij het kabinet. Onze motie draagt GS op om een zienswijze in te dienen die de minister vraagt om het OTB qua verkeerseffecten en kosten-baten te toetsen aan de meest recente groeiscenario's van de planbureaus, de second opinion van het CPB en de publicatie Kansrijk Mobiliteitsbeleid. Ook vraagt de motie om de uitkomsten van die toets mee te nemen in het definitieve tracébesluit, zowel wat betreft de inhoud als de fasering van het project. Met andere woorden: als er uit de toetsing van de nieuwe scenario's geen overtuigende onderbouwing van het project komt, komen alternatieve oplossingen of uitstel van het project nadrukkelijk in beeld. Een variant zonder verbreding van de bak ligt dan voor de hand, aangezien dit ook door de planbureaus is aangedragen als alternatief om nader te onderzoeken.

Verder nemen we in deze motie nog twee aandachtspunten mee. Schade en negatieve effecten voor de regio tijdens de uitvoering, die acht of misschien wel twaalf jaar duurt, waaronder ook de bereikbaarheid van het Utrecht Science Park. Deze effecten dienen goed in beeld gebracht te worden. Dat geldt ook voor de kosten-batenafwegingen en de risico's met betrekking tot het waterkerende vlies bij verbreding van de bak. Ook vraagt de motie om een adequate oplossing voor de natuurcompensatie, alvorens het definitieve tracébesluit vast te stellen. Binnen het afsprakenkader waaraan de provincie zich eerder heeft gecommitteerd is onze motie, vanuit onze rol en verantwoordelijkheid als provincie, een niet mis te verstaan signaal waarmee wij trachten een in onze ogen historische vergissing te voorkomen.

Motie M27 vreemd aan de orde van de dag (GroenLinks): zienswijze OTB Ring Utrecht.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016;

constaterende:

- dat het ministerie van Infrastructuur en Milieu op 10 mei 2016 het Ontwerp Tracébesluit (OTB) voor de Ring Utrecht ter inzage heeft gelegd en hier tot 20 juni 2016 zienswijzen op kunnen worden ingediend;
- dat Gedeputeerde Staten in december 2010 afspraken hebben gemaakt met het ministerie van I&M over de Ring Utrecht, de NRU en De Uithoflijn en deze afspraken in februari 2011 door Provinciale Staten zijn goedgekeurd en in deze afspraken een voorkeursvariant is benoemd voor de Ring Utrecht;
- dat de realisatie van dit project conform het Voorkeursalternatief (VKA) zoals uitgewerkt in het Ontwerp Tracébesluit (OTB) een grote, niet omkeerbare ingreep behelst in het landschap en in het bijzonder in vlakbij de stad gelegen natuur (Amelisweerd en Kromme Rijn gebied);
- dat de werkzaamheden aan de A12 en A27 8 tot 12 jaar zullen duren en in de omgeving van het Utrecht Science Park (USP) en de A12-zone plaatsvinden;
- dat de Kwaliteitsgidsen Utrechtse Landschappen (die gekoppeld zijn aan de PRS) richtingen meegeven voor de inrichting van de Utrechtse landschappen;
- dat sinds het opstellen van de scenario's die zijn gehanteerd in het OTB en in de CPB-second opinion van de MKBA er in december 2015 nieuwe groeiscenario's tot 2030 en 2050 van het CPB en Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) zijn gepubliceerd;
- dat het CPB en PBL in mei 2016 in de publicatie Kansrijk mobiliteitsbeleid nieuwe aanbevelingen hebben gedaan voor effectief mobiliteitsbeleid;

overwegende:

- dat de wegwerkzaamheden tot verminderde bereikbaarheid van het USP en de A12-zone zouden kunnen leiden, met eventuele economische schade tot gevolg, terwijl de verbreding van de A27 een bijdrage beoogt te leveren aan de bereikbaarheid van Utrecht-Oost;
- dat het Mobiliteitsprogramma 2014-2028 van de provincie Utrecht stelt dat "een zorgvuldige kosten-batenafweging en beperking van onnodige schade aan het landschap en de leefbaarheid zwaar meewegen in besluitvorming rond infrastructuurprojecten";
- dat er nog geen ervaring is in andere projecten met een waterkerend vlies zoals bij Amelisweerd en dat gezien de risico's daarmee er een verhoogde kans is op wateroverlast en/of vertraging in de uitvoering van het project, hetgeen een grote impact zal hebben voor de regionale bereikbaarheid en economie;
- dat het wenselijk is dat vanuit de stad Utrecht het USP en de Kromme Rijn op een eenvoudige en sociaal veilige manier bereikbaar blijven;
- dat de natuurcompensatie nadere uitwerking behoeft en dat de keuze in het OTB om bos aan te leggen in het Kromme Rijngebied en rondom de Nieuwe Hollandse Waterlinie niet overeenkomt met de Kwaliteitsgidsen Utrechtse Landschappen;
- dat een bredere A27 voor meer barrièrewerking kan zorgen tussen de stad Utrecht, het USP en de Kromme Rijn wanneer de afgesproken onderdoorgangen en fiets- en wandelpaden op de overkapping van de A27 niet voldoende worden gerealiseerd;
- dat het van goed bestuur getuigt om in (tracé)besluiten in te gaan op en deze te toetsen aan de nieuwste economische scenario's van de planbureaus;
- dat het als medeondertekenaar van het afsprakenkader passend is om de bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen om bovenstaande punten van regionaal en algemeen belang met een zienswijze onder de aandacht van de minister te brengen;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- een zienswijze in te dienen op het OTB voor de Ring Utrecht op basis van bovenstaande constatering en overwegingen waarin Gedeputeerde Staten het ministerie verzoeken om:
 - de verkeerskundige en economische onderbouwing van het OTB van 14 maart 2016 te toetsen aan genoemde recente publicaties van het CPB en PBL en de uitkomsten hiervan mee te nemen in het definitieve tracébesluit (zowel qua inhoud als qua fasering van het project);
 - de risico's ten aanzien van het waterkerende vlies goed in beeld te brengen en de economische en andere effecten voor de regio van deze risico's ten tijde van de uitvoering nadrukkelijk mee te nemen in de besluitvorming;
 - te zoeken naar oplossingen voor het opheffen van een mogelijke versterkte barrièrewerking tussen stad, USP en Kromme Rijn, en te zorgen voor sociaal veilige onderdoorgangen;
 - met een adequate invulling te komen van de afgesproken natuurcompensatie, waarbij rekening wordt gehouden met de Kwaliteitsgidsen Utrechtse Landschappen en de wensen van de betrokken gemeenten, alvorens het definitieve tracébesluit vast te stellen;
 - de maatregelen uit de Gebiedsuitwerking A27-Utrecht Oost d.d.17 december 2013 in het definitieve tracébesluit te handhaven en eventuele aanpassingen daarop slechts na overeenstemming met de regiopartners door te voeren;
- deze motie als bijlage mee te sturen met deze zienswijze.

En gaan over tot de orde van de dag.

Toelichting/onderbouwing.

Ten grondslag aan de constateringen en overwegingen liggen de volgende publicaties:

- Statenvoorstel 'Ring Utrecht en tram Utrecht CS - Utrecht Science Park/De Uithof', PS2011MME01, 7 februari 2011 met daarin de afsprakenlijst van Rijk en regio;
- Kwaliteitsgidsen Utrechtse Landschappen, Provincie Utrecht, ± 2011;
- Second Opinion MKBA Ring Utrecht, CPB, maart 2014;
- Mobiliteitsprogramma Provincie Utrecht, juli 2014;
- Nederland in 2030-2050: twee referentiescenario's-Toekomstverkenning Welvaart en Leefomgeving (WLO), CPB en PBL, december 2015;

- *Kansrijk mobiliteitsbeleid, CPB en PBL, mei 2016 (pag. 14);*
- *Ontwerp-Tracébesluit A27/A12 Ring Utrecht, Besluit, vastgesteld op 14 maart 2016 door de minister van Infrastructuur en Milieu, in overeenstemming met de staatssecretaris van Economische Zaken.*

De VOORZITTER: De motie M27 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie is reeds vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Staat in die motie ook dat de provincie zich in de zienswijze uitspreekt tegen de verbreding? Zojuist noemde de heer Van Essen alle argumenten die ook in mijn motie staan, met daarnaast nog een heleboel andere argumenten. Ik kan mij daarom niet voorstellen dat GroenLinks tegen die motie kan stemmen of dat de motie van GroenLinks niet identiek is aan mijn motie.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De moties zijn niet identiek. De bal ligt bij de minister en bij de Tweede Kamer. In onze ogen is het effectief om de minister en de Kamer argumenten mee te geven, met name de argumentatie van de planbureaus. Die zijn heel helder en overtuigend. Daar moet vooral naar worden gekeken.

We vinden het wat vreemd om onze bestuurders nu opdracht te geven om in verzet te komen. Dat is sowieso een wat onhandige rol voor bestuurders. Wij zijn zelf als partij tegen de verbreding. Gezien het afsprakenkader, waar trouwens ook de PvdA destijds voor heeft gestemd, zonder een voorbehoud te maken voor de verbreding van de bak, vinden wij het zuiverder GS opdracht te geven de minister nog eens heel goed naar de onderbouwing te laten kijken en het plan daarop eventueel aan te passen.

De VOORZITTER: In de tussentijd hebben wij de motie ontvangen.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Heel kort. Reflectie, zo denk ik dan. Eén dag na de manifestatie in Utrecht. GroenLinks en D66 prominent op het podium. "Wij zijn tegen de verbreding." Wij zijn ervan overtuigd dat als beide partijen vandaag zeggen dat zij het coalitieakkoord opzeggen als de motie van de PvdA, SP en 50Plus niet wordt uitgevoerd, de coalitie morgen onze motie gaat steunen. Wij wachten nog even af of GroenLinks voor of tegen onze motie stemt. Wij zijn daar heel benieuwd naar. Gisteren met grote banners er staan en nu met wat? Een natte luier? Je moet geloofwaardig blijven.

De VOORZITTER: Nu begrijp ik het niet meer. Volgens mij heb ik u het woord gegeven als mede-indiener van beide moties.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! (zonder microfoon)

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! De heer Bosman gebruikt grote woorden. Ik vraag mij echter af waar de SP was in 2010 toen hier in deze Staten gestemd werd over een bestuursakkoord? U heeft toen geen voorbehoud gemaakt voor de verbreding van de bak. Anders dan GroenLinks.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het in zoverre niet helemaal terecht, omdat de heer Bosman statenlid vanaf een jaar geleden is. Dit gaat over 2010. Toen was ik ook nog geen statenlid, maar even later ...

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Vanaf maart vorig jaar, mijnheer Meijer.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Daarop moet ik het antwoord op schuldig blijven. Ik verwijs daarvoor graag naar mijn fractievoorzitter.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het is inderdaad ongebruikelijk dat er twee woordvoerders zijn. Ik sta hier alleen maar vanwege de verwijzing naar 2010. De heer Dercksen heeft zojuist

ook iets gezegd over bussen, terwijl de heer IJssennagger woordvoerder was. Zo heel nauw heeft u dat dus niet genomen.

Ik vind het ongelooflijk flauw en labbekakig dat GroenLinks verwijst naar wat er in 2010 is gebeurd. In 2010 kwam er namelijk een principebesluit, waarvan mijn voorgangers, de toenmalige SP-fractie, niet hebben voorzien wat daarvan de consequentie zou zijn. Zij hebben dat kenbaar gemaakt. De hele campagne in 2011 hebben wij volledig duidelijk gemaakt waar wij staan. Dat weet GroenLinks. Wij zijn niet zo hypocriet dat wij de ene dag met pamfletten en banners op het podium staan en de volgende dag met een natte luier hier staan te verdedigen waarom wij wel met het collegestandpunt moeten meegaan.

De VOORZITTER: Dat was volgens mij geen vraag.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben toch wel ernstig teleurgesteld in de woordkeuze van de heer Meijer. Volgens mij hebben wij zojuist een motie ingediend die een niet mis te verstaan signaal richting Den Haag zal geven. Als alle indieners van de andere motie zich in Den Haag net zo hard zouden maken voor het stoppen van dit onzalige plan als GroenLinks, dan zou deze wereld er heel anders uitzien en zouden we hier een heel ander debat hebben.

De VOORZITTER: Een kort ogenblik. Er gaat hier iets niet goed. Ik moest heel even de moties opnieuw zien. Ook van de tweede motie van GroenLinks heb ik een exemplaar dat mede is ingediend door de SP en door 50Plus.

Dames en heren, het zou goed zijn als u even luistert. Er is een misverstand ontstaan dat de motie van GroenLinks, waarvan wij hier een exemplaar hebben, ook is ondertekend door SP en 50Plus. Dat schijnt niet de bedoeling te zijn. Het staat er wel. De naam van de SP zal eruit worden verwijderd en u krijgt een nieuw exemplaar van de motie. Dat houdt echter ook in dat daardoor de volgorde van de sprekers verkeerd is geweest. Dan had u namelijk mogen spreken na de eerste motie. Ik wist niet beter dan dat beide moties door u waren ondertekend. Vandaar dat die volgorde is aangehouden. Ik geef nu, om het compleet te maken, eerst het woord aan mevrouw Hoek, die medeondertekenaar is van de eerste motie. Bij de tweede motie zal de ondertekening door de SP eruit worden gehaald.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! Deze voorgenomen verbreding van de A27 bij Amelisweerd gaat vooralsnog maar liefst € 1.100.000.000 kosten. Zoals iedereen wel weet, zal het budget ongetwijfeld overschreden worden. Daarbij komt dat de uitvoering zeker acht jaar gaat duren en misschien wel twaalf jaar. In de praktijk gaat deze uitvoering zeker uitlopen, want de ervaring leert dat bij verkeersprojecten gestelde termijnen vrijwel nooit worden gehaald. Daarom steunt 50Plus deze motie, omdat geen enkele garantie kan worden gegeven dat deze verbreding daadwerkelijk zal leiden tot filevermindering.

Ik wijs eenieder nadrukkelijk op de zojuist verschenen artikelen in onder andere De Telegraaf, waarin staat dat de grootscheepse aanpak van doorstroming op de A4 faliekant is mislukt. In plaats van een afname van files is er een verdubbeling van het aantal files geconstateerd. Dit project kostte maar liefst € 600.000.000 aan gemeenschapsgeld, dat dus totaal verspild is. 50Plus waarschuwt er nadrukkelijk voor dat maatregelen bedacht achter een bureau in de praktijk heel vaak een averechts effect sorteren en is ervan overtuigd dat deze verbreding niet tot het gewenste resultaat zal leiden en uiteindelijk geldverspilling zal blijken te zijn. Voor de rest sluit ik mij aan bij de vorige sprekers over de eerste motie.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De motie van de PvdA, SP en 50Plus vraagt aan het college om een zienswijze in te dienen waarmee wij ons verzetten tegen de verbreding van de bak bij Amelisweerd. Die motie moet ik u ontraden, want in februari 2011 heeft er besluitvorming plaatsgevonden in Provinciale Staten over de afspraken met het Rijk. Die blijft wat ons betreft het uitgangspunt.

Over de motie van GroenLinks kan ik u zeggen dat er door het Rijk tussen het ontwerp-tracébesluit en het tracébesluit een gevoeligheidsanalyse zal worden uitgevoerd aan de hand van de nieuwe verkeerscijfers, ook om inzicht te krijgen in de gevolgen van de nieuwe WLO-scenario's. Er wordt ook verwezen naar het rapport van het CPB en het PBL. Het betreft een literatuurstudie over de toekomst van de mobiliteit op de langere termijn in algemene zin. Dat rapport doet daarmee geen projectspecifieke uitspraken. Het MIRT 2028 wordt als uitgangspunt meegenomen. Daar zit de Ring Utrecht bij in.

Wij willen allemaal een topregio blijven. Daar hoort ook de bereikbaarheid voor alle vervoersmodaliteiten bij. We hebben met het Science Park en met deze regio goud in handen. Als er echter niemand meer binnen zou kunnen komen, dan houdt dat op. Zoals gezegd zal de gevoeligheidsanalyse worden uitgevoerd door het Rijk. Het ligt op het bordje van de minister, zoals GroenLinks het verwoordde. Laten wij ons echter vooral richten op datgene wat ons bindt, namelijk de inpassing. Dan hebben we het over de goede inpassing, de hinder tijdens de werkzaamheden, de onderdoorgangen naar het Science Park en de combinatie met De Uithoflijn. Het is goed om te vermelden dat we in samenwerking met de regionale partners werken aan een doorstromingsplan.

De VOORZITTER: Wij gaan nu over tot de behandeling in tweede termijn.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het is mooi dat de provincie in elk geval een zienswijze gaat indienen. Daarmee kun je alle kanten op. Helaas kiest GS nu, zo het lijkt, voor een motie die je zou kunnen zien als een soort van Nina Brink-houding bij World Online. Laatst heb ik er iemand over gehoord. Diegene zei dat bij het in gang zetten van de beursgang van World Online het zo ging. We weten allemaal hoe het met World Online is afgelopen. Dit zou ook zo'n project kunnen zijn van € 1.100.000.000, waarvan nut en noodzaak niet echt bewezen zijn. Wij zijn daarover heel bezorgd.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het een treffend beeld dat mevrouw D' Hondt schetst. Als ik eerlijk ben, doet het mij tot mijn teleurstelling ook een beetje denken aan de Tweede Kamerfractie van de PvdA ten aanzien van dit plan. Maakt u zich ook sterk, binnen uw eigen partij om ervoor te zorgen dat uw eigen fractie in Den Haag, die wat mij betreft echt de sleutel in handen heeft, van zo naar zo gaat doen? De duimen omlaag voor dit onzalige plan. Tegenhouden. Uiteindelijk kunnen zij het verschil maken.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! U kunt er van op aan dat wij alles doen wat binnen onze macht ligt om in de Tweede Kamer en in de gemeente Utrecht, op alle niveaus, in alle gremia die ons ter beschikking staan, te vechten tegen dit onzalige plan. Helaas ligt de verantwoordelijkheid waar die ligt. De verantwoordelijkheid van mij als statenlid ligt op dit moment bij het indienen van deze zienswijze, hier en nu. Dat geldt ook voor alle fracties hier die zich in hun verkiezingsprogramma's tegen de verbreding van de bak hebben uitgesproken. Om die reden dien ik deze motie in. Ik kan mij niet voorstellen waarom men die motie niet zou steunen als men het in het verkiezingsprogramma zo heeft gezegd.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Het is natuurlijk gemakkelijk om je hierachter te verschuilen. Het is echter wel heel wonderlijk dat mevrouw D' Hondt zegt dat haar fractie in Den Haag alles doet wat in haar macht ligt. Ik heb die indruk niet. Ik hoor daarop graag haar antwoord.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan alleen maar die indruk bij de heer Van Essen zelf laten. Ik kan u verzekeren dat wij in goed contact staan met onze Tweede Kamerfractie, met onze gemeentelijke fractie en met alle andere partijen die hieraan hun bijdrage kunnen leveren, dus ook met u.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Voordat ik het niet meer kan volgen, heb ik een vraag voor mevrouw D' Hondt. Heb ik het nu goed begrepen dat in 2013, na het onderzoek van de commissie Schoof de PvdA in de Tweede Kamer voor het verbreden van de A27 heeft gestemd?

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil dit debat graag beperken tot de punten waarover het hier gaat. Dat is het voorstel voor het indienen van een zienswijze.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ja of nee zou voldoende zijn geweest. Ik begrijp dat deze vraag op dit moment te ingewikkeld is voor de PvdA.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Misschien is het te ingewikkeld voor de VVD om het antwoord op de vraag zelf op te zoeken op de website van de Tweede Kamer. Dat kan namelijk ook.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor het mevrouw D' Hondt zo graag zelf zeggen.

De VOORZITTER: Vervolgt u uw betoog.

Mevrouw D' HONDT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik was gebleven bij het indienen van de zienswijze. Wij herhalen onze oproep, gezien de gigantische investeringen die ermee gemoeid zijn en die beter voor een ander doel zouden kunnen worden ingezet, om daarvoor aandacht te vragen bij het ministerie.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb er niet veel behoefte aan daaraan nog iets toe te voegen. Voor ons is dit een heel belangrijk punt. Wij zijn mordicus tegen de verbreding van die weg. Wij zijn heel benieuwd wat de andere fracties daarover straks zeggen.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb toch een vraag voor de SP. Bij mijn weten zat de SP in 2010 in de Staten. Is dat correct? Wat garandeert mij dat de SP-leden van nu dan wel weten wat zij doen?

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat kunt u van mij aannemen. Ik vind het een beetje erg flauw. Wij staan voor wat wij zeggen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De platheid van de bijdrage van de heer Joustra is recht evenredig aan datgene wat GroenLinks hier te berde brengt.

De VOORZITTER: We gaan weer door.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! De manier waarop de heer Joustra zich nu uit, kan niet. Ik vind het schofferend. Dat had ik niet verwacht van de heer Joustra en al helemaal niet van de VVD. We dienen respectvol met elkaar om te gaan. Dat gebeurde nu niet. Ik vind dat schandalig. U dient in te grijpen of hem tot de orde te roepen.

De VOORZITTER: Was dat uw bijdrage in de tweede termijn? Mijnheer Joustra, heeft u behoefte te reageren?

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Mijn reactie hierop is dat dit een nogal selectieve verontwaardiging is. Ik heb zojuist namelijk iemand van de SP een andere partij horen beschuldigen van het inleveren van een natte luier. Als we op deze manier converseren, dan kom maar op.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het blijft een beetje op hetzelfde niveau hangen, zo vrees ik. De verwijzing die de heer Joustra hier maakt is dusdanig onbenullig, evenals de opmerking die de heer Van Essen hierover heeft gemaakt. Vlak voor de verkiezingen is die keuze gemaakt. Ook mijn voorgangers, de toenmalige SP-fractie, hebben inderdaad die finesse gemist. Dat weet iedereen. Vanaf het moment dat in 2011 de campagne begon, hebben wij met hand en tand, met voet en been, alles in het werk gesteld tegen de verbreding van de A27. Dat weet en wist iedereen. De verwijzing daarnaar is een heel slap excuus om te laten zien hoe je nu door de knieën gaat.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik roep de Staten op zich te houden bij dit moment en bij de moties die nu voorliggen. We hebben in het verleden allemaal stomme dingen gedaan of dingen waarvoor wij ons vandaag mogen schamen. Laten we vandaag de goede dingen doen en niet meer nakaarten over zes of twintig jaar geleden.

De VOORZITTER: Ik ga door met de tweede termijn voor de fracties die de beide moties niet mede hebben ingediend. Er wordt mij echter ingefluisterd dat de heer Van Essen als indiener nog niet het woord heeft gevoerd. Daarom nu eerst het woord aan de heer Van Essen.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp heel goed dat mijn eerste termijn een dusdanig verpletterende indruk heeft gemaakt dat het voelt alsof het twee termijnen waren. Waarvoor dank. Ik zou echter toch heel graag nog een paar dingen zeggen.

Met deze motie beogen wij echt resultaat te boeken. In die zin is het wat ons betreft een heel belangrijk dossier. We zijn blij dat er veel partijen zijn die aan dezelfde kant van het touw trekken. We zijn niet zo blij met de manier waarop het debat af en toe wordt gevoerd en met de platitudes die daarbij over tafel gaan. Ik hoor graag een inhoudelijke reactie van de partijen die dat tot nu toe nog niet hebben gedaan.

Voorts nog een kijkersvraag, om het niet alleen maar te zwaar te maken. Graag wil ik de sprekers van de andere fracties straks horen over wat volgens hen de ontwikkeling is geweest tussen 2006 en 2014 van de hoeveelheid verkeer op het knooppunt Rijnsweerd. Het antwoord daarop laat ik even wachten tot de tweede termijn.

De VOORZITTER: Dan ga ik nu over naar de partijen die niet mede hebben ingediend.

De heer JOUSTRA (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga eerst in op de motie van de PvdA over het verzet tegen de verbreding. Mijn grootvader zat in het verzet. Ik heb een warm gevoel bij verzet. Het gaat hier echter over iets anders. Het is weer zo'n sympathieke motie, maar de VVD zal hem niet steunen. Om te beginnen is het kloppend feit in de tekst dat het project € 1.100.000.000 moet kosten. Dat is een schijntje. Dat hebben de automobilisten van Nederland binnen een maand aan belasting betaald. Kunnen we ze met € 1.100.000.000, oftewel een return investment van één maand, een genoeg doen? Ja, dat lijkt me wel.

Nu kom ik op een vreemde lijn van argumentatie. Aan de ene kant wordt pas in 2046 de capaciteit die wordt aangelegd volledig benut. Dit zou dus eigenlijk een van de weinige keren zijn dat de overheid eens op tijd is met iets. Daarin ziet de VVD geen probleem. Vervolgens zijn er het CPB-rapport en het Planbureau voor de Leefomgeving die twee dingen zeggen. De groei van het verkeer is minder dan we een aantal jaren geleden dachten, maar als je een weg aanlegt, heeft die een aanzuigende werking en komt er meer verkeer. Ergens klopt er dan iets niet. Dan moet je concluderen dat de vraag er al was en als dat verkeer dan weggaat van andere plekken, dan is dat goed voor de geluidsoverlast en de luchtkwaliteit op de plekken waar de geluidsoverlast vermindert en de luchtkwaliteit verbetert. Dit is een win-win-situatie.

In de vorige periode hebben wij het over natuur gehad. Het klopt echt niet dat de natuur onherstelbaar wordt aangetast. De natuur wint altijd. Zelfs een nucleair openluchtexperiment in de Oekraïne levert een natuurgebied op. Hier hebben we een stukje asfalt en kijken we bij Woerden, bij de A12, dan zien we dat daar nu al berkjes, riet en gras groeien. Als we niets doen aan die weg, is het binnen 40 jaar gewoon weer natuur.

De motie van GroenLinks vind ik erg negatief. Ik snap waarom GroenLinks niet dezelfde voorliefde voor de belastingbetalende autorijder heeft als mijn partij, maar er is een aantal dingen dat GroenLinks in het verleden heel goed heeft gedaan. Ik doel dan op motie M4 van 8 oktober 2012 van uw voorganger Jasper Fastl. In die motie werd gesteld dat aanpassingen aan die weg zo moesten worden ingepast, dat er dingen moeten worden geregeld qua geluid, qua lucht en qua natuur. Voor zover het ontwerptra-

jectbesluit er nu ligt, is dat ingevuld. Heel veel dingen die de motie van GroenLinks vraagt, worden gedaan. Ik vind dat GroenLinks er een beetje aan voorbijgaat dat als wij de stad autoluw maken en 20% van het interne verkeer de ring op moet, de ring dan ook de capaciteit daarvoor moet hebben. Vandaar dat de NRU een integraal onderdeel is van het verkeersplan in de stad. Zo zien wij dit stuk ook.

Wij missen het advies van de ruimtelijk adviseur. Zoals de motie nu omschreven is, spreekt deze veel wantrouwen uit naar het ministerie. Dat wantrouwen delen wij niet.

De heer THONON (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik houd het kort. We laten even het stof neerdueren, zodat ik tijd heb om deze best lange motie van GroenLinks te lezen. Wij komen er in de tweede termijn op terug.

De VOORZITTER: Dit is uw tweede termijn.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag van orde. U heeft het nu een paar keer gezegd, maar is het niet zo dat er eerst een beurt is voor de indieners van de motie, dat daarna GS antwoordt en dat er daarna een eerste termijn is waarin iedereen iets mag zeggen en waarbij de indieners weer als eerste aan het woord mogen? We zitten nu dan in de eerste termijn. Het is dan nog te bezien of een tweede termijn nog iets toevoegt. U noemt het nu een tweede termijn, maar dit is pas de eerste termijn.

De VOORZITTER: Ik ben graag bereid er opnieuw naar te kijken, maar zo hebben we het nog nooit gedaan. Het is altijd zo geweest dat in de tweede termijn de indieners als eerste het woord krijgen en dat daarna iedereen nog een keer het woord krijgt. Het is niet zo dat wij daar nog een derde ronde achteraan laten komen.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Dat is helder, maar er is nu geen mogelijkheid om, zoals de heer Joustra zojuist een aantal punten noemde over onze motie, er als indieners op te reageren.

De VOORZITTER: Als wij gezamenlijk tot de conclusie komen dat er een derde termijn moet zijn, dan is er een derde termijn. Zo werkt het spel. Normaal gesproken probeer ik dat echter te voorkomen door de volgorde netjes aan te houden.

De heer JANSEN (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij moeten wij in het kader van deze moties ook eens kijken naar wat wij ook alweer aan het doen zijn. We hadden een probleem met de bereikbaarheid. Daarvoor is een pakket maatregelen genomen. Laten we om te beginnen eens voorzichtig zijn met het je zomaar terugtrekken of iets van een dermate nuance te voorzien dat de uitvoering ervan in gevaar komt. Dit was namelijk een oplossing voor een bepaald probleem. Natuurlijk, om de bekende duiding van sympathie maar te gebruiken, zie ik in deze moties veel dingen waar je niet tegen zou hoeven te zijn of tegen zou kunnen zijn. Aan de andere kant pleit ik juist voor een prudente manier van aanpakken daarin. Wij gaan er bijvoorbeeld van uit dat het groeiscenario dat in de cijfers en rapporten naar voren wordt gebracht vanzelfsprekend door de rijksoverheid wordt meegenomen en erbij wordt betrokken. Ik hoor daarop graag een reactie, maar ik kan mij dat zomaar voorstellen. In die zin is er sprake van een zekere mate van overbodigheid.

Al eerder in deze vergadering werd de provinciaal adviseur ruimtelijk beleid genoemd. Welke rol heeft hij hierin? Om maar te eindigen met het begin van mijn korte reactie: we zijn het er allemaal wel over eens dat er een issue is op het gebied van bereikbaarheid en de doorstroming. Als echte probleemoplossing-relatie zou ik daarvoor aandacht willen blijven houden.

De heer IJSSENNAGGER (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wat heeft "In Verbinding" voor zin als je wel in verbinding bent maar vervolgens niets doet met de gegevens die je krijgt? Natuurlijk trekt de weg, als wij hem aanleggen, verkeer aan. Het zou vervelend zijn als het anders was, want in dat geval

zouden we de weg helemaal voor niets hebben aangelegd. Hetzelfde geldt als wij een weg gaan verbreden. De heer Van Essen stelde een vraag. Ja, de capaciteit en de verkeersintensiteit zijn de laatste jaren ongeveer gelijk gebleven. De weg zit nu echter aan het maximum van zijn capaciteit. De weg kan niet meer hebben. Ik weet niet of u zelf wel eens daar gestaan heeft in de file, maar het kan gewoon niet meer. Niemand denkt u: ik ga die weg ook nog maar eens berijden.

We hebben hier in elk geval inmiddels het besluit genomen om niet tegen de verbreding bij Amelisweerd te zijn. Ik denk dat we die lijn moeten volgen. De woorden van de gedeputeerde vond ik zeer overtuigend. Daarbij kunnen wij ons volledig aansluiten. Wat ons betreft zijn deze moties echt niet meer van deze tijd. We moeten dat echt niet meer doen. We moeten nu in volle vaart vooruit. We hebben de provincie Utrecht te maken tot de topregio die zij moet zijn.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Het is misschien voor de kijkers achterin de zaal niet goed te zien, maar ik heb vandaag een stropdas om met fietsen erop. We zouden allemaal eens wat vaker moeten fietsen, want dan hoeven we niet stil te staan. Die keren dat er een file staat op de A27, heb ik daarvan met de fiets in elk geval geen enkele last.

Als je een paar dingen die wij vandaag hebben besproken op een hoop veegt, dan zou je kunnen zeggen dat wij € 200.000 voor een hele buslijn te veel vinden. Daarover moeten wij nog stemmen, maar dit wordt door sommigen gevonden. Voor € 200.000.000 kunnen er twee keer zes rijstroken worden gerealiseerd in de bak bij Amelisweerd. Dat vind ik vrij veel, maar ik zou bereid zijn dat ervoor uit te geven. Voor bijna € 1.200.000.000 zuur verdiende euro's van Henk en Ingrid gaan we die bak zo aanpakken dat we acht seconden tijdswinst pakken. Je moet er maar op komen. De prognoses van het planbureau zijn ernstig naar beneden toe bijgesteld. Meer asfalt is niet de oplossing. Verschillende onderzoeken hebben dat inmiddels aangetoond. Terecht trekken D66 en GroenLinks daaruit de conclusie dat er sprake is van gewijzigde omstandigheden, zoals het coalitieakkoord het formuleert als de kier in de deur, om toch iets kritischer te zijn over de verbreding van de A27. Wij zijn als Provinciale Staten geroepen op te komen voor onze eigen regio. Laten we dat vanavond doen.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De PvdD was gisteren ook aanwezig bij de demonstratie bij Amelisweerd. De Tweede Kamerfractie van de PvdD heeft tegen de aanleg van de A27 gestemd. De gemeenteraad is ook tegen, evenals de provinciale fractie. We waren tegen, we zijn tegen en we blijven tegen. We zullen als zodanig stemmen over de moties.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Besturen is toch wel heel erg lastig, zo is gebleken. Als je de PvdA ziet worstelen met haar positie in de Tweede Kamer en GroenLinks ziet worstelen met de positie hier, dan is besturen lastig. Voor mij is het wel vermakelijk om links in gevecht te zien om de beste claim te kunnen leggen op het feit dat ze tegenstander zijn. Gisteren was ik op een andere plek, maar gisteren liepen ze met spandoeken en nu zijn er de zalvende woorden dat het niet lekker is, maar dat je het toch doet. Ik vind dat echt vermakelijk. Maar goed, het is uw feestje, doe uw best.

Het gaat hier echter om een rijksweg en niet om een provinciale weg. Wat doen we hier nu allemaal? We hebben er ook een hekel aan als de rijksoverheid zich met onze provinciale wegen bemoeit. U kunt hier dus heel veel kabaal maken, maar het kabinet trekt gewoon verder. Dat blijkt wel, want de PvdA zit er nog bij.

Tegen GroenLinks zeg ik: wees nu gewoon een man of een vrouw, een vent, en stem voor de motie van de PvdA. Als u nu zo flink bent, doe dat dan. Dat geeft helderheid. U moet echter met meel in de mond praten en ik snap dat ook wel. Ik blijf het allemaal nog even aanzien hoe u hier uitkomt. Ik merk wel dat GroenLinks min of meer al wel de handdoek in de ring gooit door allemaal dingen op te sommen waaraan moet worden gedacht. Aan de andere kant vind ik dat wel weer een stuk nuchterheid van GroenLinks.

Dan nog even over hoe druk het daar nu is. Het staat in de file top 5. Als u zegt dat het er niet in staat, kijkt u dan bij VID. Sommigen weten dat al, maar ik woon er met mijn neus bovenop. Sterker nog: ik

moet zelfs weg door die verbreding. Als u tegen stemt, kan ik er blijven wonen. Ik kijk er dus op. Vergeet het maar: het is hartstikke druk.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben enigszins verbaasd over het betoog van de heer Van Leeuwen over onze motie. Heeft hij de motie gelezen? Beseft hij wat het betekent als de minister bijvoorbeeld de second opinion van het Centraal Planbureau serieus bij de verdere besluitvorming gaat betrekken? Die second opinion zegt: "Doe het nu niet. Stel het project uit. Bekijk ook het alternatief binnen de bak." Het is volgens mij nogal een verandering. Ik vraag mij af of u met uw betoog van zojuist de mogelijke impact daarvan wel helemaal goed duidt.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb de motie inderdaad gelezen; dat ter geruststelling. Ik zei net dat als u flink bent, u voor de motie moet stemmen. Dan bent u er het meest duidelijk in. Doe dat gewoon. Dan is het heel simpel. U stemt tegen. U bent tegen. Doe dat dan ook gewoon. Maak niet van die rare omtrekkende bewegingen. Ik snap u wel en u heeft er ook wel een bepaalde nuchterheid in, zo van: we zitten nu eenmaal in dit college, het is allemaal lastig en dan doen we dit. Als u echter flink bent, moet u instemmen. Dat moet u doen. Ik vind het trouwens heel bijzonder dat u zegt: "Nu zijn wij aan zet, dus nu komen wij met deze motie". Dat is heel bizar. U zegt dat het kabinet nu aan zet is, maar ik vraag mij af wanneer u dan als provincie aan zet bent geweest. Het is een rijksweg. Wij zijn helemaal nooit aan zet geweest. Dat wat u zegt, slaat nergens op.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Die laatste woorden laat ik graag voor rekening van de heer Van Leeuwen.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Als u goede argumenten heeft, kan ik met u meegaan. Die goede argumenten heeft u echter niet.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Volgens mij wel. We hebben een bestuursakkoord, waar de SGP destijds ook voor heeft gestemd. In die zin verbaast uw betoog mij.

Waarom nu deze motie? Dat is heel simpel. Er is nu gelegenheid om zienswijzen in te dienen. Wij zouden heel graag zien dat de provincie Utrecht een zienswijze indient die de minister de beperkte onderbouwing onder ogen laat zien en die ook een aantal andere zaken laat meewegen in de verdere besluitvorming. Dat lijkt mij een bijzonder verstandig besluit. Ik vraag mij af of de SGP zo gemakkelijk met belastinggeld omgaat, waarbij zij al die adviezen in de wind slaat. Betekent dit dat het u allemaal niets kan schelen en dat u de rekenmeesters van het Centraal Planbureau volledig negeert?

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben bij wijze van spreken moeite met elke euro die de overheid uitgeeft. Geef het geld aan de burgers, want zij weten verstandige dingen te doen. Ik heb dit proces al vijf jaar op de voet gevolgd. Ik weet dat de mensen die het werk uitvoeren wel honderden rapporten lezen. Maak mij nu niet wijs dat die mensen de rapporten niet kennen en dat zij daarmee niets doen. Dat doen ze namelijk wel.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Nog één keer een historische link. Door de heer Van Essen werd verwezen naar de heer Fastl, die inderdaad in 2012 op een interpellatie van mij, naar aanleiding van dat feit - dat is de essentie - het college van Gedeputeerde Staten een brief heeft gestuurd naar het Rijk, waarin stond: "U mag uitbreiden met twee keer zeven.. Er wordt namelijk gevraagd waarmee wij ons bemoeien. Daar komt het zo'n beetje op neer. Die principiehouding van destijds werd door ons gewraakt in die interpellatie. Die actieve brief, waarmee het college zich actief heeft geëngageerd aan twee keer zeven, is de bemoeienis die ook dit college en een partij als GroenLinks met dit besluit heeft.

De VOORZITTER: Dat was geen vraag.

Ik ben door de tweede termijn heen. Bent u het met mij eens? Dan geef ik nu het woord aan de gedeputeerde.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Alles gehoord hebbende het volgende. De gevoeligheidsanalyse wordt uitgevoerd en die actie ligt bij het Rijk. Mijn oproep is: laten wij ons vooral inzetten op een goede inpassing van deze weg en verbreding in onze provincie. Daarover gaan wij namelijk. We zitten in het plan. We hebben voor € 15.000.000 bovenwettelijke maatregelen. We zijn nog bezig om daarover de laatste afspraken te maken. We hebben een extra vergroening en we hebben de aansluiting met het Science Park. Laten we ons als provincie vooral inzetten op een goede inpassing van dit plan. Dat is mijn oproep aan u.

De VOORZITTER: Is er behoefte aan een derde termijn?

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik verzoek om een korte schorsing. In de tweede termijn is een aantal suggesties gedaan die mogelijk interessant zouden kunnen zijn voor de zienswijze. Wij willen graag bekijken of wij die in onze motie zouden kunnen meenemen.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering voor tien minuten.

Schorsing van 21.06 uur tot 21.19 uur.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Ik heb het verzoek van de fractie van GroenLinks om een korte derde termijn te mogen hebben.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben nog even overleg gehad over de motie. In de tweede termijn is een aantal dingen gezegd die wij heel verstandig vinden en die wij graag willen meegeven in een zienswijze aan de minister. Die punten hebben wij verwerkt in de motie. Dat betekent dat wij de motie die wij eerder hebben ingediend, motie M27, intrekken en dat wij in plaats daarvan deze nieuwe motie indienen. Het gaat om een paar kleine wijzigingen, onder andere over het advies van de provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit. Dat hadden wij nog niet in onze motie betrokken, maar is uiteraard wel relevant. Wij betrekken er ook in dat er in het nieuwe groeiscenario natuurlijk nog best uitdagingen zijn voor de bereikbaarheid en dat er daarbij naast de auto natuurlijk ook naar de fiets en het openbaar vervoer gekeken dient te worden. Dat hebben we nog iets meer benadrukt. Ik meld graag dat deze motie nu ook wordt ingediend mede namens 50Plus.

Motie M28 vreemd aan de orde van de dag (GroenLinks, 50Plus): zienswijze OTB Ring Utrecht.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 6 juni 2016;

constaterende:

- *dat het ministerie van Infrastructuur en Milieu op 10 mei 2016 het Ontwerp Tracébesluit (OTB) voor de Ring Utrecht ter inzage heeft gelegd en hier tot 20 juni 2016 zienswijzen op kunnen worden ingediend;*
- *Gedeputeerde Staten in december 2010 afspraken hebben gemaakt met het ministerie van I&M over de Ring Utrecht, de NRU en De Uithoflijn en deze afspraken in februari 2011 door Provinciale Staten zijn goedgekeurd en in deze afspraken een voorkeursvariant is benoemd voor de Ring Utrecht;*
- *de realisatie van dit project conform het Voorkeursalternatief (VKA) zoals uitgewerkt in het Ontwerp Tracébesluit (OTB) een grote, praktisch niet omkeerbare ingreep behelst in het landschap en in het bijzonder in vlakbij de stad gelegen natuur (Amelisweerd en Kromme Rijn gebied);*
- *de werkzaamheden aan de A12 en A27 8 tot 12 jaar zullen duren en in de omgeving van het Utrecht Science Park (USP) en de A12-zone plaatsvinden;*
- *de Kwaliteitsgidsen Utrechtse Landschappen (die gekoppeld zijn aan de PRS) richtingen meegeven voor de inrichting van de Utrechtse landschappen;*
- *dat sinds het opstellen van de scenario's die zijn gehanteerd in het OTB en in de CPB-second opinion van de MKBA, er in december 2015 nieuwe groeiscenario's tot 2030 en 2050 van het CPB en Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en andere onderzoeken zijn gepubliceerd;*

- *het CPB en PBL in mei 2016 nieuwe aanbevelingen hebben gedaan voor een kansrijk mobiliteitsbeleid;*
- *de provinciale adviseur ruimtelijke kwaliteit onlangs gewezen heeft op de technisch innovatieve mogelijkheden die de risico's en uitdagingen bij een groot project als de ring Utrecht kunnen ombuigen in kansen, aansluiten bij de profilering van de regio Utrecht als 'slim, gezond en groen' en de werkzaamheden te benutten om kwaliteit toe te voegen aan de publieke ruimte ('placemaking');*

overwegende:

- *dat de wegwerkzaamheden tot verminderde bereikbaarheid van het USP en de A12-zone zouden kunnen leiden, met eventuele economische schade tot gevolg, terwijl de verbreding van de A27 beoogt een bijdrage te leveren aan de bereikbaarheid van Utrecht-Oost;*
- *dat het Mobiliteitsprogramma 2014-2028 van de provincie Utrecht stelt dat "een zorgvuldige kosten-batenafweging en beperking van onnodige schade aan het landschap en de leefbaarheid zwaar meewegen in besluitvorming rond infrastructuurprojecten";*
- *dat er ook in de nieuwe groeiscenario's naar verwachting uitdagingen zijn om een goede bereikbaarheid van de stadsregio Utrecht en het USP in de toekomst te waarborgen (voor zowel fiets, openbaar vervoer als auto);*
- *dat er nog geen ervaring is in andere projecten met een waterkerend vlies zoals bij Amelisweerd en dat gezien de risico's daarmee er een verhoogde kans is op wateroverlast en/of vertraging in de uitvoering van het project, hetgeen een grote impact zal hebben voor de regionale bereikbaarheid en economie;*
- *dat het wenselijk is dat vanuit de stad Utrecht het USP en de Kromme Rijn op een eenvoudige en sociaal veilige manier bereikbaar blijven;*
- *dat de natuurcompensatie cf. de wettelijke verplichting duidelijk groter is dan wat bij een verbreding gekapt zou moeten worden maar nog moet worden uitgewerkt en dat de keuze in het OTB om bos aan te leggen in het Kromme Rijngebied en rondom de Nieuwe Hollandse Waterlinie niet overeenkomt met de Kwaliteitsgidsen Utrechtse Landschappen;*
- *dat een bredere A27 voor meer barrièrewerking kan zorgen tussen de stad Utrecht, het USP en de Kromme Rijn wanneer de afgesproken onderdoorgangen en fiets- en wandelpaden op de overkapping van de A27 niet voldoende worden gerealiseerd;*
- *dat het van goed bestuur getuigt om ook (tracé)besluiten te toetsen aan de meest actuele groeiscenario's en overige onderzoeksgegevens;*
- *dat als medeondertekenaar van het afsprakenkader passend is om de bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen om bovenstaande punten van regionaal en algemeen belang met een zienswijze onder de aandacht van de minister te brengen;*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om:

deze motie als zienswijze van de Provincie Utrecht in te dienen op het OTB voor de Ring Utrecht op basis van bovenstaande constatering en overwegingen en daarmee de minister te verzoeken om:

- *de verkeerskundige en economische onderbouwing van het OTB van 14 maart 2016 te toetsen aan de meest actuele onderzoeksresultaten en groeiscenario's, zoals in de hierboven genoemde publicaties van het CPB en PBL en dat de uitkomsten van deze toetsing worden meegenomen in het definitieve tracébesluit (zowel qua inhoud als qua fasering van het project), waarbij we er van uitgaan dat dit vanzelfsprekend door de minister is of anders zal worden gedaan;*
- *gezamenlijk met regiopartners de werkzaamheden te gebruiken om innovatieve technieken te laten zien, waar Utrecht en Nederland toe in staat zijn, de ruimtelijke kwaliteit te versterken en aan 'placemaking' te doen;*
- *de economische effecten voor de regio van de risico's in relatie tot het waterkerende vlies ten tijde van de uitvoering nadrukkelijk mee te nemen in de besluitvorming;*
- *samen te werken aan de invulling van de overkapping om de mogelijke versterkte barrièrewerking tussen stad, USP en Kromme Rijn zoals bedoeld in de afspraken uit 2013 en te zorgen voor sociaal veilige onderdoorgangen;*

- met een adequate invulling te komen van de afgesproken natuurcompensatie, waarbij rekening wordt gehouden met de Kwaliteitsgidsen Utrechtse Landschappen en de wensen van de betrokken gemeenten, alvorens het definitieve tracébesluit vast te stellen;
- de maatregelen uit de Gebiedsuitwerking A27- Utrecht Oost d.d.17 december 2013 in het definitieve tracébesluit te handhaven en eventuele aanpassingen daarop slechts na overeenstemming met de regiopartners door te voeren.

En gaan over tot de orde van de dag.

Ten grondslag aan de constatering en overwegingen liggen de volgende publicaties:

- Statenvoorstel 'Ring Utrecht en tram Utrecht CS-Utrecht Science Park/De Uithof', PS201 I MME01, 7 februari 2011 met daarin de afsprakenlijst van Rijk en regio;
- Kwaliteitsgidsen Utrechtse Landschappen, Provincie Utrecht, februari 2011;
- Second Opinion MKBA Ring Utrecht, CPB, maart 2014;
- Mobiliteitsprogramma Provincie Utrecht, juli 2014;
- Nederland in 2030-2050: twee referentiescenario's - Toekomstverkenning Welvaart en Leefomgeving (WLO), CPB en PBL, december 2015;
- Kansrijk mobiliteitsbeleid, CPB en PBL, mei 2016 (pag. 14);
- Ontwerp-Tracébesluit A27/A12 Ring Utrecht, Besluit, vastgesteld op 14 maart 2016 door de minister van Infrastructuur en Milieu, in overeenstemming met de staatssecretaris van Economische Zaken;
- Advies zienswijze OTB Ring Utrecht, Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit, 2 juni 2016.

De VOORZITTER: De motie M28 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie wordt vermenigvuldigd en rondgedeeld. Ik wil graag dat de stemmingslijst verder wordt vormgegeven.

De heer BOSMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Heel kort. Wij zijn zeer benieuwd naar de motie M28 en willen hem graag zien. Wij zijn ook zeer benieuwd naar het oordeel van de gedeputeerde over motie M28.

De heer THONON (D66): Mijnheer de Voorzitter! De SGP heeft mij toch wel aan het denken gezet over het doen van een stapje terug. Waar gaan wij namelijk over in deze provincie? We hebben een aantal kerntaken, zoals landschap, ruimtelijke ordening, regionale economie en bereikbaarheid. Met die opgaven in het achterhoofd zien wij meer aanknopingspunten om een zienswijze in te dienen bij het Rijk dan bij de motie van de PvdA. Ik heb de motie van GroenLinks nu wel gelezen, maar ik ben benieuwd naar de nieuwe motie. Daarbij heb ik ook de ontvanger in het achterhoofd. Dat is een VVD-minister waarmee wij wel in gesprek willen blijven, omdat wij hier in de regio ook aan de lat staan van een aantal leefbaarheidsmaatregelen. Dan heb ik liever het gesprek op basis van de motie van GroenLinks, die wat zachter is, dan de motie van de PvdA.

De VOORZITTER: Zijn er nog anderen die het woord in derde termijn wensen te voeren? Dat is niet het geval. Ik wacht met spanning op een exemplaar van die motie. De gedeputeerde wil die motie namelijk graag hebben, zodat zij erop kan reageren. Dat geeft mij de gelegenheid even het woord te geven aan mevrouw Keller.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De PvdD trekt de motie over het ABP terug vanwege de toezegging van de gedeputeerde. Wij hopen wel dat we in de commissie BEM af en toe, wanneer het IPO op het programma staat, ter sprake wordt gebracht wanneer het punt aan de orde is gesteld.

De VOORZITTER: Motie M19 is ingetrokken. Als dat op de stemmingslijst is gecorrigeerd, mag hij worden gekopieerd.

De gedeputeerde bestudeert nu motie M28.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De motie refereert aan de gevoeligheidsanalyse waarvan ik heb aangegeven dat deze tussen het OTB en het TB zal worden uitgevoerd. Verder lees ik dat u erom vraagt dat niet meer GS een zienswijze indient, maar om deze motie als zienswijze te versturen. Daarbij zijn vooral de ruimtelijke inpasbaarheid en ook het zo veel mogelijk beperken van de overlast de onderwerpen, alsmede de analyse die er nog in zit. Verder hoor ik ook heel duidelijk het in gesprek blijven met het Rijk. Als deze motie straks wordt aangenomen, zullen wij deze motie indienen bij het Rijk.

De heer VAN ESSEN (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Nog even kort ter verduidelijking het volgende. Het is wel een zienswijze namens de provincie Utrecht, dus ook echt vanuit GS. Dat beogen wij hiermee. Wat erin wordt meegenomen door de minister qua onderbouwing, betreft alle groeiscenario's. Het gaat om alles wat er staat.

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Akkoord, dat is dus ook de gevoeligheidsanalyse waaraan ik refereerde. Wij zullen dat zo doen.

De VOORZITTER: Volgens mij is het debat over dit agendapunt nu afgerond. Wij komen er straks bij de stemverklaringen en de stemming nog terug.

Interpellatieverzoek PVV inzake het schenden van de bepalingen van het Verdrag van Aarhus.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Na anderhalf uur linkse zelfskastijding nu maar de Aarhus Convention. We zullen zien.

Nog voor deze collegeperiode begon vroegen wij aan GS of men er wel van overtuigd was of men zich aan het Verdrag van Aarhus zou houden. Ik heb begrepen dat je het moet uitspreken als Oorhuus. Een verdrag bindt niet alleen de Staten, maar ook de lagere overheden. Het college, toen nog vertegenwoordigd door de heer Krol, vond dat men zich wel hield aan die verdragsbepalingen van Aarhus, terwijl de provincie Gelderland te kennen had gegeven dat ze dat niet deed. Het beleid is daar echter niet wezenlijk anders.

De PVV-fractie heeft de afgelopen maanden niet stilgezeten. We hebben een conceptklacht jegens de provincie voorbereid. Een klacht die behandeld moet worden door de Commissie van Toezicht van de Europese Economische Commissie van de Verenigde Naties te Genève. In de klacht wordt uit de doeken gedaan waarom de provincie in gebreke is gebleven in de toepassing van het verdrag bij de realisatie van windenergie. Met name voor de nieuwe leden van de Staten misschien een korte toelichting op dat verdrag. Het Verdrag van Aarhus bepaalt dat je als overheid je inwoners vroegtijdig, vooraf, actief, volledig en transparant moet informeren over de plannen, met name als die plannen invloed hebben op het milieu en de leefomgeving en dus ook op het moment dat er nog een doeltreffende inspraak kan plaatsvinden. Ik hoop ook dat collega's, als zij straks de boer op gaan om zogenaamd draagvlak te creëren voor windmolens, dit goed in de oren knopen. Het is namelijk verdragsrechtelijk niet toegestaan om de inwoners voor te liegen. Als je als overheid de inspraak op een juiste wijze hebt vormgegeven, moet je ook iets met die inspraak doen. "Naar behoren rekening houden" heet dat in juridische termen.

Het enige dat dit verdrag van de overheid vraagt, is om je inwoners serieus te nemen. Ga met hen in verbinding. Dat is hier zo'n beetje het nieuwe mantra. Bij de totstandkoming van de windenergieplannen stond bijvoorbeeld al vast dat de opdracht 50 MW en later 65,5 MW moest zijn. Daaraan viel niet te tornen. Het kan echter niet zo zijn dat de overheid zegt dat de inwoners inspraak hebben en dat zij er iets van mogen vinden, maar dat wat je ook inspreekt het 50 of 65,5 MW wordt. Dat lijkt sterk op hoe de VVD en de PvdA omgaan met de uitslag van het Oekraïne-referendum. Je kunt er wel iets van vinden, maar de politieke elitetop doet er toch mee waaraan zij zin heeft.

Het is volstrekt duidelijk dat windmolens de omgeving negatief beïnvloeden. Dode vogels, vernietigd landschap, slagschaduw, geluidsoverlast, laagfrequent geluid en als gevolg daarvan een lagere wo-

ningwaarde en mensen die letterlijk ziek worden en wakker liggen. Dan laat ik nog maar even het gegeven onbesproken dat het de meest domme manier van energieopwekking is die ooit bedacht is. De PVV-fractie vraagt het college om het beleid in lijn te brengen met het Verdrag van Aarhus, de keuzes aan het publiek voor te leggen, zonder op voorhand opties uit te sluiten, de gemaakte keuzes te heroverwegen en een begin te maken met het rekeninghouden met de eigen inwoners. In Verbinding.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een verduidelijkende vraag. Het is nu dus tijd voor de rechtse zelfkastijding. Stel nu dat het college uw motie overneemt of aanneemt.

De heer DERCKSEN (PVV): Welke motie?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Die waar u zo mee komt. Stel dat het college helemaal gaat werken volgens de procedures van Aarhus, is de PVV dan wel voor windmolens?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Die gedachtekronkel kan ik niet zo goed volgen. Ten eerste kom ik niet met een motie. Ik heb aan het college gevraagd om zijn beleid in lijn te brengen met het Verdrag van Aarhus. Dat betekent niet dat het in het verleden al is misgegaan. Die klacht gaat er toch uit. Daarover stond al iets in de krant. Dat gaat gebeuren.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Stel nu dat wij het de volgende keer helemaal doen volgens de procedures van het Aarhusverdrag en de uitkomst is dat de inwoners dolgraag een windmolen willen, zoals bewoners van Lage Weide. Wat zegt de PVV dan?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen windmolens.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Dan misbruikt u dus eigenlijk de procedurele redenen van het Aarhusverdrag voor uw eigen mening.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Nee, wij komen op voor mensen die 's nachts wakker liggen en die zich daardoor gaan verdiepen in wat windmolens nu precies betekenen. Er gaat € 60.000.000.000 aan exploitatiesubsidie naar windmolens. Dan heb ik het nog niet over de netwerkkosten van TenneT. TenneT gaat straks € 22.000.000.000 uitgeven om het netwerk aan te passen voor die gekke energie. Dat is volstrekt krankzinnig. Die mensen verdiepen zich er inderdaad in, want zij liggen toch wakker. Dan kun je je er net zo goed in verdiepen waarom je wakker ligt. Zij komen dan tot dit soort conclusies.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een herinneringsvraag voor de heer Dercksen, althans voor mijn herinnering. Die vraag is heel kort. Kunt u mij nog een keer vertellen wat u vertelde over windenergie en dat dit de domste energie was uit de geschiedenis? Wat zei u nu precies?

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik zei dat het een domme manier is om energie op te wekken.

De heer HOEFNAGELS (D66): De domste uit de geschiedenis, of iets dergelijks?

De heer DERCKSEN (PVV): Wat u wilt.

De heer HOEFNAGELS (D66): Misschien moet u dan toch even de geschiedenis van Nederland nagaan.

De heer DERCKSEN (PVV): Ja, maar daarmee hebben wij toen geen energie opgewekt. Met die mooie traditionele molens waren wij water aan het bemalen en waren wij meel aan het malen. Wij wekten daarmee geen energie op, zoals wij nu doen. U mag het best vergelijken, maar die molens heb-

ben intussen een schat aan toeristische waarde, terwijl die verschrikkelijk ellendige molens van 200 meter op zee de mensen straks weghouden van het strand.

Ik ga door. Zoals in de klacht al staat, zijn bij een aantal procedures in onze provincie de regels van Aarhus geschonden en is het zeker niet zo gegaan zoals het Rijk de provincie heeft opgedragen. Er ligt een zelfstandige verantwoordelijkheid voor die provincie. GS kan niet, als er straks een uitspraak komt, verwijzen naar het Rijk. Een aantal dingen is hier zelfstandig misgegaan. Dat maakt de provincie misschien wel schadeplechtig. Om het te kwantificeren: in Houten is dat intussen al berekend op € 6.400.000.

Nu GS deze juridisch onderbouwde klacht kent, zou het dan niet verstandig zijn om al die plannen die er nu zijn voor windmolens te bevriezen of te schorsen, met het meest pregnant die in Vianen? Het Compliance Committee heeft in de regel ongeveer een jaar nodig voor een advies en voor een uitspraak. Voor de goede orde: met die uitspraak kun je naar het Europese Hof van Justitie. Dat hof heeft nog nooit een advies van het Compliance Committee in de wind geslagen. Aan die uitspraken moeten Nederlandse overheden, ook lagere overheden, zich houden, of ik dat nu leuk vind of niet. De vraag is dan ook eenvoudig: gaat men zich nu houden aan de gedragsregels van het Verdrag van Aarhus of gaat men willens en wetens grote financiële risico's aan?

De heer VAN DEN BERG (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dank aan de heer Dercksen. Ja, dat Verdrag van Aarhus. Laat ik ook proberen het op zijn Deens uit te spreken. Dat verdrag is een vrij ingrijpend verdrag. Het is een verdrag waarmee vele overheden worstelen en hebben geworsteld, misschien wel tot op de dag van vandaag. Het is verstrekkend. In die zin is het goed om af en toe te kijken of wij ons aan die afspraken houden.

U geeft aan dat deze provincie in dit licht niet aan die afspraken houdt en dat u van plan bent om de zelfstandige bevoegdheid van provincies van het zich houden aan dat verdrag, dus ook de provincie Utrecht, te willen toetsen, bijvoorbeeld bij het VN-tribunaal.

In januari 2015 hebben de Staten een brief ontvangen, waarin op een vergelijkbare vraag is ingegaan en waarover wij een extern advies hebben gevraagd. Is het nu zo dat wij ons niet houden aan dat Aarhusverdrag, op een dusdanige wijze dat wij ons niet houden aan het vroegtijdig betrekken van de burgers? Ik leg de nadruk op vroegtijdig. In uw stuk heeft u het tussen aanhalingstekens staan, hetgeen ongetwijfeld leidt tot een zekere interpretatiekwestie. Houden wij ons ook niet aan de toegankelijkheid van onze informatie en de informatieverstrekking, alsmede aan de toeleiding naar een eventuele rechtsgang? Uit die toets bleek dat wij ons daaraan houden. Tot op dit moment heb ik nog geen andere gegevens waaruit zou moeten blijken dat wij ons niet aan die toets houden. Ik weet dat de Nederlandse Vereniging van Omwonenden van Windturbines het Rijk in elk geval heeft aangeklaagd bij het VN-tribunaal en dat er op dit moment op ministerieel niveau de vier of vijf 'spending departments' ermee bezig zijn een eventueel verweer te maken. Ik wacht dat rustig af. Nadere gegevens die u hebt, waaruit zou blijken dat wij ons er niet aan houden, zou ik graag tot me willen nemen, om zodoende een eventuele inschatting te kunnen maken of we daaraan iets moeten doen.

Hangende deze onderzoeken en dat er nog geen aanklacht is ingediend, zie ik dan ook geen aanleiding om eventuele activiteiten die in onze provincie plaatsvinden op het gebied van windmolens, vaak door initiatieven van inwoners of van energiemaatschappijen, op gemeentelijk niveau, met draagvlak van de bevolking, getoetst door de gemeenteraad, stop te zetten.

De VOORZITTER: Wij gaan over naar de tweede termijn.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde vraagt om meer gegevens. Die zaten erbij. Het ging om een conceptklacht en een hele waslijst aan bijlagen. Daar hoort nog een veel langere lijst met bijlagen bij. Die klacht is onderbouwd. U heeft de spullen op uw bureau.

De brief van de heer Krol ken ik. Daarop bestaat ook een antwoord. Daarmee begon ik mijn termijn. Dan de toets van de gemeenteraad. De praktijk is dat de gemeenteraad en de gemeentambtenaren ook geen idee hebben waarover het gaat bij windenergie en over de impact ervan. Zij stoppen dat in een dikke envelop en sturen het naar het hoofdkantoor van Eneco, met het verzoek om antwoord te geven, omdat men het niet snapt. Dat is de dagelijkse praktijk, met name in Vianen. Dat lijkt mij een prima

voorbeeld van hoe het niet moet, zeker niet in het licht van hoe Aarhus vindt dat wij met inwoners moeten omgaan.

Aan de andere kant is het niet verrassend. Dit komt van een generatie bestuurders die alleen verdragen toepast als het hen uitkomt. Het Verdrag van Maastricht gaat over de begrotingen van de EU-lidstaten. Dat wordt al geschonden sinds het verdrag is afgesproken. Het Verdrag van Dublin gaat over asielzoekers. Ik hoef het u niet verder uit te leggen. Ook dit verdrag past natuurlijk niet in de groene sprookjes die men heeft bedacht. Het is dus niet zo verrassend.

In Verbinding, dat is de titel van het coalitieakkoord. Dat blijkt dan een wat holle frase. Als burgers beginnen terug te praten, sluit het college zich als een oester. Wij zullen samen met de inwoners van de provincie Utrecht die klacht indienen bij de Verenigde Naties in Genève. We denken hier over een jaar of anderhalf jaar opnieuw te staan.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Zojuist gaf de PVV toe het Verdrag van Aarhus slechts voor haar eigen politieke karretje te spannen. Het gaat u niet om Aarhus. Het is zelfs de vraag of het u echt gaat om de mening van alle burgers. Dat maakt het niet erg geloofwaardig. Dat is misschien wel de reden dat alleen de ChristenUnie de moeite neemt om hierop te reageren. Ik memoreer aan het proces bij Lage Weide. De inwoners wilden daar wel, maar de raad durfde uiteindelijk niet door te pakken.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik stel voor dat de heer Schaddelee vooral zijn eigen overwegingen hier naar voren brengt en niet die van mij, want die van mij kloppen niet echt.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Maakt u zich geen zorgen, mijnheer Dercksen, ik kom er ruimschoots overheen.

Lang voordat de PVV hier in Utrecht bestond en een zetel in deze Staten had, was de ChristenUnie al voor toepassing van het Aarhusverdrag. In 2007 stond het al in ons provinciale verkiezingsprogramma. De ChristenUnie is ook al heel lang voor het actief betrekken van inwoners bij windmolens. Wij geloven namelijk in participatie en zeggenschap van mensen bij het opwekken van hun eigen energie. Bij het streekplan hebben wij windmolenconvenanten bepleit om dit te realiseren en de verbinding te leggen tussen de molens en de omwonenden. Kortom, ik hoor veel rechtse krokodillentranen bij de PVV. Ik bespaar ons maar de moeite om met een motie te komen. Volgens mij is dat echter de werkelijkheid.

De VOORZITTER: Ik kijk even rond en constateer dat niemand verder het woord wenst te voeren. Daarmee is het debat afgerond. Wij komen erop terug bij de stemming. Ik wil graag overgaan tot de stemverklaringen en de stemming, maar er is een probleem met de stemmingslijst.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou graag een schorsing willen om met de fractie te overleggen.

De VOORZITTER: Dat komt goed uit, want er is een foutje gemaakt: amendement A16 staat niet op de lijst. Die wil ik er bij laten zetten.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik dacht dat er iets geregeld was en het schijnt nu niet te zijn geregeld. Excuses. Mevrouw Chidi wilde een gewijzigde motie indienen, maar daarmee schijnt nu iets aan de hand te zijn.

De VOORZITTER: Welke motie betreft dat?

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Motie M23 is aangepast naar aanleiding van de opmerkingen van GS.

De VOORZITTER: Zou u die dan nu willen indienen?

De heer HOEFNAGELS (D66): Ja, uiteraard.

De VOORZITTER: Deze motie krijgt straks een nieuw nummer. Ik laat de stemmingslijst opnieuw uitdraaien, om geen misverstanden te creëren.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb ook een kleine aanvulling.

De VOORZITTER: Wacht u even, want dan ga ik dit eerst afwerken.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Ja, maar het is wel handig voor de stemmingslijst.

Mevrouw CHIDI (D66): Mijnheer de Voorzitter! Op de eerdere motie M23 “geen genade voor foute diesels” hebben wij heel goed het antwoord van GS verstaan. Wij hebben toch getracht om de motie te handhaven, maar dan wel met de volgende wijzigingen.

Indien hiertoe geen mogelijkheden bestaan ten aanzien van de zinsnede die er al stond, benoemen wij de volgende vier punten:

- in het AIR-netwerk het overleg over luchtkwaliteitsnormen te intensiveren;
- daar waar mogelijk aan te haken op de agenda van het Comité van de Regio's;
- de noodzaak van betere uitstootnormen te bespreken met de Nederlandse Europarlementariërs;
- de burgemeesterspetitie Air Pollution te tekenen.

Motie M29 (D66, GroenLinks, ChristenUnie, 50Plus, PvdD, PvdA): geen genade voor foute diesels.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op maandag 6 juni 2016;

gehoord de beraadslagingen over het statenvoorstel Europastrategie 2016 – 2019 van de Randstad-provincies;

constaterende:

- dat uit onderzoek van onder meer TNO en het Europese Joint Research center (JRC) blijkt dat een groot deel van de Euro 5 en Euro 6 dieselauto's op de weg veel meer NOx uitstoten dan ze volgens de officiële testresultaten zouden doen;
- dat deze extra uitstoot volgens TNO wordt veroorzaakt door het gebruik van "flexibiliteit" in de officiële emissietesten in het laboratorium en de software van auto's;
- dat dit grote verschil tussen de praktijkemissies en testwaarden voor NOx emissies van dieselauto's al vele jaren bekend was bij de Europese Commissie, maar pas na de publiciteit rond de 'sjoemelsoftware' van Volkswagen ('dieselgate') tot maatregelen heeft geleid;
- dat in een recent besluit van de Europese Commissie en de EU-lidstaten (gepubliceerd op 26 april 2016) tot 2020 meer dan dubbel zoveel NOx-uitstoot van Euro 6 dieselauto's wordt gedoogd dan de maximum NOx-uitstootnorm;
- dat ook na 2020 50 procent extra NOx-uitstoot wordt gedoogd;;

overwegende:

- dat luchtkwaliteitsonderzoek van het Europese Milieuagentschap laat zien dat NO2-normen in steden vooral worden overschreden als gevolg van uitstoot van auto's en ander verkeer;
- dat deze extra uitstoot een groot negatief effect heeft op de volksgezondheid;
- dat lokale en regionale overheden de Europese luchtkwaliteitsnormen in acht moeten nemen bij besluiten die zij nemen;
- dat de Europese commissie (terecht) deze luchtkwaliteitsnormen streng handhaaft, maar het de lokale en regionale overheden door het Europese 'gedoogbeleid' op de uitstoot van auto's moeilijk maakt om die ook te halen;

verzoeken het college van GS:

- *binnen het Comité van de Regio's, AIR, IPO of een ander verband te pleiten voor een juridische procedure tegen de Europese Commissie vanwege haar gebrekkige handhaving van de uitstootnormen voor dieselauto's;*
- *en indien hiertoe geen mogelijkheden bestaan:*
 - *in AIR netwerk het overleg over luchtkwaliteitsnormen te intensiveren;*
 - *daar waar mogelijk aan te haken op de agenda van het Comité van de Regio's;*
 - *de noodzaak van betere uitstootnormen te bespreken met Nederlandse Europarlementariërs;*
 - *de burgemeesterspetitie "Air Pollution" te tekenen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Deze motie M29 is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld. Motie M23 is ingetrokken. Wij zullen deze motie opnemen in de nieuwe stemmingslijst. We zullen amendement A16 daarin ook opnemen.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben amendement A14 ingediend. De SP wil hierin als mede-indiener gekend worden.

De VOORZITTER: Het lijkt mij niet verstandig dat ik dat nu allemaal opnieuw ga afdrucken. Het staat nu in het verslag. Het zal ook wel blijken uit het stemgedrag.

De heer GROOTHUIZEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Even voor mijn goede begrip: hebben wij inmiddels definitief uitsluitel van de accountant?

De VOORZITTER: Daarop kom ik terug op het moment dat we bij de stemmingen zo ver zijn.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb dezelfde vraag over de verklaring van de accountant.

De VOORZITTER: Ik ga eerst de vergadering schorsing. Er komt een nieuwe stemmingslijst. Ik verzoek u om de fractievergaderingen te houden. Voordat na de schorsing de stemverklaringen beginnen, zal ik u medelen hoe het zit met de accountantsverklaring.

De vergadering is geschorst.

Schorsing van 21.48 uur tot 22.13 uur.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Wij gaan over tot behandeling van de stemverklaringen en daarna gaan wij over tot de stemmingen.

Voordat wij dat doen, heb ik nog één mededeling over het statenvoorstel Jaarrekening 2015. Ik heb dit zo lang mogelijk uitgesteld, omdat ik hier elk moment een getekend exemplaar van de verklaring van de accountant verwacht. In de loop van de avond heeft de accountant ons namelijk laten weten dat die eraan komt. Hij is er echter nog niet. Ik stel u voor om, nu wij moeten stemmen over dit voorstel, dit te doen onder voorbehoud van goedkeuring door de accountant. Zodra de verklaring binnen is, zullen wij u die verklaring doen toekomen.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik stel voor dat wij een fatsoenlijke besluitvorming laten plaatsvinden. De jaarrekening verdient een accountantsverklaring. Aan het begin van de vergadering hebben we er ook al over gesproken. Laten wij het op een fatsoenlijke manier afhandelen. Besluitvorming met een voorbehoud vind ik niet het juiste om te doen.

De VOORZITTER: Dat is precies datgene wat ik u voorstel. Daarom neem ik het besluit onder voorbehoud. Het besluit moet namelijk op 15 juni zijn ingeleverd. Anders staan wij onder preventief toezicht. Dat lijkt mij niet verstandig. Ik wil echt tot besluitvorming komen. Ik zou er alles aan willen

doen om het anders te doen, maar ik sta in dit verband machteloos. Ik neem niet het risico om niet binnen de termijnen die ervoor staan een goedgekeurde jaarrekening te hebben.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Waar zit het dan in? Het lijkt wel alsof er iets heel belangrijks aan de hand is.

De VOORZITTER: Ik zou willen dat ik het wist. Dan kon ik er misschien iets aan doen. Het laatste bericht dat is binnengekomen, waarvan wij de letterlijke tekst bij ons hebben en dat gericht is aan het hoofd van de afdeling, luidt: "Ik stel voor te melden dat het komt. Het kan nog een uurtje duren, omdat meldingen in de database moeten plaatsvinden. Ik stuur zo spoedig mogelijk een akkoord, maar kan de collega's nu niet opjagen, want dat levert nu en onder deze druk niets goeds op."

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij laten ons ook niet onder druk zetten. Wij kunnen niet voor stemmen als er een voorbehoud is. Wij stellen voor besluitvorming uit te stellen. Ik sluit me aan bij de PvdA. Anders zullen wij ons op dit onderdeel helaas onthouden van stemming.

De VOORZITTER: U neemt daarmee een enorm risico.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Dat is zo, maar dan geven wij daarmee ook een signaal af.

De VOORZITTER: Aan wie?

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Zou ik even een vraag ter verduidelijking kunnen stellen? De betekenis van uw voorstel om onder voorbehoud van die goedkeuring te stemmen, en als die goedkeuring er dan om de een of andere reden niet komt, is er geen genomen besluit en moeten wij op enig moment alsnog een besluit nemen, wat wij daarmee dan ook maar gaan doen. Op het moment dat die goedkeurende verklaring komt, geldt het besluit wel. We maken het onszelf in die zin, ervan uitgaande dat die goedkeuring er komt, veel gemakkelijker als wij het zo doen, in de wetenschap dat als de goedkeuring er niet komt, de bal dan sowieso weer bij ons ligt. Ik stel voor om het ons in die zin niet onnodig moeilijk te maken.

De VOORZITTER: Dat is een juiste weergave van woorden. Zolang er geen goedkeurende accountantsverklaring is, is er geen besluit. Op het moment dat die er wel is, wordt het besluit effectief.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Is de mogelijkheid van het onder voorbehoud stemmen in het reglement van orde opgenomen? Zo ja, op welke manier?

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Het is een niet bestaande mogelijkheid.

De VOORZITTER: Je kunt altijd voorwaarden aan je eigen besluitvorming verbinden. Daarom formuleer ik het op die manier. Het is onderdeel van het besluit en het besluit wordt genomen onder de voorwaarde van een goedkeurende accountantsverklaring. Anders is er geen besluit, dus zolang die verklaring er niet is, is er geen besluit.

De heer BUITING (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het komt heel vaak voor dat je op een bepaald moment een voorbehoud maakt. Dat voorbehoud dat wij hier uitdrukkelijk in het verslag moeten vastleggen, is dat die goedkeurende verklaring er komt. Wij zijn geacht dat besluit niet genomen te hebben als het voorbehoud niet wordt ingewilligd van de aanwezigheid van de verklaring. Daarbij merk ik nog iets anders op. Er is heel uitvoerig gesproken met de accountant, ook in de subcommissie. We weten alle overwegingen die de accountant heeft gemaakt.

Tot slot doe ik de oproep dat wij de accountant ten strengste moeten aanspreken op dit gedrag. Ik vind het namelijk onvoorstelbaar onbehoorlijk. Het probleem ligt hier nu niet bij de Staten, maar bij de ac-

countant. Ik vind dat er ten strengste een verslag over moet worden opgenomen in de evaluatie. Ik raad de Staten aan, behoudens het bijna niet denkbare scenario dat de jaarrekening niet wordt goedgekeurd, dit voorstel nu vast te stellen. Mocht dan toch het ondenkbare plaatsvinden, dan hebben we het besluit niet genomen.

De VOORZITTER: Dat is letterlijk de wijze waarop ik het ook geformuleerd heb. Maakt u zich niet ongerust; dit heeft een staartje.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik sluit mij graag aan bij de woorden van de heer Buiting. Vanavond hadden wij al eerder gekscherend zoiets van: "Zullen we hem om de hoek even zelf gaan halen". Het is natuurlijk een wanprestatie.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag een schorsing van tien minuten. Ik wil graag overleggen met mijn fractie. Sorry, ik ga dit besluit niet nemen zonder overleg met de fractie.

De VOORZITTER: Dat begrijp ik goed. Ik moet echter wel even het rondje afmaken.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij voelen er helemaal niets voor. Dan moeten we volgende week maandag na de commissie MME maar even bijeenkomen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De SP is meestal wat soepeler dan andere partijen. Het is belangrijk dat het voorbehoud ook inhoudt dat er meerdere vormen van voorbehoud zijn die een accountant kan maken. Je hebt namelijk ook nog allerlei tussenwegen tussen een niet-goedkeurende verklaring en een goedkeurende verklaring. Ten tweede is het ook gekoppeld aan een termijn, dus het moet voor een zekere datum. Die datum moeten wij samen vaststellen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! De PVV-fractie sluit zich aan bij de heer Meijer. Een termijn is het minste wat we kunnen verwachten. Wij willen wel met grote tegenzin voor stemmen, maar we willen wel weten wanneer die goedkeurende verklaring uiterlijk binnen moet zijn. Wij vinden ook dat dit consequenties zou moeten hebben voor de accountant.

De VOORZITTER: Ik zal dit bij de besluitvorming expliciet formuleren. Ik schors de vergadering.

Schorsing van 22.21 uur tot 22.34 uur.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik heropen de vergadering.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn zeer ontstemd, maar stemmen in met het stemmen met een voorbehoud. Dit kost ons veel moeite. We hebben echter wel besloten dat het het beste is om het zo te doen. Wij stemmen niet in met de jaarrekening, tenzij de goedkeuring van de accountant zo komt. Dat is overduidelijk.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij willen even iets anders inbrengen. Ik heb het net al gezegd: volgende week maandag is een alternatieve datum, bijvoorbeeld na de commissie MME en voor de andere bijeenkomst met PS. Ik begrijp wel dat iedereen ervoor moet terugkomen. Wij vinden het qua uitstraling naar buiten en naar onze gemeenten een schertsvertoning dat een provincie een jaarrekening vaststelt zonder accountantsverklaring. Wij willen die accountantsverklaring erbij hebben op het moment dat wij overgaan tot besluitvorming.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Wij willen u het voordeel van de twijfel geven. Onder voorbehoud willen wij er wel mee instemmen. Collega en Meijer vroegen naar een datum. Ik hoorde zojuist in mijn linkeroor de datum van 10 juni circuleren. Kunnen wij die datum eraan vastplakken?

De VOORZITTER: Ik wil de datum van 10 juni en het tijdstip van 22.00 uur eraan plakken, omdat wij dan de gelegenheid hebben, op het moment dat het besluit niet gevallen is, om maatregelen te nemen die nodig zijn.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb begrepen dat de commissie die daarover gaat een evaluatie organiseert, waarvan ik de uitslag hoop te kennen.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Dit heeft vanaf vanmiddag 14.00 uur steeds boven de markt gehangen. Ik vind dat wij consequent moeten zijn en dat wij daarom niet moeten instemmen. Dit kan vrij gemakkelijk door maandag, als de meesten van u toch weer hier aanwezig zijn, een nieuwe vergadering bijeen te roepen, zodat het op een nette en formele wijze kan plaatsvinden. Dat geeft ons de uitstraling naar buiten toe die wij verdienen. Ik doe een dringende oproep aan u en aan mijn collega's om ferm te zijn en te zeggen dat wij het nu even niet doen, maar dat wij het maandag doen. Dan zijn wij bijna allemaal hier.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben als provincie een voorbeeldfunctie, zeker naar de gemeenten waarop wij toezicht houden. Wij sluiten ons aan bij de woorden van de SGP.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik had net al aangegeven dat wij instemmen met de behandeling en de goedkeuring onder voorbehoud.

De heer BUITING (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ook ik vind dat wij een voorbeeldfunctie hebben. Wij moeten de bureaucratie niet laten zegevieren boven de inhoud. Wij gaan onder voorbehoud akkoord.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De PvdD sluit zich aan bij onder meer PvdA en ChristenUnie.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! De SP blijft bij hetgeen ik voor de schorsing heb gezegd. Dat is ongewijzigd.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! 50Plus sluit zich aan bij SGP en ChristenUnie.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! GroenLinks kan instemmen met uw voorstel.

De VOORZITTER: Ik heb de behoefte even kort te overleggen.

Kort overleg.

De VOORZITTER: Alhoewel er een meerderheid is die vindt dat we vanavond zouden moeten stemmen, vinden wij de minderheid substantieel. Dat houdt in dat ons voorstel gewijzigd wordt en dat wij u voorstellen om maandag over dit onderwerp te stemmen. Daarvoor krijgt u zo spoedig mogelijk een uitnodiging. Die moet ook aan criteria voldoen. Ik denk dat de griffie dat vannacht wel kan regelen.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik dringend verzoeken dat dan wel in de middag te doen en niet in de morgen?

De VOORZITTER: Natuurlijk. Als ik nu voorstel om het op maandagavond 19.00 uur te doen?

Mevrouw BOELHOUWER (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat 19.00 uur haalbaar is. Misschien moet ik dan toch even iets toelichten. Volgende week is er een bijeenkomst waarvoor wij inwoners van de provincie Utrecht hebben uitgenodigd. De opkomst daarvoor is niet zo hoog dat dit twee bijeenkomsten rechtvaardigt, één om 19.00 uur en één om 20.30 uur. Het idee is om die bijeen-

komst wel door te laten gaan met een aangepaste delegatie van ons, zodat er dan een ongeveer even groot aantal is. Het gaat dan om één bijeenkomst om 20.00 uur.

Een teleurstellend aantal inwoners heeft zich aangemeld, maar een aantal mensen denkt dat het beslist slimmer is om deze bijeenkomst niet te cancelen. Het lijkt ons niet zo'n goed idee om nee te zeggen en hen dan maar een andere keer uit te nodigen. We zouden dat dus om 20.00 uur kunnen doen. Dan kunnen we om 19.00 uur de besluitvorming over de jaarrekening laten plaatsvinden.

De VOORZITTER: We hebben geen uur nodig. Die mensen zouden die besluitvorming kunnen meemaken, ter leering ende vermaeck.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil hierover graag nog een opmerking maken. Volgens mij ging de groep die de communicatie verzorgt daarover en zou de griffie met een voorstel komen om het al dan niet te laten doorgaan. Ik heb begrepen dat dit om de bijeenkomst met de inwoners of kiezers gaat en dat er zes mensen komen. Met alle respect, maar moeten wij voor zes mensen een heleboel kosten maken? Ik vraag mij dat af. Ik laat het woord echter aan de groep Communicatie. De griffie zou hierover met een mededeling komen, voor zover ik heb begrepen.

De VOORZITTER: Dat staat los van het feit dat we die stemming dan gerust om 19.00 uur kunnen houden. Of die andere bijeenkomst doorgaat, horen wij later.

Stemverklaringen.

De VOORZITTER: Ik loop de fracties langs voor een stemverklaring. Daarna ga ik over tot de stemmingen.

De heer KOCKEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een paar stemverklaringen.

Allereerst bij agendapunt 7, zienswijze begroting 2017 Randstedelijke Rekenkamer. Wij stemmen in, maar roepen de Randstedelijke Rekenkamer op tot het publiceren van transparante kosten, zodat wij echt inzicht hebben in de begroting, zoals in de commissiebehandeling ook is aangegeven.

Wij stemmen voor motie M21, maar wel verwijzend naar wat de heer Thonon heeft aangegeven, namelijk dat het actieplan Geluid wel onderdeel blijft van het Mobiliteitsplan. Dat is nu zo en daar hoort het thuis.

Bij amendement A15 en motie M22 hebben wij dezelfde stemverklaring. Wij vinden de inhoudelijke onderwerpen interessant genoeg om als provincie mee aan de slag te gaan, maar dan niet in deze vorm. Wij willen echt dat het IFL een andere manier van werken inhoudt. De Staten hebben niet aangegeven waar wij op een andere manier moeten gaan werken in de samenleving, maar wel dat wij juist openstaan voor initiatieven uit de samenleving.

Ik kom nu bij mijn laatste punt, motie M28. Wij zullen daar voorstemmen, maar het einde van de gedachtewisseling tussen de heer Van Essen en de gedeputeerde was voor ons verwarrend. Wij houden ons wel strak aan de tekst van het dictum, namelijk dat aan GS wordt gevraagd om de zienswijze in te dienen, zijnde deze motie. Er wordt niet van GS verwacht dat het een eigen zienswijze indient. Wij steunen deze motie inhoudelijk, omdat dingen die voor ons belangrijk zijn, namelijk dat de provincie zich echt richt op de ruimtelijke inpasbaarheid en dat zij niet gaat over het besluit, want dat is voor het Rijk. Gezien de kansen die wij zien in de afspraken die al met het Rijk zijn gemaakt, kunnen wij instemmen met de motie.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een drietal stemverklaringen. De eerste betreft de amendementen A15 en A16 en motie M22. Het college deed de toezegging dat het de Staten over een half jaar de mogelijkheid zal geven om de huidige projectenlijst van het IFL nogmaals kritisch te evalueren, te bediscussiëren en eventueel aan te vullen. Dat is voor ons afdoende. Dan moet je niet nu al amendementen en/of moties erover indienen. Wij zullen daar tegenstemmen.

Vervolgens de motie over het instandhouden van de buslijn 150. Er zijn door de gedeputeerde voldoende toezeggingen gedaan dat zij zal proberen toch iets zoals een buurtbus of een andere busverbin-

ding open te houden of open te stellen en dat zij zich goed zal inzetten voor de aansluiting Utrecht Overvecht-De Uithof. Wij zien de kosten niet meer in verhouding staan tot de baten in dit verhaal. Daarom zullen wij tegenstemmen.

Dan de motie zienswijze verbreding A27. D66 steunt de motie van GroenLinks en 50Plus en stemt tegen de motie van de PvdA, SP en 50Plus. Wij blijven graag in gesprek met het Rijk. In de eerste motie zitten aanknopingspunten voor innovatieve technieken, bijvoorbeeld op het gebied van verkeer. In combinatie met de nieuwe aanbevelingen van CPB en PBL zal dit volgens D66 leiden tot een gedeeltelijke heroverweging van het OTB. Voor ons is het een goede zienswijze.

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het CDA heeft een drietal stemverklaringen. De eerste hoort bij amendement A15. Wij zien een grote overlap met de CDA-wensenlijst. Wij constateren wel dat hiermee een voorschot wordt genomen op de evaluatie over een half jaar. Wat ons betreft neemt dat niet weg dat er nog steeds de noodzaak is voor een evaluatie over een half jaar. Wij zullen voor het amendement stemmen.

Onze tweede stemverklaring doen wij bij motie M29. De gedeputeerde heeft tijdens het debat over de Europastrategie van de provincie al aangegeven dat zij haar best zal doen en dat zij zal lobbyen voor de luchtkwaliteit en de strengere normen. Dat vonden wij op dat moment een voldoende toezegging. Daarom stemmen wij tegen deze motie.

Tot slot hebben wij een stemverklaring bij motie M25, over de buslijn 150. Gelet op de beraadslagingen vinden wij deze motie op dit moment overbodig. Wij zullen tegenstemmen.

INTERRUPTIE: Mijnheer de Voorzitter! Motie M29 bestaat toch niet?

Mevrouw MAASDAM (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Motie M23 is ingetrokken en dat is nu een nieuwe motie M29 geworden.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving. Wij hebben gehoord dat de gedeputeerde, als wij dit vaststellen, zo snel mogelijk contact zal opnemen met gemeenten of andere partijen die genoemd worden en waarmee wij iets gaan doen. Het lijkt ons heel verstandig.

Er is een tweetal amendementen, een over kleine kernen en een over betaalbare woonruimte, alsmede de reservelijst waarop een aantal onderwerpen staat. Wij zien allemaal dat die onderwerpen worden toegevoegd aan de 'longlist' en dat wij over een half jaar met elkaar in discussie gaan over de vraag of en welke onderwerpen wij willen toevoegen.

Motie M24 gaat over de Wet normering topinkomens. De PvdA is zeker tegen te hoge inkomens, zeker die de normen overschrijden. Wij vinden de motie verwarrend. De motie gaat namelijk over mensen die in dienst zijn, over de provinciesecretaris en over inhuur. Wij vinden hem dermate verwarrend dat wij tegen deze motie zullen stemmen.

De heer DERCKSEN (PVV): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb één stemverklaring, betreffende de motie van de SP over de Wet normering topinkomens. Er zitten enkele redactionele onjuistheden in de motie en de motie wordt deels bij het verkeerde onderwerp ingediend. Dat neemt niet weg dat het de PVV-fractie irriteert dat de Wet normering topinkomens gebruikt wordt voor iedereen die maar een beetje iets te vertellen heeft en om diegene dan maar het salaris uit te keren. Wij zullen dat in een later stadium hier in de Staten aan de orde stellen, misschien samen met de SP.

De heer MEIJER (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een aantal verklaringen. Allereerst over de jaarrekening. Onze keuze voor de jaarrekening wordt bepaald door het al dan niet aannemen van ... U hebt gelijk. Het is waar. Dat is nu buiten de orde. Dan heb ik echter alvast deze verklaring afgelegd. Dat scheelt volgende week.

Hetzelfde dilemma doet zich voor bij het besluit over de bezwaarschriften, waarbij onze keuze voor het besluit wordt bepaald door de aanneming van amendement A14 van de ChristenUnie, enzovoort. Tot slot dezelfde situatie ook bij amendement A16 ten opzichte van het statenvoorstel Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving. Wij zouden graag zien dat amendement A16 wordt aangenomen, want anders kunnen wij geen instemming geven aan het innovatieprogramma.

Motie M28 van GroenLinks. Ik wil graag nadrukkelijk als stemverklaring opgenomen zien dat de SP zal stemmen voor motie M28, maar dat zij dat doet in de overtuiging dat de mitigerende maatregelen ook doorgang vinden als er gekozen wordt voor een oplossing waarbij de bak niet hoeft te worden verbreed, bijvoorbeeld twee keer zes. Wij gaan er tevens van uit dat het definitieve tracébesluit, zoals omschreven in de motie een besluit is dat niet leidt tot verbreding van de bak. Wij gaan er eveneens van uit dat het bij het zesde streepje geformuleerde de minister ertoe zal brengen om de bak niet te verbreden.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de Voorzitter! Een stemverklaring bij motie M18. GS heeft aangegeven de verbetering in de sturing van informatie te willen realiseren. Daarmee nemen wij nu genoegen, ook omdat wij transparantie belangrijker vinden dan wat in de motie is aangegeven als voorspelbaarheid. Dat vinden wij minder van belang.

Onze andere stemverklaring hoort bij motie M25. De gedeputeerde heeft gezegd aan de partners van Science Park te willen voorleggen of zij, als hun werknemers of studenten de behoefte krijgen aan een busverbinding, er van hen uit ook iets voor willen gaan doen. Gezien de in onze ogen toch best forse kosten kunnen wij op dit moment uit de voeten met dat gesprek.

Verder heb ik nog een stemverklaring bij motie M28. Mede gezien het laatste interruptiegesprek is duidelijk geworden dat de motie is bedoeld als namens de provincie Utrecht en niet is bedoeld als PS of GS als instituut te kwalificeren. Er is één provincie Utrecht en die neemt in PS haar besluiten. Dat doen wij vandaag. Ten tweede is er kennelijk een misverstand over hetgeen in het dictum staat over de gebiedsuitwerking A27. De heer Meijer zei daarover ook al iets. Dat gaat over mitigerende maatregelen. Wat ons betreft zou, ook als de minister het definitieve tracébesluit wijzigt ten opzichte van het ontwerp-tracébesluit, het voor de regio nog steeds van belang kunnen zijn. Als zij het zou willen aanpassen, dan zegt het dictum dat dit alleen kan in overleg met de regiopartners.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb drie stemverklaringen namens de ChristenUnie. De eerste gaat over motie M24 over de Wet normering topinkomens. De ChristenUnie is tegen topinkomens, maar hier worden de kosten voor externe inhuur gelijkgesteld aan salaris. Daarom zijn wij tegen deze motie. Wij zouden hierover echter wel graag in de commissie BEM nader spreken.

Motie M25 was voor ons een heel lastige. Wij zijn uiteindelijk echter voor deze motie, omdat wij hopen dat wij hiermee tijd kunnen kopen voor een structurele oplossing op deze OV-verbinding.

Tot slot motie M28. Wij zijn voor deze motie. We zien al deze constatering en al deze overwegingen graag terug in de zienswijze namens de provincie. We lezen de opdracht aan het college als een ferm tegengeluid, tegen de verbreding van de bak, met tegelijkertijd de instandhouding van alle flankerende of mitigerende maatregelen.

Mevrouw KELLER (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De PvdD heeft geen stemverklaringen.

De heer G. VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! De SGP heeft één stemverklaring, over motie M28. Die behelst dat alleen al de bijdrage van de SP mij ertoe zal dwingen om tegen te stemmen. Dat zult u begrijpen. Meer nog is deze motie naar ons idee overbodig; hij voegt niets toe.

Mevrouw HOEK (50Plus): Mijnheer de Voorzitter! 50Plus heeft geen stemverklaringen.

Stemming.

De VOORZITTER: Ik meld u dat er 47 van de 49 leden aanwezig zijn. Ik meld u tevens dat besluitvorming over het voorstel, de amendementen en de moties behorende bij agendapunt 6 zal worden verplaatst naar maandag. Ik kom daarop later terug. Voor de stemming begin ik dus bij agendapunt 7.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel Zienswijze begroting 2017 Randstedelijke Rekenkamer, PS2016BEM09, met de aantekening dat de fractie van de PVV geacht wordt te hebben tegengestemd.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel Rapport Randstedelijke Rekenkamer 'Geluidhinder provinciale wegen', PS2016MME04.

Provinciale Staten aanvaarden motie M20. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van CDA en ChristenUnie.

Provinciale Staten aanvaarden motie M21. Tegen de motie heeft gestemd de fractie van de ChristenUnie.

Provinciale Staten verwerpen amendement A14. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van PvdA, SP, ChristenUnie, PvdD, SGP en 50Plus.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel Nieuwe verordening bezwaarschriften klachten en administratief beroep, PS2016BEM10, inclusief de aangepaste bijlage, met de aantekening dat de fracties van SP en PvdD geacht worden te hebben tegengestemd.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel Wijziging Waterverordening HDSR, PS2016RGW03.

Provinciale Staten aanvaarden amendement A15. Tegen het amendement hebben gestemd de fracties van VVD, D66, GroenLinks en PvdD.

Provinciale Staten verwerpen amendement A16. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van PvdA, SP en 50Plus.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving 2016 – 2019, PS2016RGW04, met de aantekening dat de fracties van PVV en SP geacht worden te hebben tegengestemd.

Provinciale Staten verwerpen motie M22. Voor de motie hebben gestemd de fracties van PvdA, SP, ChristenUnie, PvdD, SGP en 50Plus.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel Europastrategie 2016 – 2019 van de Randstadprovincies, PS 2016BEM07, met de aantekening dat de fracties van PVV, SP, PvdD en 50Plus geacht worden te hebben tegengestemd.

De VOORZITTER: Motie M23 is ingetrokken en vervangen door motie M29.

Provinciale Staten aanvaarden motie M29, geen genade voor foute diesels. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van VVD, CDA, PVV en SGP. 27 leden stemden voor en 20 tegen.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel Zienswijze Ontwerp Programmabegroting RUD 2017, PS2016BEM08, met de aantekening dat de fractie van de SP geacht wordt te hebben tegengestemd.

De VOORZITTER: Motie M19 is ingetrokken.

Provinciale Staten verwerpen motie M24. Voor de motie hebben gestemd de fracties van SP en 50Plus.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel Bekrachtiging geheimhouding grondexploitatie Vliegbasis Soesterberg, PS2016PS09.

Provinciale Staten verwerpen motie M25. Voor de motie hebben gestemd de PvdA, SP, ChristenUnie, PvdD en 50Plus.

Provinciale Staten verwerpen motie M26. Voor de motie hebben gestemd de fracties van PvdA, SP, ChristenUnie, PvdD en 50Plus.

De VOORZITTER: Motie M27 is ingetrokken.

Provinciale Staten aanvaarden motie M28. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van PVV, PvdD en SGP.

De VOORZITTER: Bij agendapunt 15.3 zijn geen moties, amendementen of voorstellen ingediend.

Sluiting.

De VOORZITTER: Dames en heren, ik dank u hartelijk dat we er samen net op tijd uit gekomen zijn. Ik schors de vergadering tot maandagavond 19.00 uur. Dan komt agendapunt 6 in zijn geheel aan de orde. Er is dan de mogelijkheid om een stemverklaring af te leggen. Daarna nemen wij de besluiten. Ik schors de vergadering.

Schorsing van de vergadering om 23.15 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 19 september 2016.

De voorzitter,

De griffier,